

**UCHWAŁA NR VI/58/24
RADY MIASTA WĄBRZEŻNO**

z dnia 20 listopada 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030”

Na podstawie art. 10e, art. 10f ust.4 i art. 18 ust. 2 pkt. 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465, z późn. zm.) w związku z art. 19 ust. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324, z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

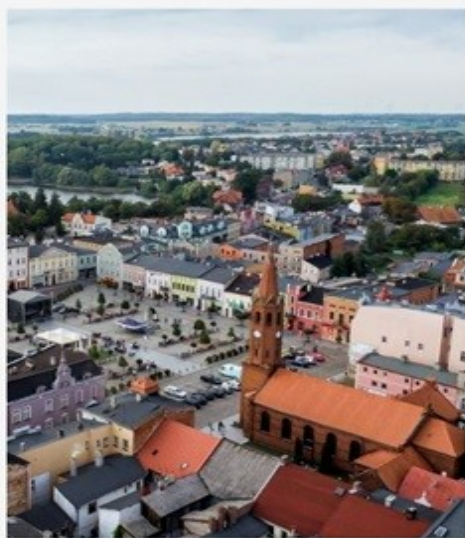
§ 1. Przyjmuje się "Strategię Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030" stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wąbrzeźna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr VI/58/24
Rady Miasta Wąbrzeźno
z dnia 20 listopada 2024 r.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA WĄBRZEŻNO NA LATA 2024-2030

Opracowanie:

Urząd Miasta Wąbrzeźno

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030 opracowano w oparciu o materiały źródłowe Urzędu Miasta Wąbrzeźno oraz jednostek organizacyjnych Gminy Miasto Wąbrzeźno.

Strategia Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2022 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU MIASTA WĄBRZEŹNO	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	11
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	16
4. Jakość życia w mieście – wyniki badań ankietowych	22
4.1. Ocena sytuacji miasta	23
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe.....	31
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	32
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU MIASTA WĄBRZEŹNO	36
1. Misja i wizja	37
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym.	38
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Wąbrzeźno oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	51
4. Spójność kierunków rozwoju miasta z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.	61
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	67
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	70
ZAŁĄCZNIKI	73
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej miasta Wąbrzeźno	73
Załącznik 2: Wzór ankiety	128
Załącznik 3 Tabela ewaluacyjna.....	134

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania miastem. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju miasta w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz miasta, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w mieście Wąbrzeźno, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona również wyznaczała ramy dla planów i programów powstających w mieście podczas jej obowiązywania.

Ważnym źródłem informacji byli **członkowie Zespołu Strategicznego**, pracujący pod kierownictwem Tomasza Zygnarowskiego (Burmistrz Wąbrzeźna), w skład, którego wchodziłi reprezentanci władz, jednostek organizacyjnych Gminy Miasto Wąbrzeźno i społeczności lokalnej:

- Wojciech Trzciniński – Zastępca Burmistrza Wąbrzeźna – Zastępca Przewodniczącego Zespołu,
- Mariola Frankowska – Skarbnik Miasta Wąbrzeźno – Członek Zespołu,
- Dorota Stempska – Sekretarz Miasta Wąbrzeźno – Członek Zespołu,
- Kornelia Madejska – Kierownik Wydziału Oświaty, Zdrowia, Kultury, Sportu i Rekreacji – Członek Zespołu,
- Marzanna Wiśniewska – Kierownik Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej – Członek Zespołu,
- Grzegorz Dedeński – Kierownik Wydziału Inwestycji, Gospodarki Gruntami i Planowania Przestrzennego – Członek Zespołu,
- Krzysztof Grzybek – Komendant Straży Miejskiej w Wąbrzeźnie – Członek Zespołu,
- Bożena Bereza – Dyrektor Przedszkola Miejskiego „Bajka” w Wąbrzeźnie – Członek Zespołu,
- Ilona Czarnecka – Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II w Wąbrzeźnie – Członek Zespołu,
- Agata Ronowska – Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 3 im. Edmunda Wojnowskiego w Wąbrzeźnie – Członek Zespołu,
- Gizela Pijar – Dyrektor Wąbrzeskiego Domu Kultury – Członek Zespołu,
- Małgorzata Grzybek – Dyrektor Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Witalisa Szlachcickowskiego w Wąbrzeźnie – Członek Zespołu,
- Anna Wróblewska – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie – Członek Zespołu,
- Dorota Gumuła – Dyrektor Wąbrzeskiego Centrum Profilaktyki Terapii i Integracji Społecznej – Członek Zespołu,
- Anna Stasiak – Referent ds. organizacji pozarządowych, współpracy zagranicznej i promocji – Członek Zespołu,

- Błażej Gilewski – Inspektor w Wydziale Oświaty, Zdrowia, Kultury, Sportu i Rekreacji – Członek Zespołu,
- Emiliana Jankowska – Inspektor ds. organizacji pozarządowych, współpracy zagranicznej i promocji – Członek Zespołu.

Dodatkowo Zespół Strategiczny wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

- Irma Kuznetsova – Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Iwona Nowacka – Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Klaudia Świrska – Starsza specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego,
- Natalia Szarzyńska – Młodsza specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego.

Prace nad strategią rozpoczęto w maju 2023 roku, kiedy to Burmistrz Wąbrzeźna podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr LV/345/23 Rady Miasta Wąbrzeźno z dnia 7 czerwca 2023 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030, w tym trybu konsultacji.

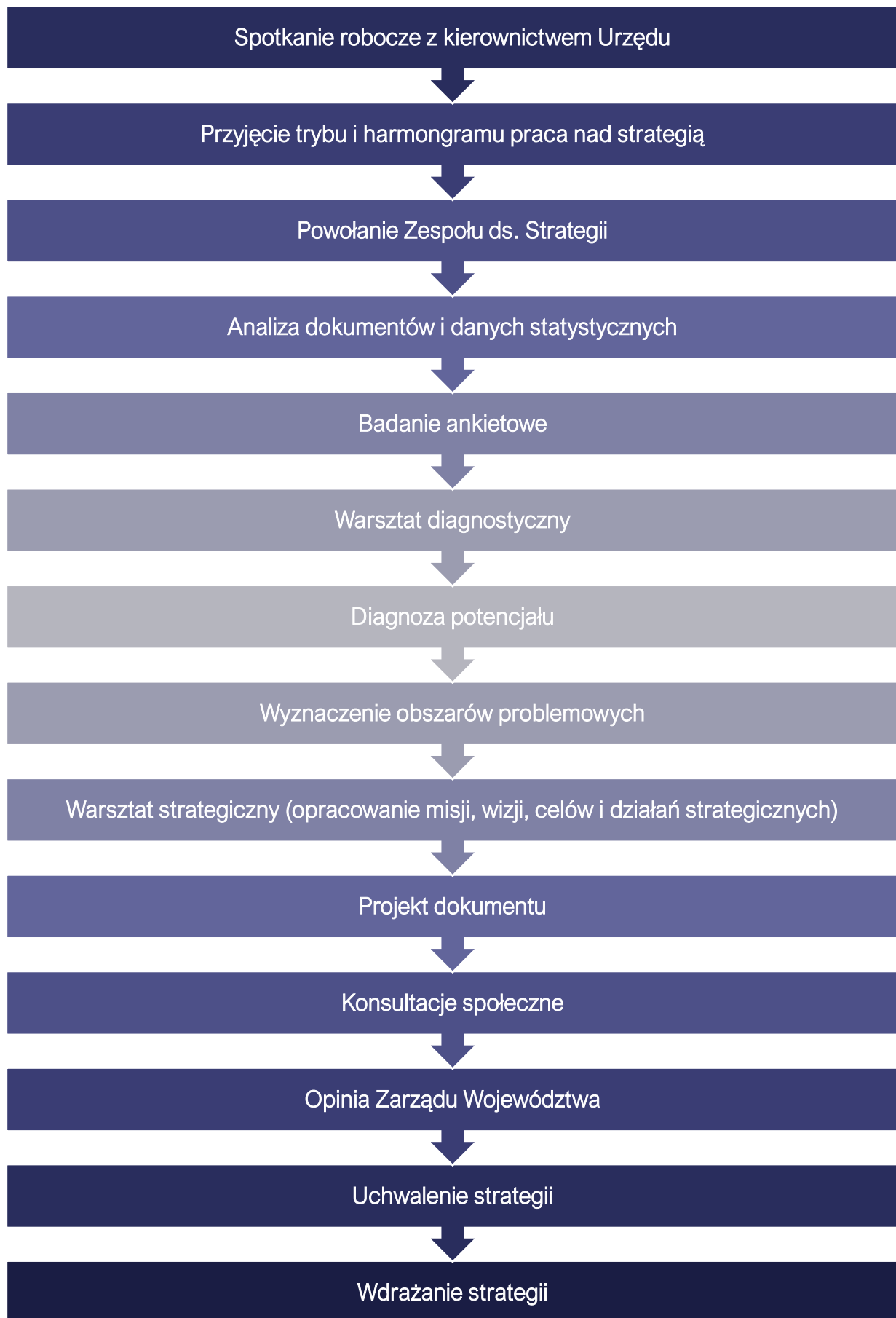
Proces tworzenia strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej miasta, którą pogłębiono podczas spotkania z zespołem strategicznym oraz mieszkańcami i interesariuszami miasta, przeprowadzonego w formie warsztatów (warsztat diagnostyczny oraz warsztat strategiczny) oraz badania ankietowego przeprowadzonego w formie kwestionariusza online. Podczas warsztatów diagnostycznych uczestnicy dyskutowali na temat sytuacji miasta w obszarach: edukacji, ochrony środowiska, społeczności, zdrowia, gospodarki, promocji, turystyki, kultury, infrastruktury, komunikacji, bezpieczeństwa – z punktu widzenia różnych grup społecznych (rodziców, młodzieży, dzieci, seniorów, przedsiębiorców, rolników, inwestorów, turystów, nauczycieli, pracowników urzędu itp.). Podczas pracy w grupach zdefiniowano obszary problemowe, wskazano mocne i słabe strony miasta oraz szanse na jej rozwój, a także zagrożenia, które mogą osłabić oddziaływanie silnych stron i uniemożliwić wykorzystanie szans. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe, nad którymi pracowano podczas drugich warsztatów – strategicznych. Ze zdiagnozowanych obszarów problemowych wynikają cele strategiczne, które podzielone są na cele operacyjne. Dla celów strategicznych wyznaczone zostały zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów. Ponadto w trakcie tego spotkania wypracowano misję oraz wizję miasta. W listopadzie 2023 roku przygotowano projekt strategii. Następnie projekt dokumentu strategicznego został wyłożony do publicznego wglądu, a w późniejszym etapie zaopiniowany przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym określającym zadania gminy, na którym opierano się podczas przygotowywania strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ponadto wzięto również pod uwagę zapisy dotychczasowej Strategii Rozwoju Miasta Wąbrzeźno, obowiązującej do 2030 roku.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac nad strategią:

Część I
STAN I WYZWANIA
ROZWOJU
MIASTA WĄBRZEŻNO

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Informacje ogólne

Miasto Wąbrzeźno jest gminą miejską znajdującą się w środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego. Zgodnie z klasyfikacją funkcjonalną gmin Polski Śleszyńskiego i Komornickiego (2016), utworzoną na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego, Wąbrzeźno należy do jednego ze stu miast stanowiących ośrodki wielofunkcyjne. W całości otoczone jest gminą wiejską Ryńsk. Największymi jednostkami w pobliżu Wąbrzeźna są: Grudziądz (około 35 km – 35 min jazdy samochodem), Toruń (45 km – 50 min jazdy samochodem) i Bydgoszcz (80 km – 75 min jazdy samochodem). Miasto leży na pojezierzu chełmińskim pomiędzy Jeziorem Zamkowym oraz jeziorami Sitno i Frydek. Jest siedzibą powiatu wąbrzeskiego, który składa się z pięciu gmin (gminy miejskiej Wąbrzeźno oraz 4 wiejskich: Książki, Dębowa Łąka, Ryńsk, Płużnica). W 2022 r. Wąbrzeźno zamieszkiwało 13 049 osób, co stanowiło 0,7% ludności województwa.

Całkowita powierzchnia miasta wynosi 8,53 km², co stanowi 1,7% powiatu wąbrzeskiego oraz 0,05% województwa kujawsko-pomorskiego. Użytki rolne stanowią 54,51% powierzchni, a lasy zajmują 1,3%.

Wnioski:

1. Wąbrzeźno jako ośrodek funkcjonalny wpływa korzystnie na mobilność mieszkańców oraz przedsiębiorców.
2. Miasto charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną względem dużych ośrodków lokalnych oraz regionalnych.

Transport i łączność

Sieć dróg na terenie miasta Wąbrzeźno tworzą drogi gminne, powiatowe i wojewódzkie, a dokładniej:

- 3,5 km dróg wojewódzkich (551 Strzyżawa – Wąbrzeźno, 534 Grudziądz – Rypin, 548 Stolno – Wąbrzeźno),
- 3,4 km dróg powiatowych,
- 35,1 dróg gminnych.

Miasto posiada obwodnicę w ciągu drogi wojewódzkiej 534, która odciąża ruch w jego centrum, a zarazem umożliwia szybki dojazd do autostrady A1 oddalonej o 15 km od miasta. Węzeł „Lisewo” tworzy skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 548.

W Wąbrzeźnie znajduje się dworzec PKP przy ul. Kętrzyńskiego na trasie linii kolejowej Toruń – Olsztyn. Zapewnia bezpośrednie połączenie z miastami takimi jak: Toruń, Bydgoszcz, Warszawa, Zielona Góra, Poznań, Wrocław, Olsztyn, Ława.

Organizatorem transportu zbiorowego na terenie miasta jest powiat wąbrzeski i obejmuje cały jego obszar.

Wnioski:

1. W celu ograniczenia emisji liniowej, a także przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu zalecany jest dalszy rozwój komunikacji zbiorowej oraz infrastruktury rowerowej.

2. Stan techniczny dróg gminnych jest w przeważającej części dobry, niemniej wymaga ponoszenia stałych nakładów związanych z ich bieżącym utrzymaniem, modernizacją odcinków o pogorszonym stanie oraz rozbudową.
3. Działania modernizacyjne oraz rozbudowujące sieć drogową powinny uwzględniać potrzebę stałego zwiększania bezpieczeństwa w ruchu drogowym, poprzez m.in.: tworzenie aktywnych przejść dla pieszych, modernizację i rozwój oświetlenia ulicznego.

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Nadrzędnym dokumentem planistycznym w mieście jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które określa politykę przestrzenną gminy i kierunki zagospodarowania przestrzennego. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Wąbrzeźno, przyjęto uchwałą nr X/93/99 Rady Miejskiej w Wąbrzeźnie z dnia 6 grudnia 1999 r.

Obowiązuje Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Wąbrzeźno przyjęty przez Radę Miejską w Wąbrzeźnie uchwałą nr XXI/133/2004 dnia 24 czerwca 2004 roku, swoim zasięgiem obejmuje całe miasto. Na przestrzeni lat częściowo je aktualizowano. Liczba obowiązujących zmian MPZP wynosi 40, a w trakcie przygotowania są 2.

Wnioski:

1. Całkowite planistyczne pokrycie miasta jest pozytywnym zjawiskiem, który niesie za sobą racjonalną politykę przestrzenną oraz ład przestrzenny. Takie rozwiązanie wyklucza kształtowanie przestrzeni miasta na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, co ułatwia władzom samorządowym zrównoważone gospodarowanie przestrzenią. Niweluje to również niebezpieczeństwo chaotycznego rozproszenia zabudowy oraz inwestycji.
2. W związku z nowelizacją ustawy o zagospodarowaniu i planowaniu przestrzennym, w najbliższych latach, należy podjąć działania mające na celu opracowanie planu ogólnego.

Walory przyrodnicze i kulturowe

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski J. Kondrackiego, miasto Wąbrzeźno położone jest w zasięgu makroregionu Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie, mezoregionu Pojezierze Chełmińskie.

Z punktu widzenia hydrograficznego miasto należy do obszaru dorzecza Wisły oraz regionu wodnego Dolnej Wisły. Na terenie miasta występują następujące jednolite części wód powierzchniowych: Struga Wąbrzeska (RW20000928929), Lutryna od Dużej Bachy do Kanału Sicińskiego (RW20001529667), Bacha ze Zgniłką (RW200010289839).

Bardzo ważnym elementem krajobrazu w okolicy Wąbrzeźna są trzy jeziora, w tym Jezioro Zamkowe, które charakteryzuje się bardzo dobrze rozwiniętą linią brzegową i kąpieliskiem miejskim. Położone bardziej na południe jezioro Frydek jest mniejsze, ale ma większą głębokość maksymalną. Jeziora te zasilane są przez Strugę Wąbrzeską i inne drobne cieki oraz wody podziemne. Z kolei trzecie z jezior, Sitno znajduje się w południowo-zachodniej części zlewni Kanału Sitno.

Na terenie miasta znajdują się dwa pomniki przyrody:

- Dąb szypułkowy – *Quercus robur*
- „Karol” Jesion wyniosły – *Fraxinus excelsior*

Wśród walorów kulturowych miasta istotne znaczenie mają zabytki oraz historia miasta. Wąbrzeźno to jedno z najstarszych miast Pomorza Gdańskiego i powiązane jest z wieloma legendami. Prawa miejskie otrzymało w 1246 roku. Do dzisiaj zachowuje swój historyczny układ urbanistyczny, w którym można odnaleźć elementy sięgające XIII-XIV wieku. Utworzony szlak historyczny ma ułatwić poznanie miasta i przedstawia najciekawsze miejsca, którymi między innymi są:

- Sanktuarium Matki Bożej Brzemiennej - Parafia p. w. świętych Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Wąbrzeźnie,
- Parafia p.w. Matki Bożej Królowej Polski w Wąbrzeźnie,
- Ruiny zamku biskupów chełmińskich,
- Rynek,
- Ratusz.

W wykazie zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków na dzień 30 czerwca 2023 r. (www.nid.pl) na terenie miasta wskazanych jest 6 pozycji.

Wnioski:

1. Na terenie miasta Wąbrzeźno zlokalizowanych jest wiele obiektów historycznych i zabytkowych świadczących o bogatej i różnorodnej historii miejsca, które mogą stanowić przyczynę do rozwijania funkcji związanych z turystyką poznawczą.
2. Obecna baza obiektów rekreacyjnych i turystycznych stanowi potencjał do rozwoju turystyki weekendowej na terenie miasta.
3. Walory przyrodnicze miasta mogą przyciągnąć turystów z różnych regionów. Aby rozwijać tę funkcję, należy odpowiednio zagospodarować przestrzeń i dostosować ofertę do potrzeb potencjalnych turystów. Możliwe działania to np. wytyczenie szlaków turystycznych, organizacja wydarzeń kulturalnych oraz stworzenie i promowanie lokalnych produktów.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Gospodarka lokalna i rynek pracy

W 2022 roku w mieście Wąbrzeźno było zarejestrowanych 1 312 podmiotów gospodarczych według rejestru REGON. Największa część podmiotów działała w handlu hurtowym i detalicznym; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, mianowicie było ich 242, co stanowiło 19% wszystkich przedsiębiorstw na terenie miasta. Następne w kolejności z zbliżonym wynikiem pod względem liczebności były firmy działające w budownictwie (235, co stanowiło 18%). Kolejno najwięcej przedsiębiorstw zajmowało się działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości (125, co stanowiło 10%), opieką zdrowotną i pomocą społeczną (105, co stanowiło 8%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (104, co stanowiło 8%).

W 2022 roku w mieście Wąbrzeźno skupione było 45,5% wszystkich podmiotów gospodarczych w powiecie wąbrzeskim, a ich wzrost był najszybszy wśród wszystkich gmin powiatu. Przeliczenie wskaźników względem liczby ludności pokazało, że miasto Wąbrzeźno w 2022 roku posiadało 101 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, co było wyższe od średniej w powiecie (88) i niższe od średniej w województwie (109).

Miasto realizuje akcję Inwestuj w Wąbrzeźnie poprzez portal <https://investin.kujawsko-pomorskie.pl/pl/> - na którym zachęca się do inwestowania w województwie kujawsko-pomorskim oraz przedstawia dostępne tereny przeznaczone pod inwestycje.

Wąbrzeźno współpracuje z Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną, która stanowi integralną część Polskiej Strefy Inwestycji, funkcjonując na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego oraz wschodniej części województwa pomorskiego. Jej zadaniem jest wspieranie przedsiębiorczości poprzez kreowanie korzystnych warunków dla rozwoju firm o różnej wielkości. Można skorzystać z pomocy inwestycyjnej w postaci zwolnienia z podatku dochodowego (zarówno PIT, jak i CIT).

Stopa bezrobocia w mieście w 2022 roku wynosiła 7,7%, tym samym zrównując się ze średnią powiatu wąbrzeskiego (7,7%) oraz będąc wyższą niż średnia województwa kujawsko-pomorskiego (4,8%).

Wnioski:

1. Podmioty gospodarcze działające na terenie miasta skupione są głównie w branżach: w handlu hurtowym i detalicznym, w budownictwie oraz w działalnościach związanych z obsługą nieruchomości.
2. Szczególną uwagę należy poświęcić działaniom z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Działania te pomogą osobom bezrobotnym osiągnąć pełne i produktywne zatrudnienie, a miastu zagwarantują rozwój zasobów ludzkich, wzmocnienie integracji oraz solidarności społecznej.
3. Uzasadniona staje się konieczność wdrożenia rozwiązań, które koordynowałyby działania wszystkich podmiotów działających na rzecz poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy.
4. Należy mieć także na względzie wpływ dużych ośrodków miejskich, na „wysysanie” z lokalnego rynku osób w wieku kreatywnym, dla których może brakować miejsc pracy odpowiadających ich wysokim kwalifikacjom oraz oczekiwanym warunkom płacowym.

5. Negatywne tendencje na rynku pracy mogą pojawiać się na skutek zachodzących zmian demograficznych (spadek liczby urodzeń, migracje, spadek liczby mieszkańców miasta). Podejmowane działania powinny zachęcać mieszkańców miasta do pozostania na jego terenie oraz przyciągać do niego nowych mieszkańców. Poza sferą gospodarczą działania te powinny obejmować także przedsięwzięcia w zakresie rozwoju usług społecznych, ochrony środowiska, prowadzonej polityki przestrzennej, aktywizacji osób bezrobotnych, a w sposób szczególny powinny odpowiadać na zdiagnozowane potrzeby oraz grupy osób posiadających największe problemy ze znalezieniem pracy (np. osoby powyżej 50 roku życia, osoby ze szczególnymi potrzebami).

Infrastruktura i środowisko – urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie mieszkańców miasta Wąbrzeźno w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wąbrzeźnie, który znajduje się przy ul. Tysiąclecia 8A. Natomiast stacja uzdatniania wody mieści się przy ul. Kętrzyńskiego 3.

Aglomeracja Wąbrzeźno wyznaczona została na podstawie uchwały nr XXV/171/21 Rady Miasta Wąbrzeźno z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Wąbrzeźno. Średnia dobowa ilość wytworzonych na terenie aglomeracji ścieków wynosiła 1 995 m³, natomiast długość sieci kanalizacyjnej na obszarze aglomeracji to 219,88 km. Równoważna liczba mieszkańców dla aglomeracji była równa 19 861.

Biorąc pod uwagę dane GUS za 2021 rok, dostęp do sieci wodociągowej miało 97,2% mieszkańców miasta Wąbrzeźno, natomiast do sieci kanalizacyjnej dostęp miało 91,2% mieszkańców. Dostęp do sieci gazowej miało 57,3% mieszkańców.

Na terenie miasta zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków przy ul. Gen Pruszyńskiego 52. Jej przepustowość średniodobowa wynosi 2851 m³. Przy obecnym poziomie liczby mieszkańców oczyszczalnia jest przepustowa oraz będzie również w przypadku jej wzrostu.

Wnioski:

1. Należy stale rozwijać i podnosić jakość infrastruktury sieciowej na terenie miasta.
2. Najważniejszymi działaniami w zakresie rozwoju sieci wodociągowej na terenie miasta jest modernizacja sieci wodociągowej na Osiedlu Ptasim oraz ul. Jasnej. W przypadku sieci kanalizacyjnej modernizację planuje się również w obrębie Osiedla Ptasiego oraz ul. Jasnej, dodatkowo planuje się przebudowę części osadowej oczyszczalni ścieków.
3. Konieczna jest rozbudowa sieci gazociągowej na terenie miasta oraz termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz prywatnych, w celu zmniejszenia emisji niskiej.

Gospodarka odpadami oraz działalność w zakresie ochrony środowiska

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych na terenie miasta jest Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych Ekosystem Sp. z o.o., którego siedziba zlokalizowana jest przy ul. Matejki 13.

W mieście Wąbrzeźno przy ul. 750-lecia Wąbrzeźna 21 zlokalizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Do 2021 r. ilość odpadów komunalnych zebranych od mieszkańców rosła, a następnie w 2022 r. zmalała o około 186 Mg w stosunku do roku poprzedniego i wyniosła 5 240,88 Mg. Alarmujący jest niski udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów oraz brak stałej tendencji wzrostowej w tym zakresie. Wynika z tego, że dużo większa masa odpadów wyrzucana jest do kontenerów z odpadami zmieszanymi zamiast do odpadów segregowanych. Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów wynosił średnio 11,3%. Średnia ilość zbieranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca w analizowanych latach wynosiła 470 kg. Nie obserwuje się systematycznego wzrostu ani spadku tej liczby.

Ochrona środowiska w mieście realizowana jest zgodnie z Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Wąbrzeźno na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029.

Miasto Wąbrzeźno współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w sprawie programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz instalacji OZE. Miasto Wąbrzeźno dofinansowuje zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W latach 2019-2022 przyznano 139 dotacji w celu wymiany nieekologicznych źródeł ogrzewania. Największy procent wymienionych źródeł ciepła stanowiły kotły gazowe, a najmniejszy pompy ciepła.

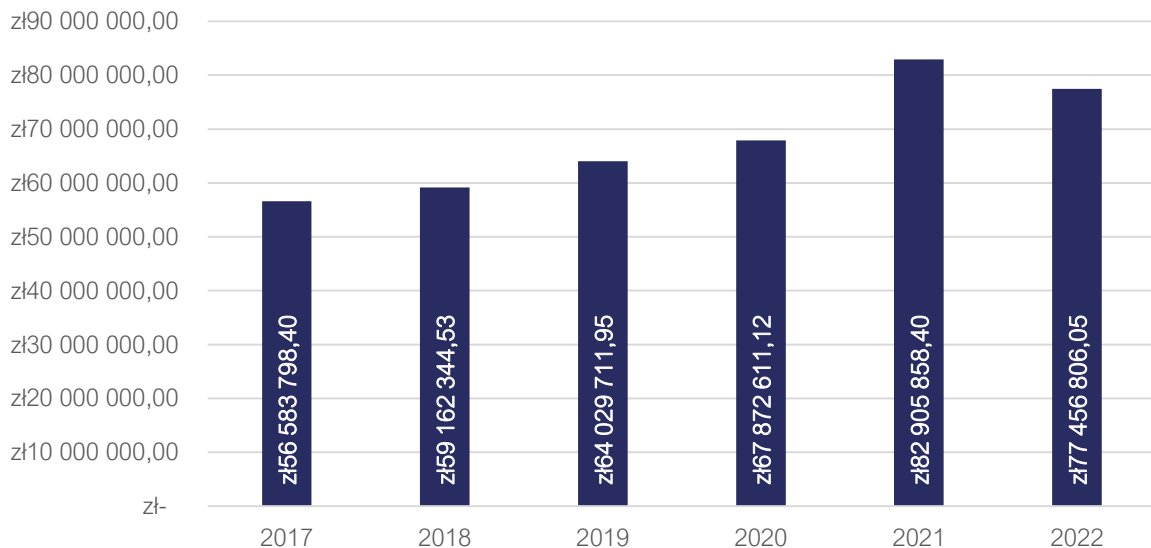
Wnioski:

1. Działania w zakresie wymiany źródeł ciepła skierowane do mieszkańców miasta powinny koncentrować się wokół wspierania wymiany przestarzałych i wysokoemisyjnych pieców grzewczych na technologie nisko i zeroemisyjne (np. odnawialne źródła energii).
2. Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko, zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te powinny być związane w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.
3. Wskazane jest opracowanie zarówno jednorocznych jak i wieloletnich programów związanych z ochroną środowiska, które w kompleksowy sposób odpowiadać będą na zdiagnozowane w mieście problemy.

Stan finansów samorządowych

Dochody budżetu miasta Wąbrzeźno na przestrzeni lat 2017-2021 corocznie ulegały zwiększeniu, z 56,6 mln zł w 2017 roku do 82,9 mln zł w 2021 roku. Na przestrzeni czterech lat nastąpił zatem wzrost o 26,3 mln zł. W 2022 roku dochody w stosunku do poprzedniego roku spadły o 5,4 mln zł i wyniosły 77,5 mln zł.

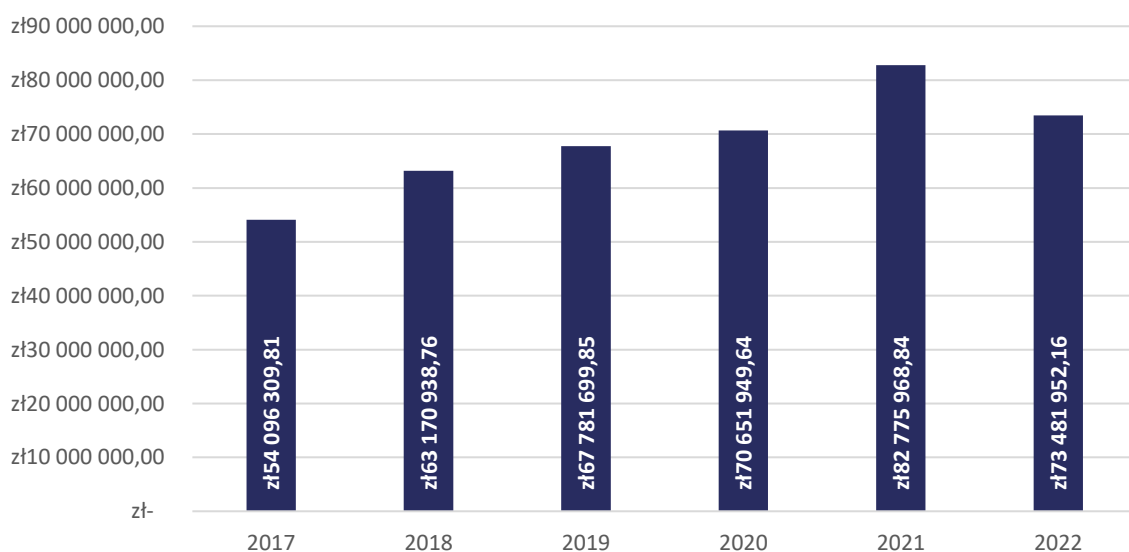

Ryc. 1. Struktura dochodów miasta Wąbrzeźno w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 92,1% w latach 2017-2022). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma wysoki udział kwot pochodzących z dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące oraz pozostałe dochody bieżące, w których zawiera się również podatek od nieruchomości.

Wraz ze wzrostem dochodów, zauważalny jest również wzrost wydatków, które zwiększały się systematycznie rok do roku do 2021 r. Wydatki ogółem w 2017 roku kształtowały się na poziomie 54,1 mln zł, natomiast w roku 2021 było to 82,8 mln zł. Nastąpił zatem wzrost o około 28,7 mln zł. Następnie w 2022 r. kwota ta spadła o około 9,3 mln zł w stosunku do roku poprzedniego i wynosiła 73,5 mln zł. Należy zatem zauważyć, że od 2021 roku wydatki budżetowe rosły szybciej niż dochody

Ryc. 2. Struktura wydatków miasta Wąbrzeźno w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W latach 2017-2021 zauważalny był wzrost udziału dotacji w budżecie miasta (wynosiły 33% w 2017 r. wszystkich dochodów, a w 2021 r. było to 44%). Dochody własne w 2017 r. wynosiły najwięcej i stanowiły 30%, następnie spadały i w 2021 r. było to 23%. W 2022 r. nastąpiła zmiana i wzrosły one do poziomu 29%. Udział w podatkach centralnych utrzymywał się na poziomie w przedziale 17-20% przez analizowane lata, średnio było to około 19%. Czym dochody własne są wyższe, tym większe możliwości jednostki związane z kształtowaniem własnej struktury i wysokości dochodów. W latach 2017-2021 możliwości te z roku na rok zmniejszały się i miasto zaczynało bardziej polegać na dotacjach i subwencjach, w 2022 r. sytuacja ta uległa zmianie, jednakże znaczny wpływ na to miało przeniesienie realizacji programu „Rodzina 500+” z gmin do ZUS, zmniejszając tym samym dochody gmin z tytułu dotacji w tym zakresie. Przez co suma udziału procentowego dochodów własnych i udziału w podatkach centralnych wzrosła i wynosiła 48%.

Pogłębiając analizę dochodów własnych w budżecie miasta Wąbrzeźno, największy wpływ w zakresie dochodów podatkowych miał udział w podatku PIT, wynoszący od ponad 9,9 mln zł w 2017 r. do niemal 13,7 mln zł w 2022 r. Podatek od nieruchomości był drugim w kolejności, mających największy wpływ w zakresie dochodów podatkowych. W 2017 r. wynosił ponad 8,9 mln zł, a w 2022 r. było to ponad 11,7 mln zł. Spośród pozostałych podatków, największy wpływ miał udział w podatku CIT (oscylujący w analizowanych latach między 545,9 tys. zł a 2,4 mln zł).

Zgodnie z uchwałą Nr LV/336/23 Rady Miasta Wąbrzeźno z dnia 7 czerwca 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Wąbrzeźno na lata 2023-2037 potencjał inwestycyjny miasta rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach 2024-2030 wyniesie około 78,8 mln zł. Należy mieć na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które podlegają zmianom, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia wartości szacunkowe.

Wnioski:

1. Niekorzystną sytuacją jest niewielki udział dochodów własnych miasta w strukturze dochodów ogółem, który uzależnia ją finansowo w znacznym stopniu od środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.
2. Miasto cechuje stosunkowo wysoki potencjał inwestycyjny, szacowany na ok. 78,8 mln zł w latach 2024-2030, co daje możliwość skutecznej realizacji poczynionych założeń rozwojowych również w niniejszym dokumencie. Należy jednak pamiętać, że Wieloletnia Prognoza Finansowa, która stanowiła podstawę przedstawionej kalkulacji finansowej w sposób najbardziej rzetelny szacuje finanse roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata została poczyniona na podstawie obserwowanych głównych trendów makroekonomicznych.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego miasto Wąbrzeźno w 2022 r. zamieszkiwało 13 049 osób, co stanowiło 40% ludności powiatu wąbrzeskiego. Mieszkańców w mieście ubywa z każdym rokiem, co pokazują dane statystyczne z lat 2018-2022. Tylko w pięcioletnim okresie ubyło 556 osób. Wynika z tego, że miasto Wąbrzeźno się wyludnia i jest to sytuacja charakterystyczna w tym regionie (dynamika zmiany liczby ludności wynosi poniżej 100%, co oznacza zmniejszającą się liczbę ludności). Największy wpływ na zmniejszającą się liczbę mieszkańców miasta ma ujemny przyrost naturalny.

Analizując wskaźniki demograficzne dla miasta Wąbrzeźno zaobserwować można postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w 2018 roku wynosił 26,90%, a w 2022 roku 32,30%. Dynamika wzrostu wskaźnika wyniosła zatem 120% na przestrzeni 4 lat, co świadczy o stosunkowo szybkim tempie zmian w tym zakresie.

Należy również zwrócić uwagę na udział ludności w tzw. wieku kreatywnym – mających 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem. Osoby w tym wieku, najczęściej podejmują decyzje co do swojego miejsca zamieszkania i w wielu przypadkach założenia rodziny przez co stanowią główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego jednostki. Czym wyższa wartość tego wskaźnika tym pozytywniejszy wpływ na rozwój miasta. Niestety dynamika zmian w tym zakresie jest negatywna dla wszystkich analizowanych jednostek. W Wąbrzeźnie stosunek mieszkańców w wieku 25-34 lat do ogółu ludności w 2022 r. wynosił 11,9%.

Wnioski:

1. Na podstawie analiz demograficznych należy wywnioskować, że miasto Wąbrzeźno zbliża się do początkowego etapu zjawiska nazywanego „kurczeniem się miast” (ang. urban shrinking). W mieście odnotowuje się spadek liczby ludności połączony ze zmianą struktury piramidy wieku oraz ujemne wartości salda migracji. Początkowy etap zjawiska nie jest jednak powiązany z problemami ekonomicznymi, co uznać należy za szansę i przestrzeń dla działań przeciwdziałających pogłębianiu się zjawiska.
2. Spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym może prowadzić do zmniejszenia się poziomu atrakcyjności inwestycyjnej miasta ze względu na brak potencjalnych pracowników i prowadzić do wystąpienia negatywnych konsekwencji na rynku pracy (m.in. brak zastępowalności pokoleniowej).
3. W mieście Wąbrzeźno zauważa się postępujące starzenie społeczeństwa, którego skutki w nadchodzących latach szczególnie widoczne staną się na rynku pracy. Dlatego już teraz, należy kształtować odpowiednią politykę społeczną, zakładającą m.in. aktywizację osób 50+, aby mogły one jak najdłużej pozostać aktywne zawodowo, co pozwoli m.in. na częściową minimalizację obciążenia systemu zabezpieczeń społecznych.
4. W celu przeciwdziałania negatywnym skutkom opisywanych zjawisk demograficznych miasto będzie rozwijać programy zachęcające do pozostania mieszkańców na terenie miasta lub osiedlenia się w jej granicach nowych mieszkańców. W szczególności rozwijać należy usługi skierowane do rodzin z dziećmi oraz coraz liczniejszej, ale zróżnicowanej wewnętrznie grupy seniorów.

Kapitał społeczny – żłobki, przedszkola oraz oświata

Na terenie miasta Wąbrzeźno opiekę nad dziećmi do lat 3 zapewnia jedna placówka. Żłobek Alpido jest placówką niepubliczną, zlokalizowaną przy ul. Wolności 16.

Opiekę przedszkolną w mieście zapewniają 3 jednostki, w tym 1 przedszkole publiczne i 2 niepubliczne. Przedszkole Miejskie „Bajka” w Wąbrzeźnie oraz Niepubliczne Przedszkole „Alpido” są otwarte 10 godzin dziennie, natomiast Terapeutyczne Przedszkole „Jedno Słońce” funkcjonuje przez 8 godzin dziennie. Dodatkowo na terenie miasta funkcjonują oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych.

Miasto Wąbrzeźno jest organem prowadzącym 2 szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II w Wąbrzeźnie oraz Szkoła Podstawowa nr 3 im. Edmunda Wojnowskiego w Wąbrzeźnie.

Wielkość szkół pod względem liczby uczniów oraz prowadzonych oddziałów jest porównywalna. Do Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II w Wąbrzeźnie (548 uczniów) uczęszcza o 55 uczniów więcej niż do Szkoły Podstawowej nr 3 im. Edmunda Wojnowskiego w Wąbrzeźnie (493 uczniów), a różnica liczby oddziałów wynosi 2. W obu szkołach prowadzony jest zmianowy system pracy.

Porównując średnie wyniki egzaminu ósmoklasistów w 2023 roku wśród uczniów miasta Wąbrzeźno, powiatu wąbrzeskiego i województwa kujawsko-pomorskiego, zauważa się, że w przypadku języka polskiego i matematyki wyniki egzaminów dzieci z terenu miasta były niższe niż w powiecie i województwie. Należy jednak zauważyć, że różnice pomiędzy miastem i powiatem nie są znaczne. Natomiast język angielski w zestawieniu z powiatem wąbrzeskim wypada o wiele lepiej, jednak średni wynik dla województwa jest wyższy o około 10 punktów procentowych.

Wnioski:

1. Należy rozwinąć politykę żłobkową oraz przedszkolną w celu zapewnienia opieki wszystkim chętnym dzieciom, co za tym idzie – przyspieszać proces powrotu rodziców na rynek pracy. Mieszkańcy zauważają potrzebę stworzenia publicznego miejsca dla dzieci do lat 3.
2. Stałe podnoszenie poziomu edukacji w mieście powinno odbywać się zarówno na drodze modernizacji infrastruktury szkolnej, doposażenia bazy dydaktycznej placówek oświatowych, zwiększania liczby oraz atrakcyjności oferowanych zajęć pozalekcyjnych, jak i poprawy jakości pracy kadry nauczycielskiej (np. poprzez modyfikację systemu motywacyjnego) oraz systemowe wsparcie uczniów zdolnych i słabszych.
3. Analizując stan i kondycję oświaty w mieście, należy mieć na uwadze poziom przyznanej subwencji oświatowej oraz stopień, w jakim pokrywa ona wydatki na oświatę. Z przeprowadzonej analizy wynika, że subwencja oświatowa w żadnym z analizowanych lat nie pokrywała w całości wydatków na oświatę. Zauważalny jest również malejący stopień pokrycia wydatków subwencją, co oznacza, że coraz więcej wydatków oświatowych miasto musi pokrywać z dochodów własnych. W 2017 roku wskaźnik ten wynosił 57%, a w 2022 roku obniżył się do 41%.

Kultura i sport

Za propagowanie idei kultury wśród mieszkańców miasta odpowiada Wąbrzeski Dom Kultury, który charakteryzuje się bogatą ofertą zajęć z zakresu: edukacji artystycznej, społecznej, kulturowej oraz naukowej.

Do najważniejszych wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Wąbrzeski Dom Kultury zaliczają się: Ogólnopolski Konkurs Orkiestr Dętych, Ogólnopolski Festiwal Piosenki Dziecięcej „Rozśpiewane dzieciaki”, Miejska Wystawa Zabytkowych Pojazdów, Festiwal Piosenki Aleksandry Baćńskiej oraz Muzykowanie w dobrym Stylu.

Podmiotem realizującym zadania w zakresie kultury jest również Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Witalisa Szlachcickowskiego w Wąbrzeźnie. Budynek główny znajduje się przy ul. Matejki 11B, a jej Filia nr 1 zlokalizowana jest przy ul. Tysiąclecia 1. Zarówno nowoczesny budynek biblioteki jak i jej zbiory oraz strona internetowa dostosowane są do osób z niepełnosprawnościami. Prowadzona jest również działalność edukacyjno-kulturalna w zakresie biblioterapii. Organizowane imprezy biblioteczne, których celem jest promocja czytelnictwa i kultury gromadzą wielu zainteresowanych.

W skład infrastruktury kulturalnej wchodzi również amfiteatr. Jest on wykorzystywany podczas organizacji większych imprez miejskich.

Za zadania w zakresie sportu i rekreacji w mieście odpowiedzialny jest Wydział Oświaty, Zdrowia, Kultury, Sportu i Rekreacji Urzędu Miasta Wąbrzeźno. Do najważniejszych wydarzeń należą m.in. turniej koszykówki Streetball Wąbrzeźno, Rowerowy Maj oraz turnieje piłki nożnej i siatkówki plażowej.

Administratorem miejskich obiektów sportowych, tj. Stadionu Miejskiego im. Jana Wesołowskiego w Wąbrzeźnie oraz Przystani Sportów Wodnych im. Jerzego Bosmana-Lewandowskiego jest Miejski Zakład Usług Komunalnych. Do infrastruktury sportowej na terenie miasta zaliczają się również sale gimnastyczne i boiska przy szkołach, które głównie służą uczniom oraz Pływalnia Miejska im. Pawła Bączyńskiego w Wąbrzeźnie, z jej usług oprócz mieszkańców korzystają również szkoły podstawowe. Należy zwrócić uwagę również na znajdujący się na „Przyjaznym Wzgórzu” nowoczesny skatepark oddany do użytku w 2021 roku.

Wśród najważniejszych wydarzeń kulturalnych i sportowych na terenie miasta wyróżnia się m.in.: Dni Wąbrzeźna, Wąbrzeskie Rockowisko, Festiwal Jazzowy „WąbJAZZno”, bieg uliczny „Wąbrzeska Dziesiątka”, bieg z przeszkodami dla dzieci „ERGIS Mali Twardziele”, zakończenie wakacji, koncert świąteczny „Trzeci Dzień Świąt”, Wąbrzeski Festiwal Turystyczny czy wyścig kolarski „Tour de CWA”.

Wnioski:

1. Podejmowane działania w zakresie rozwoju kultury muszą zostać wzmocnione przez ich odpowiednią promocję, tak aby informacja o nich miała możliwość dotarcia do jak najszerszej grupy odbiorców wewnątrz, ale także na zewnątrz miasta.
2. Istniejąca w mieście baza sportowa i rekreacyjna zapewnia mieszkańcom możliwość stałego dbania i rozwijania własnej kultury fizycznej, niemniej konieczne jest także podjęcie działań w zakresie budowy nowych obiektów ogólnodostępnej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Zmieniające się potrzeby mieszkańców (wynikające ze zmian demograficznych, postępu technologicznego, zmiany zainteresowań ludzi) powinny pociągać za sobą

także rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej, dostosowanej do wymagań mieszkańców w każdej grupie wiekowej.

Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo mieszkańców miasta Wąbrzeźno odpowiada 69 funkcjonariuszy z Komisariatu Powiatowej Policji znajdującego się przy ul. Wolności 28. Miasto podzielone jest na 4 rejonów służbowe, co oznacza, że ma tyle samo dzielnicowych.

Na terenie całego miasta Wąbrzeźno funkcjonuje monitoring, który obejmuje 140 kamer. Punkt ich obsługi zlokalizowany jest przy ul. Matejki 13 oraz zajmuje się tym 5 osób.

Ochroną przeciwpożarową i przeciwpowodziową na terenie miasta zajmuje się Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Wąbrzeźnie oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Wąbrzeźnie, która ujęta jest w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Wnioski:

1. Należy stale zwiększać poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców, zarówno poprzez podnoszenie kompetencji pracowników policji oraz straży pożarnej, jak i modernizację sprzętu, w tym instalację sieci monitoringu.
2. Straże pożarne ściśle współpracują z różnymi podmiotami i instytucjami, aby zapewnić bezpieczeństwo mieszkańców na obszarze swojego działania. Dodatkowo, są gotowe wspierać sąsiednie obszary poprzez udział w odwodach operacyjnych lub udzielanie pomocy wzajemnej, gdy zachodzi taka potrzeba.

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne miasta

Na terenie miasta działa ok. 20 organizacji pozarządowych skupiających swoje działania głównie w zakresie upowszechniania kultury fizycznej, działalności na rzecz dzieci i młodzieży, turystyki, kultury oraz opieki nad seniorami. W ramach współpracy z organizacjami miasto w ramach otwartych konkursów ofert dofinansowuje całoroczne zadania związane z upowszechnianiem kultury fizycznej i działalnością klubów sportowych. W mieście działają również organizacje zajmujące się działalnością na rzecz dzieci i młodzieży w tym z ich wypoczynkiem. W ramach tej współpracy organizowane są jednodniowe imprezy oraz wyjazdy grupowe dzieci i młodzieży z terenu miasta.

Wąbrzeźno prowadzi również współpracę partnerską z niemieckim miastem Syke, które leży w północno-zachodnich Niemczech. Podczas niespełna 18 letniej współpracy miast Wąbrzeźno – Syke nawiązał się kontakt na wielu płaszczyznach. O wielotorowości współpracy świadczą liczne inicjatywy, które dotychczas podjęto, m. in. w zakresie samorządów, organizacji pozarządowych, wymian młodzieży, kultury i sportu.

Miasto Wąbrzeźno od trzech lat prowadzi trójstronną współpracę z marokańskim regionem Al Hoceima oraz niemieckim miastem Syke, w zakresie działalności na rzecz młodzieży. Realizacja projektów, polegających na trójstronnych spotkaniach młodzieży, odbywa się cyklicznie - w 2020 r. pierwsza odbyła się w Syke, w 2021 r. w Ajdir, w 2022 r. w Wąbrzeźnie, w 2023 r. ponownie w marokańskim Ajdir. Bezpośrednie spotkania młodzieży, wspólna nauka, praca i wspólne życie ponad granicami oraz rozbudzanie i umacnianie idei międzynarodowego zrozumienia stanowią wspólny mianownik wszystkich edycji. Podczas wyjątkowych i bardzo kształcących 10-dniowych spotkań zarówno wąbrzeska, marokańska, jak i niemiecka młodzież ma możliwość poznania nieznanych kultur i nieznanego dotąd świata, a przede wszystkim zdobywa niewątpliwie bezcenny

kapitał na przyszłość w postaci praktycznej znajomości języków obcych, samodzielności, odpowiedzialności i otwartości.

Wnioski:

1. Stałe poszerzanie współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi stanowi klucz do promowania i rozwijania zaangażowanego społeczeństwa obywatelskiego.
2. Ścisła współpraca pomiędzy władzami miasta a poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego powinna stanowić jeden z fundamentów jego dalszego rozwoju.

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Ambulatoryjna opieka zdrowotna w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz specjalistycznej na terenie miasta Wąbrzeźno w 2022 r. była prowadzona przez 6 następujących podmiotów:

- NZOZ „Nowy Szpital” w Wąbrzeźnie, ul. Wolności 27,
- Przychodnia Neuca Med. Sp. z o.o., ul. Niedziałkowskiego 5,
- NZOZ Zespół lekarski „Medicus”, ul. Generała Pruszyńskiego 10,
- NZOZ Przychodnia lekarska „Amicus”, ul. Grudziądzka 58,
- Przychodnia KEMED, ul. Matejki 20C,
- Centrum Medyczne OPTIMA CARE Sp. z o.o., ul. Wolności 15.

Opiekę całodobową zapewniają 2 instytucje. Pierwszą z nich jest Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Nowy Szpital w Wąbrzeźnie. W jego ramach działa: zakład opiekuńczo-leczniczy, oddział chorób wewnętrznych, oddział chirurgiczny ogólny, oddział ginekologiczny oraz oddział okulistyki leczenia jednego dnia. Kolejną instytucją jest Centrum Opieki Medycznej Hospicjum Długoletnie Wąbrzeźno. Pogotowie Ratunkowe znajduje się przy ul. Wolności 27.

Na terenie Wąbrzeźna funkcjonuje również 6 aptek.

Polityka społeczna i prorodzinna realizowana jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą przy ul. Wolności 32.

Miasto Wąbrzeźno współpracuje z innymi podmiotami w zakresie realizacji programów profilaktycznych m.in.: Program Wykrywania Zakażeń WZW B i C w Województwie Kujawsko-Pomorskim”, „Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród osób dorosłych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie kujawsko-pomorskim”, bezpłatne badanie mammograficzne oraz Ogólnopolski Program Profilaktyki Czerniaka.

Na terenie miasta działa Dom Pomocy Społecznej dla osób borykających się z problemami zdrowia psychicznego.

Realizacją zadań własnych z zakresu profilaktyki, terapii oraz integracji społecznej, dążącej do poprawy jakości życia mieszkańców miasta Wąbrzeźno realizuje Centrum Profilaktyki, Terapii i Integracji Społecznej. Jest to jednostka organizacyjna Gminy Miasto Wąbrzeźno.

W 2022 roku w zasobie mieszkaniowym miasta znajdowało się 61 mieszkań komunalnych i 175 mieszkań socjalnych.

Spółdzielnia Socjalna Baza powstała w 2018 r., została założona przez miasto Wąbrzeźno oraz Stowarzyszenie „Otwarte Drzwi”. Zajmuje się sprzątnięciem i pielęgnacją terenów zielonych oraz obiektów, świadczy usługi małej gastronomii (dysponuje food truckiem), sprzątające (oferta dla klientów indywidualnych) oraz prowadzi zajęcia animacyjne dla seniorów.

Miasto Wąbrzeźno jest jednym z dziewięciu współwłaścicieli Spółki SIM Nowy Dom. Jest ona zlokalizowana na jego obszarze przy ul. Grudziądzkiej 9. Spółka posiada cztery główne cele. Przede wszystkim dąży do aktywacji budownictwa społecznego, co ma prowadzić do zwiększenia dostępności do mieszkań dla różnych grup społecznych.

Regionalne Wąbrzeskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego (RW TBS sp. z o.o.) jest spółką, która w całości należy do Gminy Miasto Wąbrzeźno. Działalność spółki opiera się na budowie domów mieszkalnych oraz wynajmem lokali znajdujących się w budynkach będących ich własnością. Zasoby obejmują 28 budynków mieszkalnych, w których znajduje się 275 lokali.

Spółdzielnia Mieszkaniowa w Wąbrzeźnie to organizacja, która gromadzi członków wspólnot, a do jej zadań należą: kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, wynajem oraz zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi oraz zarządzanie nieruchomościami wykonywane na zlecenie. Spółdzielnia w zasobach posiada 38 obiektów oraz 943 lokale mieszkalne oraz 14 lokali użytkowych.

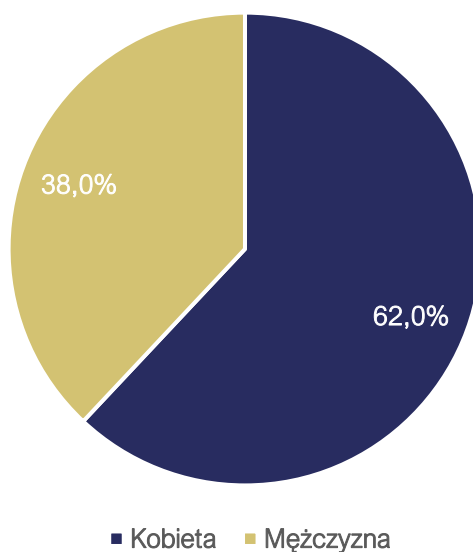
Wnioski:

1. W obliczu występujących cywilizacyjnych zagrożeń dla życia i zdrowia mieszkańców miasta należy dalej rozwijać działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej, które w przyszłości przełożą się na zmniejszenie liczby osób wymagających opieki w zakresie systemu ochrony zdrowia.
2. Miasto realizuje programy wieloletnie i roczne, które odpowiadają na bieżące potrzeby mieszkańców.
3. Stale zmniejsza się liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej, dlatego dostrzega się konieczność kontynuowania opracowywania systemowych rozwiązań zakładających realizację różnego typu projektów i inicjatyw społecznych. Poprzez tworzenie lokalnych partnerstw, współpracę społeczności lokalnej, administracji samorządowej oraz lokalnych pracodawców nastąpi większa koordynacja działań na rzecz osób potrzebujących wsparcia.
4. Istnieje potrzeba utworzenia Dziennego Domu Pobytu lub Środowiskowego Domu Samopomocy, który będzie stanowił centrum aktywizacji dla lokalnej społeczności, obejmującej osoby starsze, samotne i te z różnymi schorzeniami. Ponadto, można rozważyć prowadzenie klubów samopomocy oraz klubów seniora jako alternatywne rozwiązania dla tej grupy mieszkańców Wąbrzeźna.
5. Dostrzega się potrzebę stworzenia noclegowni lub ogrzewalni. Obiekty te na terenie miasta zapewniłyby bezpieczeństwo osobom bezdomnym, szczególnie w trakcie występowania trudnych warunków pogodowych. Alternatywą dla tego podejścia jest umieszczenie osób bezdomnych w już istniejących schroniskach dla bezdomnych, znajdujących się w innych gminach.

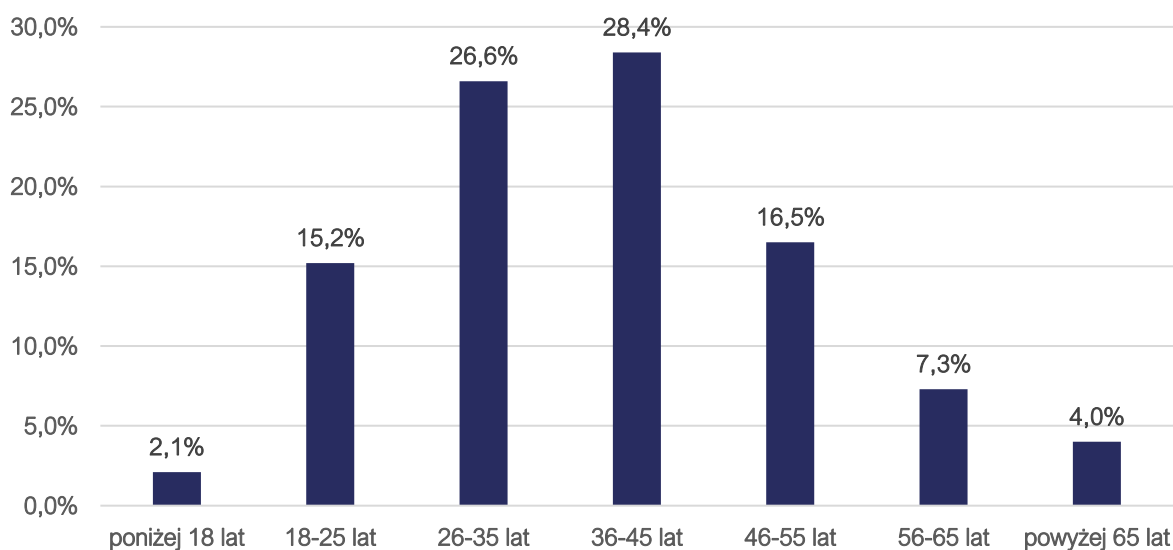
4. Jakość życia w mieście – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego miasta Wąbrzeźno przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w mieście, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były w dniach **od 29 czerwca do 31 sierpnia 2023 roku**.

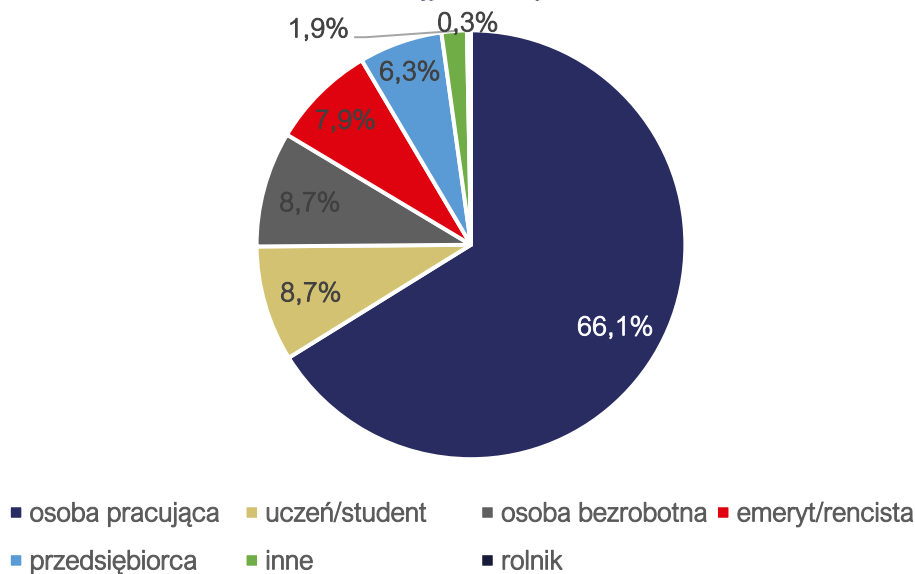
Respondenci odpowiadali na 8 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Łącznie zebrano 631 ankiet. Większą część respondentów stanowiły kobiety (62,0%), natomiast pod względem wieku mieszkańców największą grupę stanowiły osoby w przedziale 36-45 lat (28,4%). Większość respondentów stanowiły osoby pracujące (66,1%). Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.

Ryc. 3. Podział respondentów ze względu na płeć
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

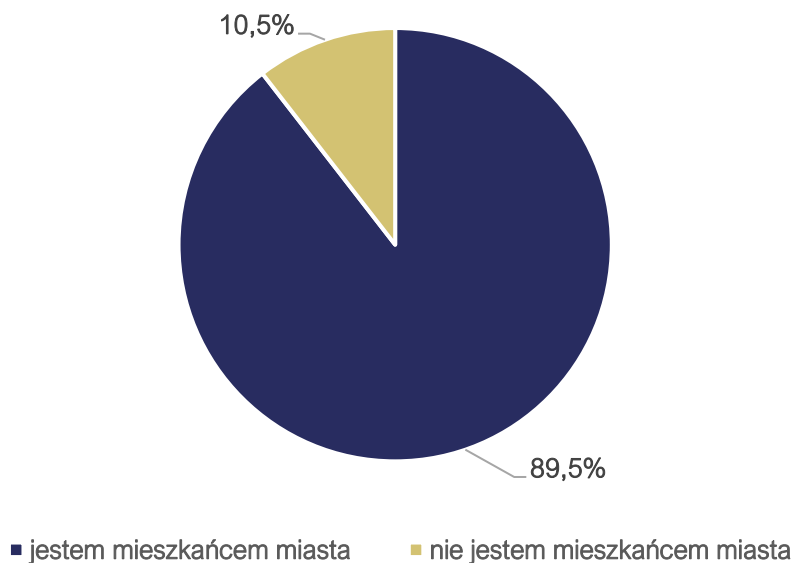

Ryc. 4. Podział respondentów ze względu na wiek
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Ryc. 5. Podział respondentów ze względu na status

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

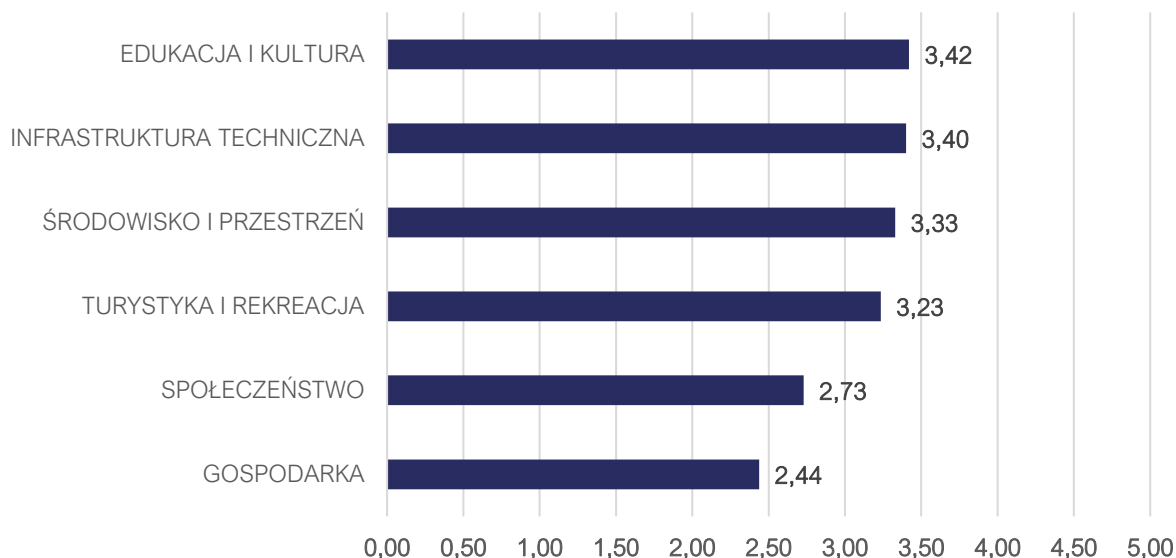

Ryc. 6. Podział respondentów ze względu na miejsce zamieszkania

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

4.1. Ocena sytuacji miasta

W skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 5 to ocena bardzo dobra, mieszkańcy miasta Wąbrzeźno **najlepiej oceniają działania w edukacji i kulturze** (średnia ocen wynosiła 3,42). Najgorzej oceniono gospodarkę (średnia ocen wynosiła 2,44). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,73 do 3,40. Średni wynik miasta dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 3,09.

Ryc. 7. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Tabela poniżej przedstawia średnie oceny poszczególnych elementów znajdujących się w danym obszarze. Najniżej oceniony ze wszystkich obszarów został dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,58). Mieszkańcy wskazywali również na duży problem w zakresie połączeń komunikacyjnych z innymi gminami i miastami, funkcjonowania transportu zbiorowego na terenie miasta, dostępu do podstawowej opieki medycznej, możliwości uzyskania zatrudnienia na terenie miasta, dostępu do żłobków/ klubów malucha, warunków prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie miasta oraz konkurencyjności przedsiębiorstw na rynku lokalnym. Wszystkie z wyżej wymienionych aspektów otrzymały oceny poniżej 2,50, co oznacza, że mieszkańcy są niezadowoleni i zwracają uwagę, iż pewne elementy muszą ulec poprawie.

Tab. 1. Oceny poszczególnych podobszarów w mieście Wąbrzeźno

Społeczeństwo		Ocena
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Miasta Wąbrzeźno		3,41
Wsparcie osób starszych oferowane przez miasto (DPS, kluby seniora,)		3,25
Funkcjonalność budynków administracji publicznej		3,21
Bezpieczeństwo publiczne na terenie miasta		2,99
Aktywność mieszkańców na rzecz miasta		2,92
Skuteczność działania pomocy społecznej		2,68
Wsparcie osób niesamodzielnich		2,61
Dostęp do żłobków / klubów malucha		2,43
Dostęp do podstawowej opieki medycznej		2,22
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej		1,58
Gospodarka		Ocena
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru miasta		3,50
Konkurencyjność miasta jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji		2,62
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym		2,49
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie miasta		2,43
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie miasta		2,30

Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie miasta	1,94
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	1,78
Środowisko i przestrzeń	Ocena
Estetyka miasta	3,90
Walory środowiska przyrodniczego w mieście	3,69
Jakość powietrza w mieście	3,67
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)	3,44
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w mieście (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	3,37
System odbioru odpadów na terenie miasta	3,34
Oferta miasta w działaniach wspierających ochronę środowiska	3,30
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	3,16
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie miasta	2,87
Świadomość ekologiczna mieszkańców	2,53
Infrastruktura techniczna	Ocena
Jakość sieci gazowej	3,86
Dostęp do Internetu w mieście	3,65
Stan dróg w mieście	3,53
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	3,32
Jakość sieci kanalizacyjnej	3,31
Jakość sieci wodociągowej	3,23
Mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)	3,21
Dostęp do światłowodu w mieście	3,10
Turystyka i rekreacja	Ocena
System ścieżek rowerowych	4,05
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	3,63
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w mieście	3,58
Atrakcyjność turystyczna miasta	3,53
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla seniorów	3,28
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla dzieci	3,27
Działania promocyjne miasta, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	3,15
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej	2,82
Poziom bazy gastronomicznej	2,79
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla dorosłych	2,76
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla młodzieży	2,71
Edukacja i Kultura	Ocena
Działalność biblioteki	4,16
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	4,06
Jakość edukacji przedszkolnej w mieście	3,68
Dostęp do edukacji przedszkolnej	3,58
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w mieście	3,56
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)	3,56
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie miasta	3,48

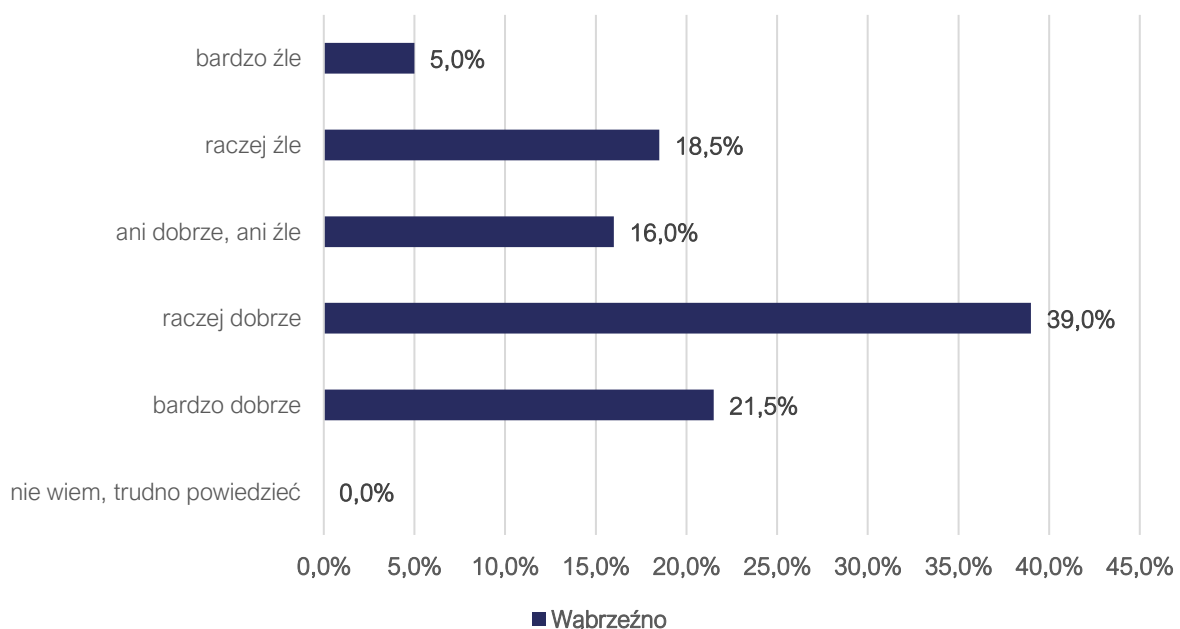
Działalność domu kultury	3,38
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie miasta	3,25
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w mieście	3,25
Dostęp do obiektów kulturalnych w mieście (godziny i dni otwarcia, itp.)	3,18
Dodatkowa oferta (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie miasta	2,94
Organizacja dowozu dzieci do szkół	2,92
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie miasta	2,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Wskazać należy, że żadna dziedzina funkcjonowania miasta nie została wyróżniona oceną bardzo dobrą. Najwyższą ocenę wśród mieszkańców zdobyła działalność biblioteki, dostęp do edukacji w szkołach podstawowych, system ścieżek rowerowych, estetyka miasta oraz jakość sieci gazowej.

Dopełnieniem badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby strategii jest analiza wykonana przez Instytut Pokolenia. Źródło danych stanowiły wyniki badania zrealizowanego w grudniu 2022 roku na mieszkańcach miasta Wąbrzeźno oraz system monitorowania usług publicznych GUS. Poniżej przedstawiono wybrane wyniki dotyczące zagadnień z obszaru: podstawy materialne, zdrowie, edukacja oraz kultura.

Jedno z pytań dotyczyło oceny rynku pracy (Jak ocenia Pan(i) następujące obszary życia w swojej gminie? [rynek pracy (m.in. możliwości znalezienia pracy)]?). Najwięcej ankietowanych (39%) określiło ten obszar jako „raczej dobrze”. Następnie 21,5% grupy jako „bardzo dobrze”. Kolejno 18,5% badanych określiło rynek pracy jako „raczej zły”. Odpowiedź ani dobrze, ani źle zaznaczyło 16,0% uczestników, a najmniej (5%) wybrało opcje bardzo źle.

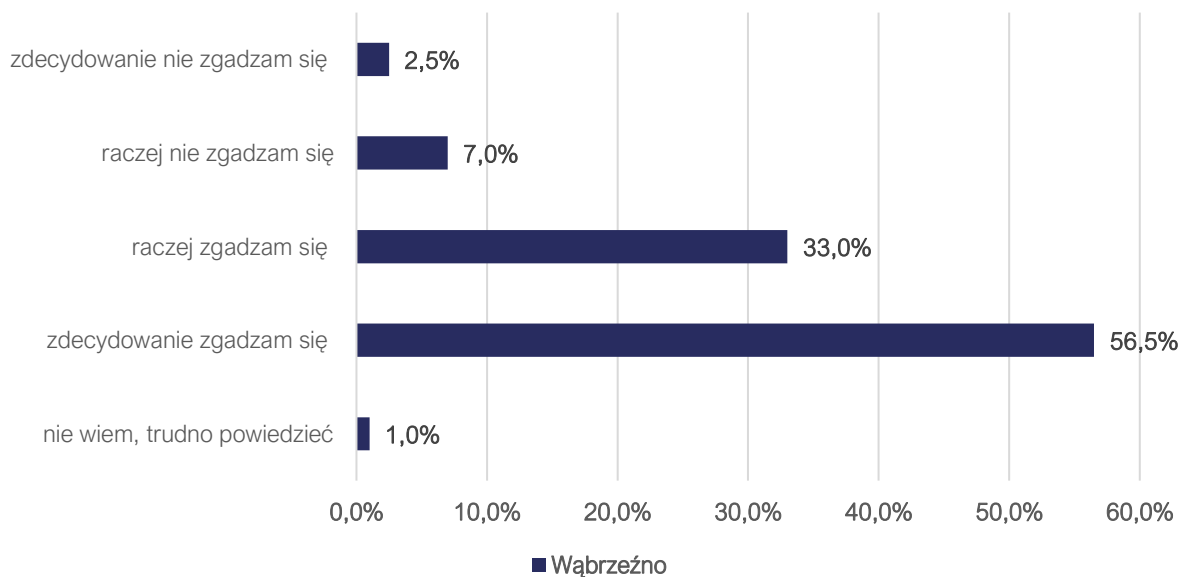
Ryc. 8. Jak ocenia Pan(i) następujące obszary życia w swojej gminie [rynek pracy (m.in. możliwości znalezienia pracy)]?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w grudniu 2022 r. przez Instytut Pokolenia.

Na pytanie brzmiące „Czy w Twojej gminie żyje się dostatnio?” 56,5% ankietowanych uznało, że zdecydowanie zgadzają się z tym pytaniem. Następnie 33,0% raczej się z nim zgadzało. Kolejno

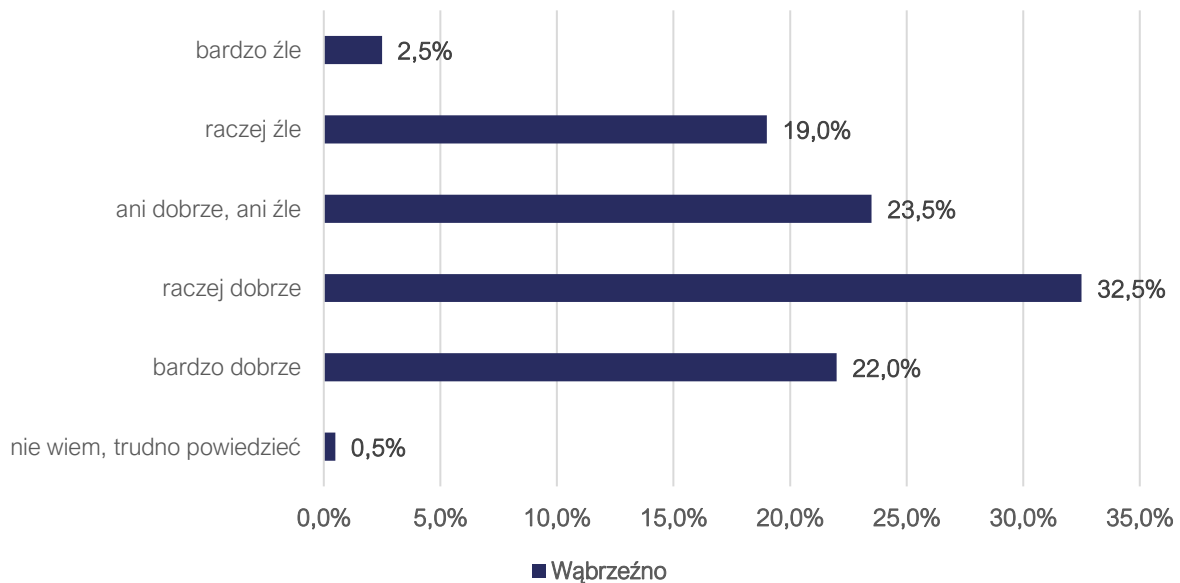
7% badanych raczej nie zgadza się z pytaniem, a 2,5% zdecydowanie nie zgadza się. Mała grupa (1%) nie potrafiła wskazać stanowiska.

Ryc. 9. Czy w Twojej gminie żyje się dostatnio?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w grudniu 2022 r. przez Instytut Pokolenia.

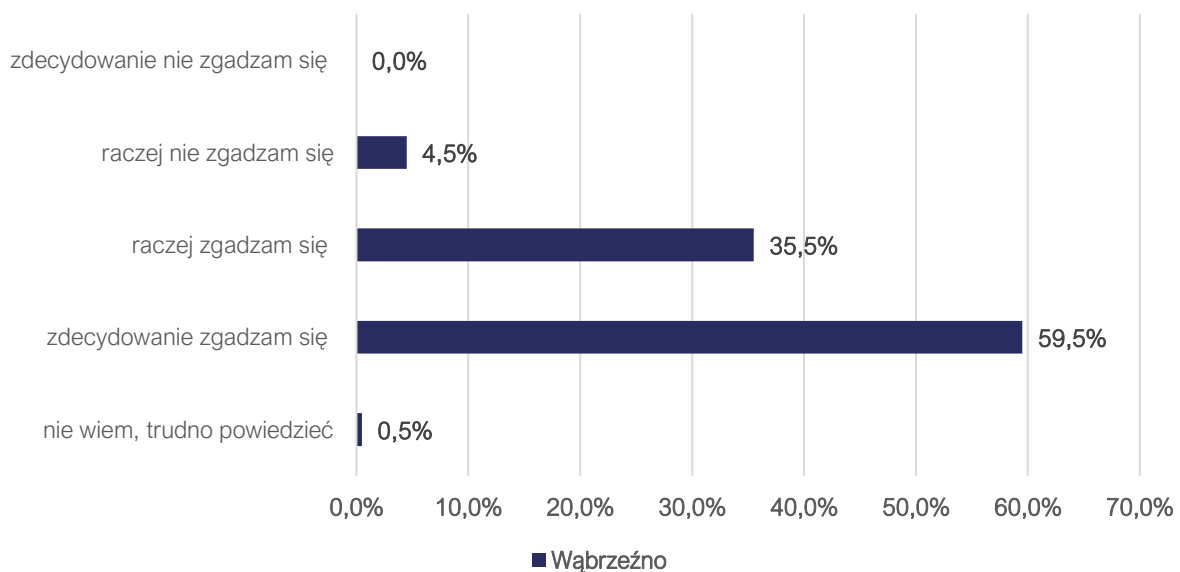
Dostęp do usług ochrony zdrowia (szpitale, przychodnie) w gminie jest niezwykle istotny w życiu mieszkańców i wpływa na jego jakość. W badaniu ankietowym wyniki pokazały, że 32,5% uczestników oceniło ten obszar jako raczej dobry, 23,5% wskazało na ani dobrze, ani źle. Następnie 22,0% uczestników badania uważa, że bardzo dobrze, 19% wybrało opcję raczej źle, a tylko 2,5% oceniło go jako bardzo zły. W porównaniu do wyżej przedstawionych wyników odrębnego badania ankietowego, odpowiedzi różnią się. Dostęp do podstawowej opieki medycznej w skali 0-5 oceniono na 2,22 oraz ponad 60% ankietowanych wskazało poprawę dostępu do usług medycznych jako jeden z głównych priorytetów rozwoju.

Ryc. 10. Jak ocenia Pan(i) dostęp do usług ochrony zdrowia (szpitale, przychodnie) w swojej gminie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w grudniu 2022 r. przez Instytut Pokolenia.

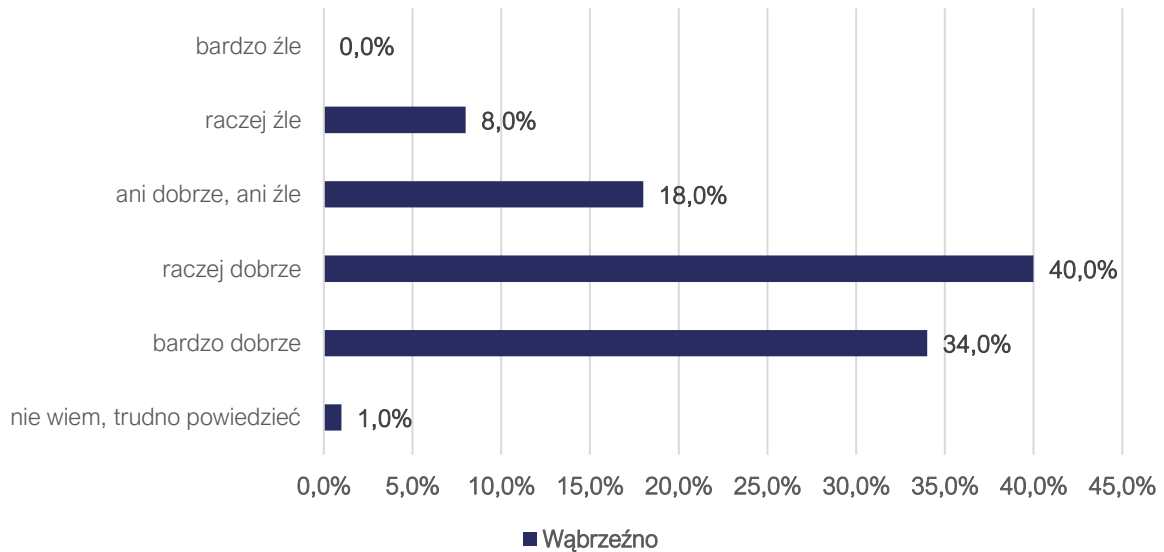
W jednym z punktów ankietowych zapytano o to czy w mieście Wąbrzeźno żyje się zdrowo. Większość uczestników (59,5%) uważa, że zdecydowanie tak, a 35,5% badanych, raczej zgadza się. Kolejno 4,5% raczej nie zgadzało się z pytaniem, a jedynie 0,5% nie ma zdania w tym temacie.

Ryc. 11. Czy w Twojej gminie żyje się zdrowo?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w grudniu 2022 r. przez Instytut Pokolenia.

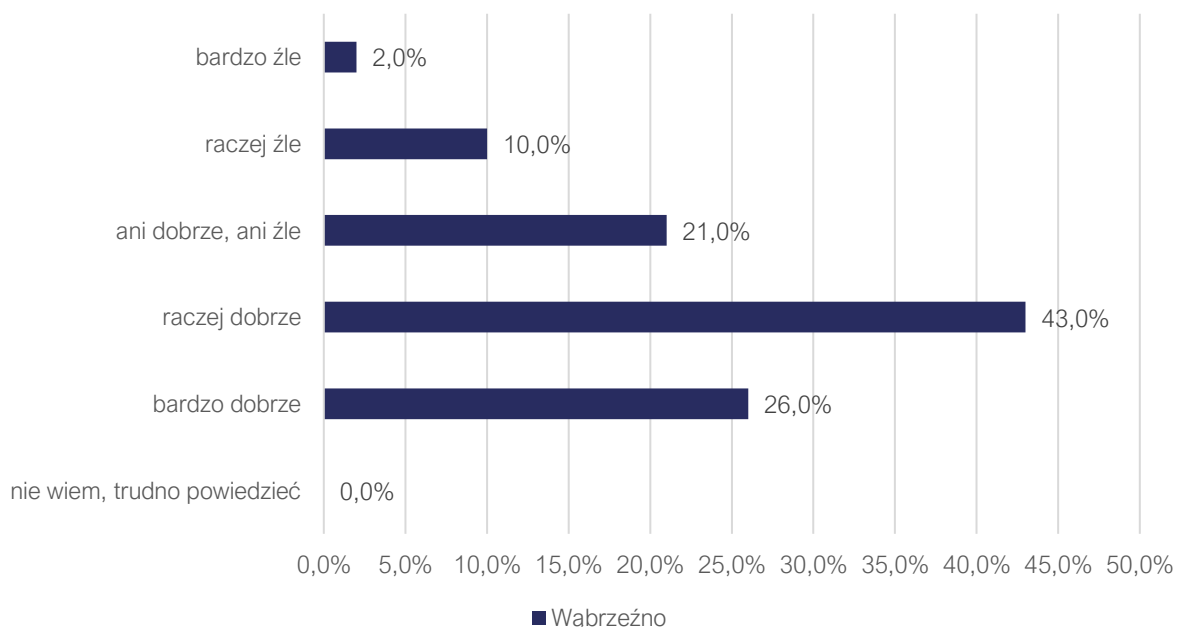
W trakcie badania jednym z tematów był dostęp do usług oświatowych dla dzieci. Najwięcej osób (40%) ocenia go raczej dobrze. Wśród uczestników ankiety, 34% uważa, że jest on bardzo dobry. Następnie 18% uznało, że dostęp nie jest ani dobry, ani zły. Natomiast 8,0% badanych wybrało odpowiedź, że jest raczej źle.

Ryc. 12. Jak ocenia Pan(i) następujące obszary życia w swojej gminie? [dostęp do usług oświatowych dla dzieci (szkoły, przedszkola)]

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w grudniu 2022 r. przez Instytut Pokolenia.

Jedno z zagadnień dotyczyło również oceny oferty usług kulturalnych. Wyniki wskazują, że 43% uczestników uznało ten obszar za stosunkowo korzystny, wybierając odpowiedź raczej dobrze. Kolejno 26,0% ankietowanych wskazało opcję bardzo dobrze. Następnie 21% badanych nie ma jednoznacznego zdania (ani dobrze, ani źle), a 10% uważa, że jest źle. Jedynie 2,0% uczestników ankiety uważa, że obszar w zakresie oferty usług kulturalnych jest bardzo zły.

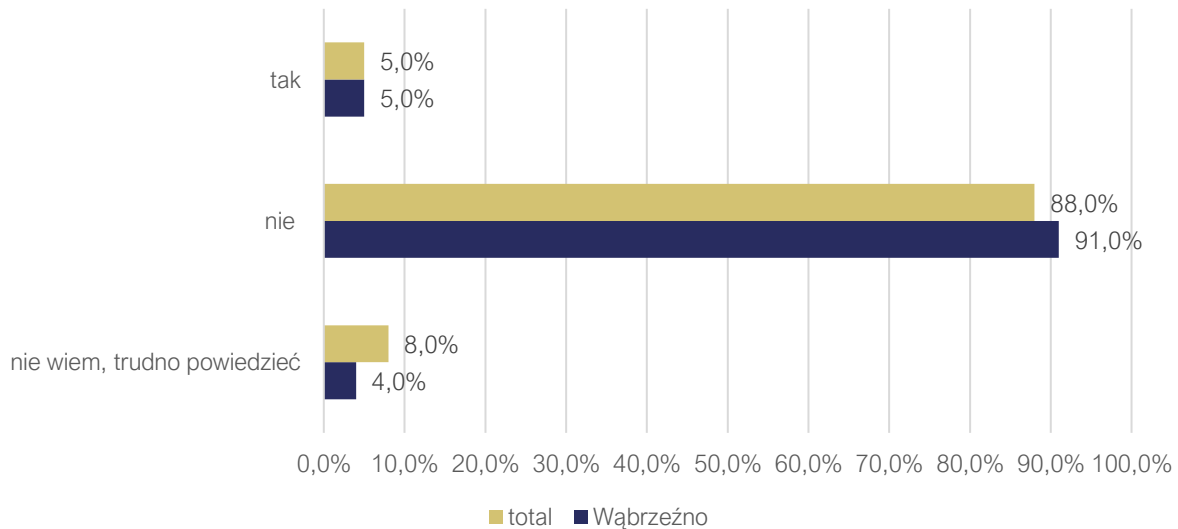

Ryc. 13. Jak ocenia Pan(i) następujące obszary życia w swojej gminie? [oferta usług kulturalnych]

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w grudniu 2022 r. przez Instytut Pokolenia.

Podobszar edukacja i zdrowie pośród 631 ankietowanych uzyskał najlepszy wynik. Słuszność pierwszego miejsca potwierdzają odpowiedzi na pytania, zadane w ankietach Instytutu Pokolenia, wskazane w 2 powyżej przedstawionych rycinach.

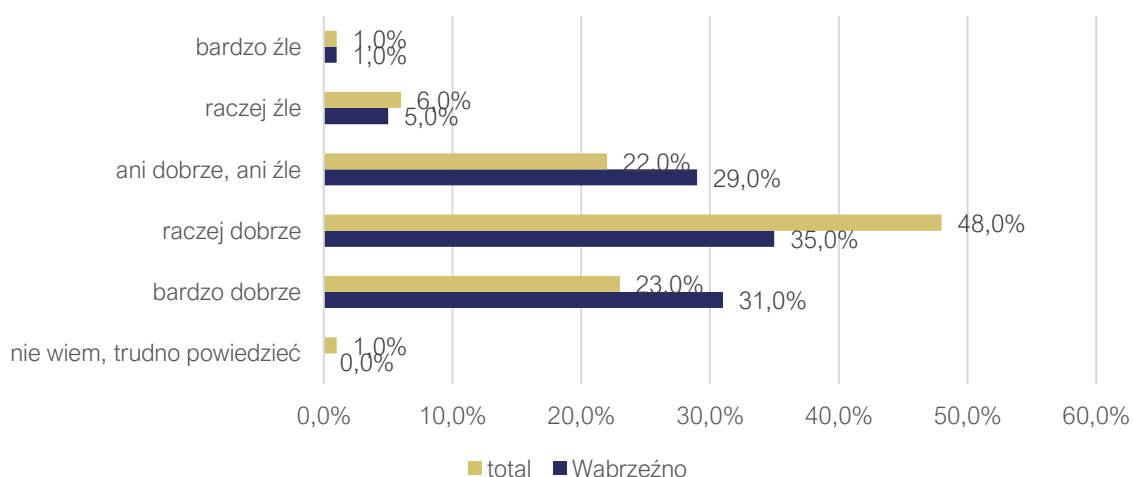
Jedno z zagadnień dotyczyło również pytania czy mieszkańcy planują przeprowadzić się do innej miejscowości w ciągu 5 lat. Wyniki wskazują, że 91% uczestników nie planuje się przeprowadzić. Kolejno 5,0% ankietowanych planuje się przeprowadzić.

Ryc. 14. Czy planuje Pan(i) przeprowadzić się do innej miejscowości w ciągu 5 lat?

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w grudniu 2022 r. przez Instytut Pokolenia.

Kolejne zagadnienie dotyczyło stwierdzenia czy mieszkańcy czują się zakorzenieni. Wyniki wskazują, że 48% uczestników uznało ten obszar za stosunkowo korzystny, wybierając odpowiedź raczej dobrze. Kolejno 23,0% ankietowanych wskazało opcję bardzo dobrze. Następnie 22% badanych wskazało opcję ani dobrze, ani źle.

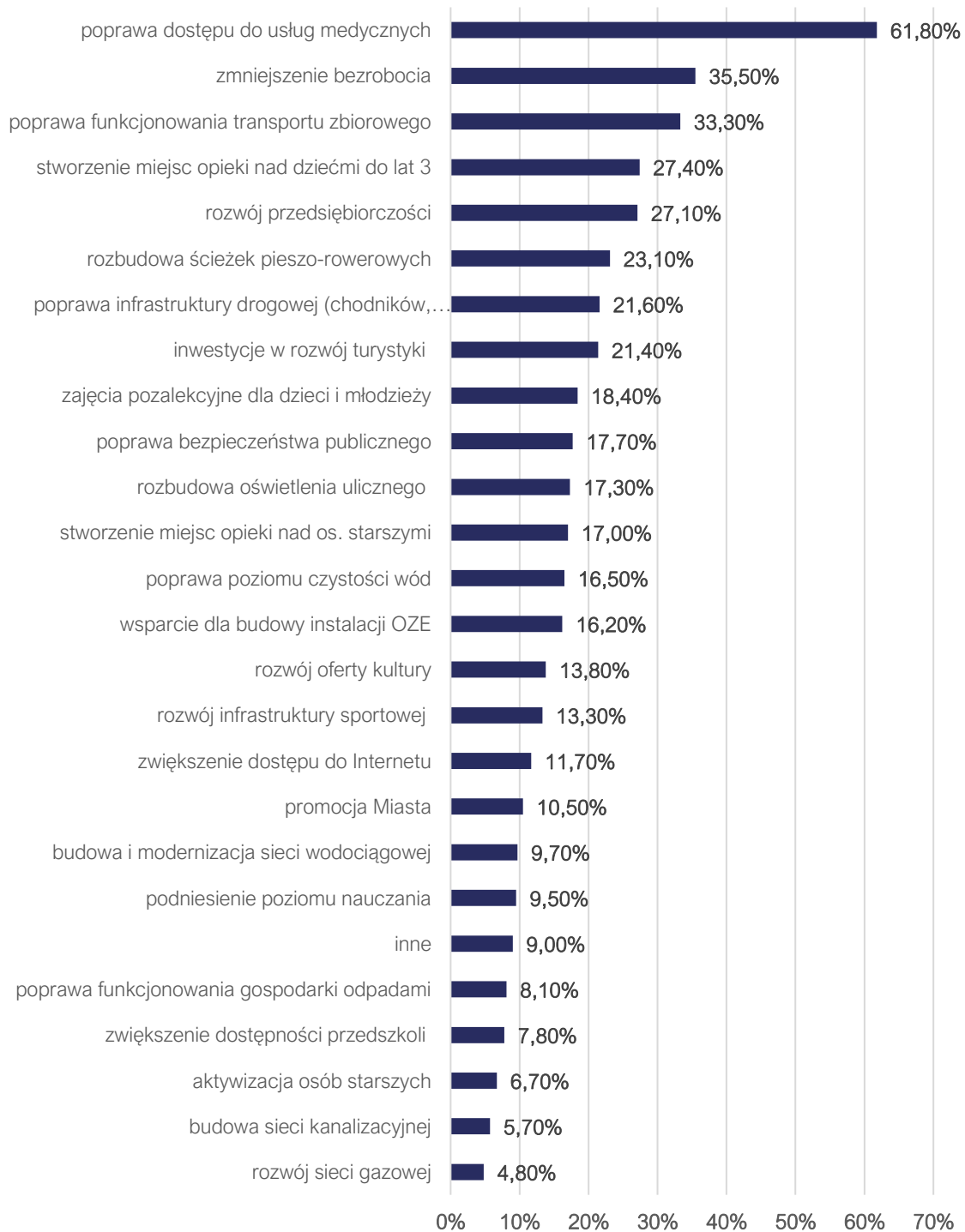

Ryc. 15. Jestem tutaj zakorzeniony

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w grudniu 2022 r. przez Instytut Pokolenia.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe miasta. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła się **poprawa dostępu do usług medycznych**, następnie **zmniejszenie bezrobocia**, poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego/ zapewnienie transportu zbiorowego, stworzenie miejsc opieki na dziećmi do lat 3, a także rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Ryc. 16. Główne priorytety rozwoju miasta Wąbrzeźno według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest techniką, za pomocą której zebrane informacje poddawane są analizie i uporządkowaniu. W procesie prac nad Strategią Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030, technika ta została zastosowana do analizy wewnętrznego i zewnętrznego otoczenia miasta, a także interpretacji zasobów endogenicznych i egzogenicznych jednostki.

Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

Materiały te pochodziły z:

- 1) **informacji** zawartych w Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej miasta Wąbrzeźno,
- 2) **danych liczbowych, opisowych i przestrzennych** pozyskanych z Urzędu Miasta Wąbrzeźno oraz ze źródeł zewnętrznych,
- 3) **warsztatów diagnostycznych**, które odbyły się 24 października 2023 roku,
- 4) **warsztatów strategicznych**, które odbyły się w dniu 25 października 2023 roku,
- 5) **wyników badań ankietowych**.

Analizę SWOT dla miasta Wąbrzeźno przedstawia poniższe zestawienie:

SILNE STRONY

• atrakcyjne położenie przyrodnicze i obiekty historyczne miasta stwarzają doskonałe warunki do rozwoju rekreacji, turystyki oraz różnorodnych form spędzania czasu wolnego, • dobre połączenia kolejowe i pasażerski ruch kolejowy do większych miejscowości i stolicy regionu, • posiadanie na terenie miasta odnawialnych źródeł energii (panele fotowoltaiczne), • współpraca z WFOŚiGW w zakresie dofinansowań do wymiany źródeł ciepła oraz wsparcie mieszkańców w pozyskiwaniu zewnętrznych funduszy na termomodernizację budynków mieszkalnych, • uregulowany i uporządkowany system gospodarki odpadami, • PSZOK na terenie miasta, tworzący możliwości nieodpłatnego pozbywania się nietypowych i problematycznych odpadów oraz zapewniający bezpieczeństwo środowiska • 100% powierzchni miasta pokryte planami miejscowymi, • dobra jakość infrastruktury technicznej, • obwodnica w ciągu drogi wojewódzkiej 534 zmniejszająca ruch samochodowy, tym samym wpływająca na wzrost bezpieczeństwa mieszkańców w mieście, • monitoring miejski, co zwiększa bezpieczeństwa publiczne, • nowoczesna Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Wąbrzeźnie, • funkcjonujące na terenie miasta jednostki OSP wpływające na poziom bezpieczeństwa mieszkańców, ale też integrację społeczeństwa oraz kształtowanie zaangażowanych postaw i wymianę doświadczeń pomiędzy pokoleniami, • przynależność miasta do Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, • śniadania biznesowe dla przedsiębiorców, co sprzyja nawiązywaniu i budowaniu relacji biznesowych,	• realizacja budżetu obywatelskiego i uczniowskiego w mieście, co umożliwia aktywną partycypację mieszkańców i uczniów w procesie decyzyjnym, wzmacnia społeczność, sprzyja zaangażowaniu obywatelskiemu oraz dostarcza realnych możliwości wpływu na kształtowanie lokalnych inicjatyw i projektów, • prężnie działające instytucje kulturalne tj. Wąbrzeski Dom Kultury oraz Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Witalisa Szlachcickowskiego w Wąbrzeźnie, kultywujące lokalne tradycje oraz zaspokajające potrzeby mieszkańców ze wszystkich grup wiekowych w zakresie kultury, • bogata oferta zajęć kulturowo-sportowych umożliwiająca aktywny wypoczynek mieszkańcom miasta, • dobrze rozwinięte zaplecze sportowe oraz rekreacyjne na terenie miasta (różnorodność obiektów sportowych m.in. stadion, przystań, pływalnia), • dynamiczna działalność organizacji pozarządowych umożliwiająca mieszkańcom rozwijanie swoich pasji oraz zainteresowań, • działalność Wąbrzeskiego Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski, które jest organem założycielskim Warsztatu Terapii Zajęciowej, Zakładu Aktywności Zawodowej oraz Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego w Wąbrzeźnie, • funkcjonowanie Młodzieżowej Rady Wąbrzeźna, która umożliwia młodym ludziom aktywne uczestnictwo w procesie decyzyjnym, • prężne działania podmiotów tzw. trzeciego sektora, w tym klubu seniora, które zmniejszają poczucie wykluczenia i pozytywnie wpływają na integrację społeczną, • szereg programów społecznych, prozdrowotnych oraz pomocowych realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie, wspierających potrzebujących mieszkańców, • dobra dostępność dla osób z niepełnosprawnością ruchową, tworząc bezbarierowe środowisko,

• członkostwo miasta w wielu stowarzyszeniach i związkach międzygminnych stymulujących rozwój gospodarczy ich członków, • wysokie poczucie więzi rodzinnych, w tym międzypokoleniowych,	• dobrze rozwinięta opieka przedszkolna spełniająca potrzeby mieszkańców, • rozwinięte szkolnictwo ponadpodstawowe umożliwiające kontynuowanie edukacji na terenie miasta, • działalność sportowa klubów sportowych, reaktywacja żeglarstwa, • wysoka dostępność świetlic szkolnych, umożliwiająca uczniom bezpieczne, wspierające i równościowe środowisko, sprzyjające rozwijaniu umiejętności społecznych, edukacyjnych oraz kreatywności,

SŁABE STRONY

• niekorzystne trendy demograficzne i zmniejszająca się liczba mieszkańców miasta (zmniejszający się udział mieszkańców w wieku kreatywnym, ujemne saldo migracji oraz ujemny przyrost naturalny), • ucieczka młodych ludzi do większych miast, • postępujący wzrost senioralnego obciążenia demograficznego skutkujący koniecznością dostosowania usług społecznych dla seniorów, • brak domu dziennego dla seniorów, • brak narzędzi pracy z osobami z niepełnosprawnościami i ich rodzinami, • niewystarczająca dostępność dla osób niedowidzących i niewidomych, • niedostateczny stan mieszkań socjalnych, • brak schroniska (noclegowni dla osób bezdomnych), • działalność na terenie miasta niewielu placówek medycznych, które nie zapewniają wystarczającego dostępu do usług z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, brak specjalistów na terenie miasta, • niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla młodzieży, • niewystarczająca ilość przestrzeni w Wąbrzeskim Domu Kultury ograniczająca rozwój oferty kulturalnej, • brak kina na terenie miasta, • brak wykreowanego produktu lokalnego, • sezonowość oferty kulturalnej i turystycznej sprawia, że zimą aktywność i projekty są ograniczone, co może prowadzić do okresów	• słabo rozwinięta funkcja turystyczno-rekreacyjna miasta, w tym baza gastronomiczna i hotelowa, • brak publicznego żłobka na terenie miasta, • zmniejszanie się stopnia pokrycia wydatków na oświatę subwencją oświatową; rosnące koszty utrzymania oświaty, • brak hali widowisko-sportowej, • przestarzała infrastruktura oświatowa, • niedostosowanie szkolnictwa zawodowego do rynku pracy, • brak dróg rowerowych przy obwodnicy i centrum miasta, • niedostosowany do potrzeb mieszkańców system transportu zbiorowego, obsługujący połączenia z pobliskimi, większymi ośrodkami, • niska emisja spowodowana niską efektywności energetyczną budynków, przestarzałymi źródłami ogrzewania i niewystarczającym poziomem zgazyfikowania, • niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców, • niedostateczna sieć rowów melioracyjnych i innych urządzeń wodnych zmniejszających retencję w niektórych częściach miasta, • niewystarczająca ilość środków finansowanych na renowację, remonty budynków, • brak przestrzeni pod nowe tereny inwestycyjne, • niezadowolająca promocja lokalnych przedsiębiorców,

stagnacji i mniejszej aktywności społecznej oraz do braku turystów,

- niedostateczna liczba ofert zatrudnienia dostępnych dla kobiet (w szczególności z wyższym wykształceniem).

SZANSE

- zwiększająca się świadomość ekologiczna mieszkańców oraz postawy przyjazne środowisku i rozwój alternatywnych źródeł energii wspierane ogólnopolskimi, w tym rządowymi, programami wsparcia działań proekologicznych,
- stopniowa zmiana mentalnego nastawienia społeczności do współodpowiedzialności za lokalną wspólnotę, partycypowania i aktywności społecznej,
- oferta uczelni wyższych m.in. z Torunia oraz Bydgoszczy zwiększająca możliwości pozyskania wykształcenia przez mieszkańców miasta,
- dofinansowania wewnętrzne i zewnętrzne wspierające rozwój OZE (m.in. program „Czyste powietrze”) i wymianę źródeł ciepła na ekologiczne; dofinansowanie inwestycji dotyczących małej retencji,
- nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 dająca możliwości pozyskiwania środków na rozwój miasta,
- utworzenie Młodzieżowego Centrum Wąbrzeźna przy uwzględnieniu środków z UE,
- rosnące trendy uprawiania turystyki krajowej i weekendowej, ze względu na kryzys gospodarczy,
- rozbudowa REFLEXU, budowa galerii handlowej,
- budowa bloków socjalnych i komunalnych.

ZAGROŻENIA

- spadek liczby mieszkańców (ujemny przyrost naturalny),
- starzejące się społeczeństwo,
- postępujące zmiany klimatu skutkujące m.in. anomaliami pogodowymi, suszą, powodzią,
- wpływ czynników zewnętrznych o zasięgu globalnym na sytuację społeczno-gospodarczą regionu (np. epidemia, konflikty zbrojne),
- utrzymywanie się wysokiej stopy bezrobocia oraz zjawiska ubóstwa ekonomicznego, spowodowane słabnącym tempem rozwoju gospodarczego kraju,
- zmiany systemu prawnego dotyczącego funkcjonowania i finansowania jednostek samorządu terytorialnego w Polsce,
- zwiększanie się bieżących kosztów funkcjonowania miasta m.in. w związku z rosnącą inflacją, stałymi wzrostami kosztów energii elektrycznej i gazu oraz kosztów pracowniczych,
- ograniczony wpływ na infrastrukturę drogową powiatową i wojewódzką – potencjalne trudności w skomunikowaniu i modernizacji dróg,
- odpływ młodych ludzi oraz pracowników do dużych ośrodków miejskich, ze względu na dostęp do uczelni wyższych oraz szerszej możliwości znalezienia zatrudnienia.

Część II

STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU MIASTA WĄBRZEŻNO

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację społeczno-gospodarczą miasta. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie tworzenia i realizacji strategii istotne jest również określenie misji i wizji. Są to dwa elementy strategii ukazujące najważniejsze kierunki rozwoju.

Misja koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom miasta i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje również na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera odpowiedzi na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Dlaczego? Co jest naszym priorytetem?

Uwzględniając przyjęte założenia **misja** miasta Wąbrzeźno brzmi:

**Wąbrzeźno przyjazne mieszkańcom, turystom i inwestorom, wspiera lokalną aktywność i wykorzystuje w sposób inteligentny posiadany potencjał.
TU WARTO ŻYĆ!**

Z kolei wizja to obraz przyszłości miasta, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Ukazuje miasto Wąbrzeźno w perspektywie strategicznej – do 2030 roku, zmienioną poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez samorząd celów.

Uwzględniając przyjęte założenia **wizja** miasta Wąbrzeźno brzmi następująco:

Wąbrzeźno w 2030 roku to miejsce wyróżniające się atrakcyjną przestrzenią do życia, pracy, aktywności lokalnej i wypoczynku dla wszystkich grup społecznych. Miasto wyposażone w nowoczesną infrastrukturę, dzięki której mieszkańcy czują się tu bezpiecznie i komfortowo. Wyjątkowa estetyka przestrzeni publicznej, walory przyrodnicze i położenie nad trzema jeziorami wpływa na to, iż Wąbrzeźno to miejsce przyjazne mieszkańcom, turystom i inwestorom.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym.

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu miasta Wąbrzeźno, jego sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu miasta opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, którymi są:

CEL I:	ROZWIINIĘTA INFRASTRUKTURA GWARANTUJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA
CEL II:	ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA OPARTA NA LOKALNYCH ZASOBACH
CEL III:	WYSOKA JAKOŚĆ USŁUG SPOŁECZNYCH UWZGLĘDNIAJĄCA POTRZEBY WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 1. Cele strategiczne i cele operacyjne miasta Wąbrzeźno

CELE STRATEGICZNE:					
Rozwinięta infrastruktura gwarantująca wysoką jakość życia		Zrównoważona gospodarka oparta na lokalnych zasobach		Wysoka jakość usług społecznych uwzględniająca potrzeby wszystkich mieszkańców	
CELE OPERACYJNE:					
1.1.	Wysokiej jakości infrastruktura warunkująca bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców	2.1	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	3.1	Zaawansowana oferta edukacyjna oraz opiekuńcza dla najmłodszych
1.2	Ochrona środowiska przyrodniczego i wspieranie inicjatyw ekologicznych	2.2.	Bogata oferta turystyczna	3.2	Podnoszenie jakości usług w obszarze pomocy społecznej i opieki zdrowotnej
1.3.	Dostępna i racjonalnie zagospodarowana przestrzeń	2.3.	Promowanie pozytywnego wizerunku miasta	3.3.	Aktywizacja i integracja mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY I

ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA GWARANTUJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA

- 1.1. Wysokiej jakości infrastruktura warunkująca bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców
- 1.2. Ochrona środowiska przyrodniczego i wspieranie inicjatyw ekologicznych
- 1.3. Dostępna i racjonalnie zagospodarowana przestrzeń

W celu zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców, niezbędne jest stworzenie atrakcyjnego i bezpiecznego otoczenia do życia, pracy, nauki i relaksu. Kluczową rolę w poprawie atrakcyjności danej okolicy oraz jakości życia ludzi pełni rozwinięta infrastruktura techniczna. Główne obszary rozwoju infrastruktury technicznej obejmują rozbudowę i modernizację dróg, wraz z towarzyszącymi im elementami, takimi jak oświetlenie, chodniki, przejścia dla pieszych i miejsca parkingowe. Te działania przyczyniają się do zwiększenia dostępności przestrzennej, ułatwienia przemieszczania się i podniesienia poziomu bezpieczeństwa wszystkich użytkowników dróg.

Oprócz sieci drogowej, na jakość życia ludzi wpływa także infrastruktura wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa. Aby osiągnąć zrównoważony rozwój miasta, niezbędne jest spójne i przemyślane planowanie przestrzenne, uwzględniające potrzeby mieszkańców oraz możliwości samorządu, z poszanowaniem wytycznych dokumentów planistycznych na wyższym szczeblu. Kluczowym krokiem w kierunku osiągnięcia tego celu jest zapewnienie odpowiednich uregulowań dotyczących zagospodarowania przestrzeni, dlatego istotne jest posiadanie aktualnych dokumentów planistycznych. W związku z tym, punktem wyjścia do realizacji wszelkich działań powinna być aktualizacja tych dokumentów oraz dostosowanie systemu planowania przestrzennego do aktualnych wytycznych.

Rozwój gospodarczy oparty na zrównoważonych zasadach wymaga wdrożenia gospodarki niskoemisyjnej i bardziej energooszczędnej. Jest to szczególnie istotne w kontekście globalnych wyzwań związanych ze zmianami klimatycznymi i nadchodzącym kryzysem energetycznym. Gospodarka o niskim poziomie emisji gazów cieplarnianych wiąże się także z promowaniem źródeł energii odnawialnej oraz wspieraniem mieszkańców w procesie modernizacji źródeł ciepła.

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY I: ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA GWARANTUJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>1.1. Wysokiej jakości infrastruktura warunkująca bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty gminnej infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą • Stworzenie spójnej sieci tras rowerowych • Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty oświetlenia ulicznego, budowa przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawa stanu oznakowania drogowego • Współpraca z zarządcami dróg, które zlokalizowane są na terenie miasta • Zapewnienie połączeń komunikacji zbiorowej i dostosowanie jej do potrzeb mieszkańców • Zwiększenie liczby miejsc parkingowych, poprzez budowę parkingów podziemnych i piętrowych • Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży z zakresu mobilności i bezpieczeństwa w ruchu drogowym • Rozwijanie systemu bezpieczeństwa/ratownictwa (OSP, Policja) • Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci kanalizacji sanitarnej, sieci wodociągowej oraz sieci gazowej • Modernizacja oczyszczalni ścieków 	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowana sieć drogowa na terenie miasta • poprawa stanu i jakości dróg już istniejących na terenie miasta • zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, rowerowego oraz pieszego • poprawa dostępności komunikacyjnej miasta • zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców • zwiększenie liczby osób korzystających z sieci kanalizacyjnej • zwiększenie liczby osób korzystających z sieci gazowej 	<ul style="list-style-type: none"> • długość wybudowanych dróg (km) • długość wyremontowanych dróg (km) • długość wybudowanych chodników (km) • długość wybudowanych dróg rowerowych (km) • liczba nowych punktów oświetlenia (szt.) • liczba nowych miejsc parkingowych (szt.) • liczba kolizji i wypadków drogowych na 1 tys. mieszkańców • liczba patroli policji (szt.) • liczba wyposażonych jednostek OPS/Policja (szt.) • długość rozbudowanej sieci wodociągowej (km) • długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej (km) • długość rozbudowanej sieci gazowej (km)

1.2. Ochrona środowiska przyrodniczego i wspieranie inicjatyw ekologicznych

- Podniesienie poziomu jakości powietrza poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkaniowych
- Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie miasta i ich promocja wśród mieszkańców m.in. budowa farmy fotowoltaicznej
- Wdrażanie programów wspomagających wymianę źródeł ciepła na bardziej ekologiczne dla mieszkańców miasta oraz usuwanie azbestu
- Podejmowanie działań i przeprowadzanie akcji edukacyjnych na rzecz podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców miasta
- Zapewnienie wszystkim mieszkańcom miasta edukacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym segregacji odpadów
- Rozwój systemu segregacji odpadów na rzecz podniesienia poziomów segregacji i recyklingu oraz likwidacja dzikich wysypisk odpadów

- podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców miasta
- zwiększenie stopnia samowystarczalności energetycznej miasta i zwiększenie udziału energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł
- podniesienie poziomu segregacji odpadów komunalnych

- liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych (szt.),
- liczba budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkaniowych poddana termomodernizacji (szt.)
- liczba kampanii edukacyjnych dot. gospodarki odpadami przeprowadzonych w mieście (szt.)
- udział odpadów zebranych selektywnie w odpadach ogółem (%)
- wskaźniki recyklingu wybranych frakcji odpadów (%)
- ilość zebranych odpadów w ciągu roku (Mg).

1.3. Dostępna i racjonalnie zagospodarowana przestrzeń

- Podnoszenie świadomości mieszkańców miasta dotyczącej funkcjonowania w przestrzeni wspólnej, a także dbałości o elementy wpływające na poczucie ładu przestrzennego i estetyki miejsca
- Regulacja polityki przestrzennej poprzez opracowanie planu ogólnego
- Modernizacja i rozbudowa obiektów użyteczności publicznej i budynków wielorodzinnych z przystosowaniem dla osób ze szczególnymi potrzebami
- Utworzenie i remont mieszkań socjalnych i komunalnych

- podniesienie wśród mieszkańców miasta świadomości praw i obowiązków wynikających z funkcjonowania w strukturze miejskiej
- większa dbałość o wspólną przestrzeń
- efektywne zagospodarowanie przestrzeni, zrównoważony rozwój oraz poprawa jakości życia mieszkańców
- zwiększenie liczby mieszkań socjalnych na terenie miasta

- liczba ukończonych projektów informacyjno-edukacyjnych z zakresu dbałości o przestrzeń wspólną (szt.)
- powierzchnia miasta objęta dokumentami planistycznymi (ha lub %)
- liczba przeprowadzonych prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach (szt.)
- liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej i budynków wielorodzinnych (szt.),

- Zagospodarowanie terenu na cmentarz komunalny
- Dążenie do materialnej poprawy stanu zachowania zabytków i aktywnego zarządzania materialnym dziedzictwem kulturowym w celu wykorzystania jego potencjału

- liczba mieszkań socjalnych i komunalnych (szt.)
- liczba miejsc grzebalnych (szt.)
- liczba obiektów zabytkowych poddana renowacji (szt.)

Źródło: opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY II

ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA OPARTA NA LOKALNYCH ZASO- BACH

- 2.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości
- 2.2. Bogata oferta turystyczna
- 2.3. Promowanie pozytywnego wizerunku miasta

Istotnym obszarem wpływającym na jakość życia mieszkańców miasta jest sektor gospodarczy, zarówno na poziomie lokalnym, jak i regionalnym. Dotyczy to nie tylko stanu finansów samorządowych, który decyduje o możliwościach inwestycyjnych jednostki, ale także poziomu świadczonych przez samorząd usług społecznych, komunalnych, edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych i innych. Ponadto, zależy on od poziomu przedsiębiorczości lokalnych przedsiębiorców i atrakcyjnej oferty na rynku pracy.

Utworzenie efektywnego systemu wsparcia dla przedsiębiorców oraz odpowiednie zabezpieczenie i przygotowanie terenów pod inwestycje mogą pozytywnie wpłynąć na wzrost liczby przedsiębiorstw, poprawę ich kondycji, tworzenie nowych i atrakcyjnych miejsc pracy oraz zmniejszenie bezrobocia. Zasadne jest więc wyznaczenie obszarów przeznaczonych pod inwestycje oraz stworzenie sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów.

Oprócz promowania atrakcyjności inwestycyjnej miasta, jej terenów inwestycyjnych i potencjału do dalszego rozwoju przedsiębiorczości, istotne jest także akcentowanie piękna przyrodniczego i bogactwa kulturalnego miasta. Warto podkreślać możliwości spędzania wolnego czasu oraz relaksu w otoczeniu natury, a także promować różnorodne imprezy i wydarzenia organizowane na terenie miasta. Te działania mają na celu nie tylko wzmocnienie rozpoznawalności miasta w regionie, ale także przyciągnięcie nowych mieszkańców i turystów, obok potencjalnych inwestorów.

Unikalne cechy miasta stwarzają możliwość rozwoju turystyki jednodniowej, a także umożliwiają rozwijanie oferty wypoczynkowej dla mieszkańców, opartej na lokalnych zabytkach i naturalnych atrakcjach krajobrazowych. Stworzenie różnorodnej oferty spędzania czasu wolnego przyczyni się również do większej aktywizacji i integracji mieszkańców oraz wzmocnienia poczucia tożsamości lokalnej, zachęcając ich do pozostania w mieście. Jednakże, aby to osiągnąć, konieczne jest nieustanne inwestowanie w rozwój infrastruktury turystycznej oraz ciągle poszerzanie bazy rekreacyjno-sportowej, co przyczyni się do długofalowego sukcesu miasta jako atrakcyjnego miejsca do życia, pracy i odpoczynku.

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY II: ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA OPARTA NA LOKALNYCH ZASOBACH

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>2.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości</p>	<ul style="list-style-type: none"> Wzmocnienie współpracy z Gminą Ryńsk i Starostwem Powiatowym w Wąbrzeźnie w celu utworzenia terenów inwestycyjnych i ścieżki pieszo-rowerowej przy obwodnicy miasta Rozbudowa infrastruktury technicznej na nowo powstałych terenach inwestycyjnych Opracowanie systemu doradztwa zawodowego dla ludzi młodych na temat dostępnych ścieżek kariery na podstawie badań lokalnego rynku pracy Preferencyjne traktowanie inwestorów tworzących miejsca pracy dla kobiet Szkolenia dla przedsiębiorców w zakresie obsługi klienta Stworzenie platformy sprzedaży domowej produktów rolnych Współpraca z zarządem powiatowym oraz lokalnymi podmiotami gospodarczymi w celu stworzenia oferty edukacyjnej (tzw. klas patronackich), dostosowanej do specyfiki i popytu lokalnego rynku pracy oraz gwarantującej absolwentom zatrudnienie po ukończonej nauce 	<ul style="list-style-type: none"> rozwój przedsiębiorczości oraz zacieśnienie współpracy między lokalnymi podmiotami gospodarczymi podniesienie konkurencyjności miasta w regionie pod względem potencjału i spójności gospodarczej wzrost zatrudnienia wśród ludzi młodych powiązany ze znalezieniem miejsca pracy na terenie miasta 	<ul style="list-style-type: none"> liczba absolwentów poszczególnych klas patronackich (os.) liczba klas patronackich (szt.) liczba zrealizowanych przedsięwzięć gospodarczych realizowanych na zasadach partnerstwa lokalnych podmiotów gospodarczych (szt.) powierzchnia utworzonych terenów inwestycyjnych w mieście (ha) liczba kobiet zarejestrowanych jako bezrobotne w łącznej liczbie kobiet (%) liczba przedsiębiorstw działających w mieście (szt.)
<p>2.2. Bogata oferta turystyczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> Utworzenie bazy noclegowej na terenie Podzamcza poprzez budowę pola kamperowego, namiotowego oraz domków letniskowych 	<ul style="list-style-type: none"> wzmocnienie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców otwarcie się miasta na różne formy uprawiania turystyki, a co za tym 	<ul style="list-style-type: none"> liczba turystów odwiedzających miasto w ciągu roku (os.) liczba nowopowstałych miejsc noclegowych (szt.)

	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie programu „Pokój dla turysty” wraz z dofinansowaniem na utworzenie bazy noclegowej • Wspieranie rozwoju komercyjnej bazy noclegowej m.in. poprzez udostępnianie terenów pod budownictwo usługowe • Wsparcie działań służących rozwojowi różnych form turystyki, w tym: turystyki miejskiej, wodnej, wypoczynkowej, biznesowej oraz kulturoznawczej • Rozwój turystyki pieszej i rowerowej poprzez budowę dróg pieszko-rowerowych wokół jezior • Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na Podzamczu w Wąbrzeźnie • Utworzenie terenu rekreacyjnego przy jeziorze Frydek w Wąbrzeźnie • Rozwój bazy sportowej w oparciu o sporty wodne 	<p>idzie gotowość do przyjęcia znacznie większej liczby turystów</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzbogacenie oferty turystyczno-rekreacyjnej • integracja i aktywizacja mieszkańców • zapewnienie różnorodnej oferty spędzania czasu wolnego 	<ul style="list-style-type: none"> • długość wybudowanych dróg pieszko-rowerowych (km) • powierzchnia urządzonych terenów rekreacyjnych (ha)
<p>2.3. Promowanie pozytywnego wizerunku miasta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Działania promocyjne na rzecz wykreowania wizerunku miasta atrakcyjnego i bogatego turystycznie dla rozwoju działalności gospodarczej • Kształtowanie pozytywnego wizerunku miasta „Wąbrzeźno – TU WARTO ŻYĆ”, prowadzić działalność gospodarczą i wypoczywać • Wsparcie działań zmierzających do kreowania i budowy nowych produktów i marek lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem działań promocyjnych i marketingowych • Udział w wydarzeniach i spotkaniach lokalnych i ogólnokrajowych promujących miasto, jego produkty lokalne oraz region 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie zainteresowania miastem i wzrost jej rozpoznawalności, a w konsekwencji napływ nowych mieszkańców, odwiedzających oraz przedsiębiorców • rozwój współpracy oraz wzajemnej promocji miasta z organizacjami pozarządowymi • promocja miasta na zewnątrz • wzmocnienie rozpoznawalności miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych inicjatyw promujących miasto (szt.) • liczba wykorzystywanych kanałów do promocji miasta (szt.) • liczba stowarzyszeń i gmin partnerskich, które współpracują z miastem (szt.), • liczba wykreowanych produktów lokalnych (szt.) • liczba imprez kulturowo-sportowych promujących miasto na szczeblu ponadlokalnym (szt.)

- Współpraca z NGO, gminami partnerskimi w celu zwiększenia możliwości promocyjnych oraz poszerzenia oferty kulturalno-sportowej
- Wspieranie, promocja grupy morsów oraz organizowanie wydarzeń z tym związanych
- Promocja turystyki sportowej w oparciu o nowoczesną bazę sportową

Źródło: opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY III

WYSOKA JAKOŚĆ USŁUG SPOŁECZNYCH UWZGLĘDNIAJĄCA POTRZEBY WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW

- 3.1. Zaawansowana oferta edukacyjna oraz opiekuńcza dla najmłodszych
- 3.2. Podnoszenie jakości usług w obszarze pomocy społecznej i opieki zdrowotnej
- 3.3. Aktywizacja i integracja mieszkańców

Najcenniejszym zasobem miasta Wąbrzeźno są jej mieszkańcy. Priorytetem dla władz samorządowych jest poprawa jakości życia w mieście oraz zwiększenie jego atrakcyjności dla obywateli. Rozwój nie byłby możliwy bez wysokiej jakości edukacji. Jakość edukacji ma wpływ na przyszłość każdego młodego człowieka, kształtuje rynek pracy i wpływa na poziom bezrobocia. Inwestycje w rozwijanie infrastruktury edukacyjnej, rozbudowę bazy dydaktycznej zwiększą jakość nauczania. Ważne jest również zapewnienie wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz dla uczniów szczególnie uzdolnionych, którzy przekraczają standardowy program nauczania.

Rozwój oferty społeczno-kulturalnej i usług społecznych jest kluczowy dla poprawy jakości życia mieszkańców miasta. Głównym celem jest zapewnienie, aby była ona dostępna dla wszystkich grup społeczności lokalnej. Wsparcie instytucji kulturalnych, podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej, organizacji pozarządowych i klubów sportowych, które są integralną częścią miasta, odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu postaw obywatelskich, integracji i aktywizacji mieszkańców, a także wzmocnieniu tożsamości lokalnej.

Niezmiernie istotne jest również promowanie kultury fizycznej i aktywności sportowej, mających istotne znaczenie dla zdrowia mieszkańców. W kontekście starzejącego się społeczeństwa, rozwijanie usług społecznych, zwłaszcza opiekuńczych, staje się coraz bardziej niezbędne. Dlatego ważne jest stworzyć rozbudowaną ofertę usług społecznych, które sprostają różnorodnym potrzebom społeczności lokalnej.

Jednym z priorytetów rozwoju, zgłaszanym przez mieszkańców, jest zapewnienie dostępu do kompleksowej opieki medycznej. Mimo ograniczeń organizacyjnych i prawnych miasta w tym obszarze, wskazane jest zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki lekarskiej. Ponadto, promowanie programów profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia, aby skutecznie działać na rzecz dobrostanu mieszkańców.

Dodatkowo, z myślą o młodych ludziach, planuje się inicjatywy mające na celu zatrzymywanie ich w mieście poprzez rozwijanie atrakcyjnych programów edukacyjnych, kulturalnych i sportowych. Ważne, aby młodzi mieszkańcy czuli się związani z miastem i społecznością, która go tworzy a także mieli dostęp do inspirujących możliwości rozwoju. Z drugiej strony należy rozwijać usługi mające na celu wzmocnienie więzi rodzinnych, sąsiedzkich i międzypokoleniowych, aby stworzyć środowisko sprzyjające integracji pokoleń, budowaniu prawidłowych postaw wśród młodzieży i przeciwdziałaniu wykluczeniu społeczeństwa.

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ USŁUG SPOŁECZNYCH UWZGLĘDNIAJĄCA POTRZEBY WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. Zaawansowana oferta edukacyjna oraz opiekuńcza dla najmłodszych	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie publicznego miejsca opieki dla dzieci do lat 3 • Zapewnienie nowoczesnej bazy infrastrukturalnej i lokalowej w obszarze edukacji i wychowania poprzez rozbudowę, modernizację i doposażenie obiektów • Opracowanie i wdrażanie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz uczniów szczególnie uzdolnionych (kursy językowe, zajęcia dodatkowe, stypendia) • Rozwój postaw obywatelskich wśród młodzieży (wolontariat uczniowski) • Kontynuacja działalności Młodzieżowej Rady Wąbrzeźna • Integracja współpracy i programów nauczania między szkołami podstawowymi a średnimi, zapewniając płynne przejście uczniów i spójność edukacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnienie opieki nad dziećmi do lat 3 i opieki przedszkolnej dostosowanej do potrzeb mieszkańców • poprawa warunków nauczania w szkołach i przedszkolach • aktywizacja kobiet na rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • poziom upowszechniania opieki nad dziećmi do lat 3 (%) • liczba zmodernizowanych i rozbudowanych obiektów oświatowych (szt.) • liczba dzieci otrzymujących stypendium szkolne (os.) • kwota udzielanego wsparcia (zł) • liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży (szt.) • liczba programów i współpracy między szkołami podstawowymi a średnimi (szt.)
3.2. Podnoszenie jakości usług w obszarze pomocy społecznej i opieki zdrowotnej	<ul style="list-style-type: none"> • Powołanie do życia funkcji „Miejskiej Złotej Rączki” dla seniora • Budowa lub adaptacja istniejących obiektów gminnych mających na celu utworzenie Dziennego Domu Pobytu • Wsparcie działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie opieki dziennej nad osobami starszymi i opieki wytchnieniowej • Organizacja dowozu do placówek opieki medycznej dedykowanej osobom ze szczególnymi potrzebami 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości życia mieszkańców • zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego • rozwój działalności instytucji pomocy społecznej, odpowiadających potrzebom i problemom społecznym mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • postęp w budowie lub adaptacji obiektów gminnych na DDP (%) • liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej (os.) • liczba osób korzystających z dowozu do lekarzy (os.) • liczba mieszkań treningowych i wspieranych (szt.) • liczba osób korzystających z usług opiekuńczych (os.)

	<p>lub organizowanie bezpłatnego (dla chorego) dojazdu lekarza (wizyty domowe) tzw. miejska taksówka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój mieszkań treningowych i wspieranych dla osób z niepełnosprawnościami i niesamodzielnych • Wdrożenie usług opiekuńczych świadczonych w formie usług sąsiedzkich • Wdrażanie programów polityki zdrowotnej lub profilaktyki zdrowotnej i społecznej oraz podejmowanie inicjatyw uczących mieszkańców zdrowego trybu życia • Utworzenie ogrzewalni i łaźni dla osób bezdomnych • Dofinansowania do leczenia in vitro 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie usług opiekuńczych osobom potrzebującym wsparcia w codziennym życiu • zintegrowanie społeczeństwa, zachęcanie do wzajemnego wspierania się • poprawa dostępności do opieki medycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba mieszkańców biorących udział w programach profilaktyki zdrowotnej (os.) • liczba realizowanych programów profilaktycznych (szt.) • utworzenie ogrzewalni dla bezdomnych (tak/nie) • utworzenie łaźni dla osób bezdomnych (tak/nie) • kwota dofinansowania do leczenia in vitro (zł)
<p>3.3. Aktywizacja i integracja mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie Młodzieżowego Centrum Kultury oraz stworzenie szerokiej oferty zajęć we współpracy z młodzieżą • Aktywizacja seniorów poprzez utworzenie Rady Seniorów • Remont, rozbudowa i budowa infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej m.in. utworzenie kina, budowa hali widowiskowo-sportowej • Współpraca z organizacjami pozarządowymi, w tym klubami w zakresie organizacji szerokiej oferty kulturalnej i sportowej • Wzmocnienie współpracy gminnych instytucji z organizacjami pozarządowymi (wsparcie profesjonalizacji lokalnego sektora NGO) • Zwiększenie oferty rozrywkowo-kulturalnej w okresie jesienno-zimowym 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost integracji społecznej i aktywności mieszkańców na rzecz rozwoju miasta • rozwój oferty kulturalno-sportowej, odpowiadającej potrzebom i zainteresowaniom mieszkańców z wykorzystaniem nowo powstałej lub zmodernizowanej infrastruktury kulturalnej i sportowej • wzmocnienie więzi społecznych i tożsamości lokalnej • minimalizacja ryzyka wykluczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie Młodzieżowego Centrum Kultury (tak/nie) • utworzenie Rady Seniorów (tak/nie) • liczba wyremontowanych, rozbudowanych i wybudowanych obiektów infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej (szt.) • liczba organizacji pozarządowych współpracujących z miastem (szt.) • liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych w roku (szt.) • liczba uczestników wydarzeń kulturalnych (os.) • utworzenie kawiarni w amfiteatrze (tak/nie) • liczba wydarzeń integracyjnych osoby w różnym wieku (szt.)

- Integracja oferty wydarzeń i zajęć dla osób w różnym wieku mających na celu zwiększenie więzi międzypokoleniowych
- Utworzenie kawiarni w amfiteatrze
- Uruchomienie dyskotek dla młodzieży

Źródło: opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Wąbrzeźno oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Miasto Wąbrzeźno jest gminą miejską znajdującą się w środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego. W całości otoczone jest gminą wiejską Ryńsk. Całkowita powierzchnia miasta wynosi 8,53 km², co stanowi 1,7% powiatu wąbrzeskiego oraz 0,05% województwa kujawsko-pomorskiego. Użytki rolne stanowią 54,51% powierzchni, a lasy zajmują 1,3%.

Miasto Wąbrzeźno jako stolica powiatu wąbrzeskiego, stanowi centrum administracyjno-usługowe, będąc jednocześnie ważnym ośrodkiem, w którym zaspokajane są społeczne i gospodarcze funkcje lokalne. Na strukturę funkcjonalno-przestrzenną miasta składają się elementy zróżnicowane pod kątem stanu i jakości zagospodarowania oraz stopnia wykorzystania przestrzeni i standardów.

Wśród podstawowych elementów struktury przestrzennej miasta wymienić należy następujące tereny:

- mieszkaniowe i usługowe,
- mieszkaniowe jednorodzinne,
- usług komercyjnych,
- usług oświaty, zdrowia i innych typów usług publicznych,
- przemysłowe oraz innych form działalności gospodarczych (warsztaty, stacje paliw, itp.),
- ogrodów działkowych,
- zieleni urządzonej, parków, zieleni przydomowej, cmentarzy oraz ciągów zieleni przydrożnej,
- usług sportu i rekreacji,
- gospodarstw rolniczych,
- upraw polowych,
- dróg komunikacji kołowej i szlaków kolejowych oraz obiektów infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja, ciepłownictwo, energetyka i gazownictwo).

Przez Wąbrzeźno lub bezpośrednio w obrębie miasta przebiegają następujące ważne szlaki komunikacyjne:

- droga wojewódzka 551 Strzyżawa – Wąbrzeźno, łączy drogę krajową 80 w miejscowości Strzyżawa z drogami wojewódzkimi 548 i 534 w Wąbrzeźnie,
- droga wojewódzka 534 Grudziądz – Rypin,
- droga wojewódzka 548 Stolno – Wąbrzeźno.

Przez teren miasta przebiegają również liczne drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne. Całkowita długość dróg gminnych na terenie Wąbrzeźna wynosi 35,1 km.

Miasto posiada obwodnicę w ciągu drogi wojewódzkiej 534, która odciąża ruch w jego centrum, a zarazem umożliwia szybki dojazd do autostrady A1 oddalonej o 15 km od miasta. Węzeł „Lisewo” tworzy skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 548.

W Wąbrzeźnie znajduje się dworzec PKP przy ul. Kętrzyńskiego na trasie linii kolejowej nr 353. Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia

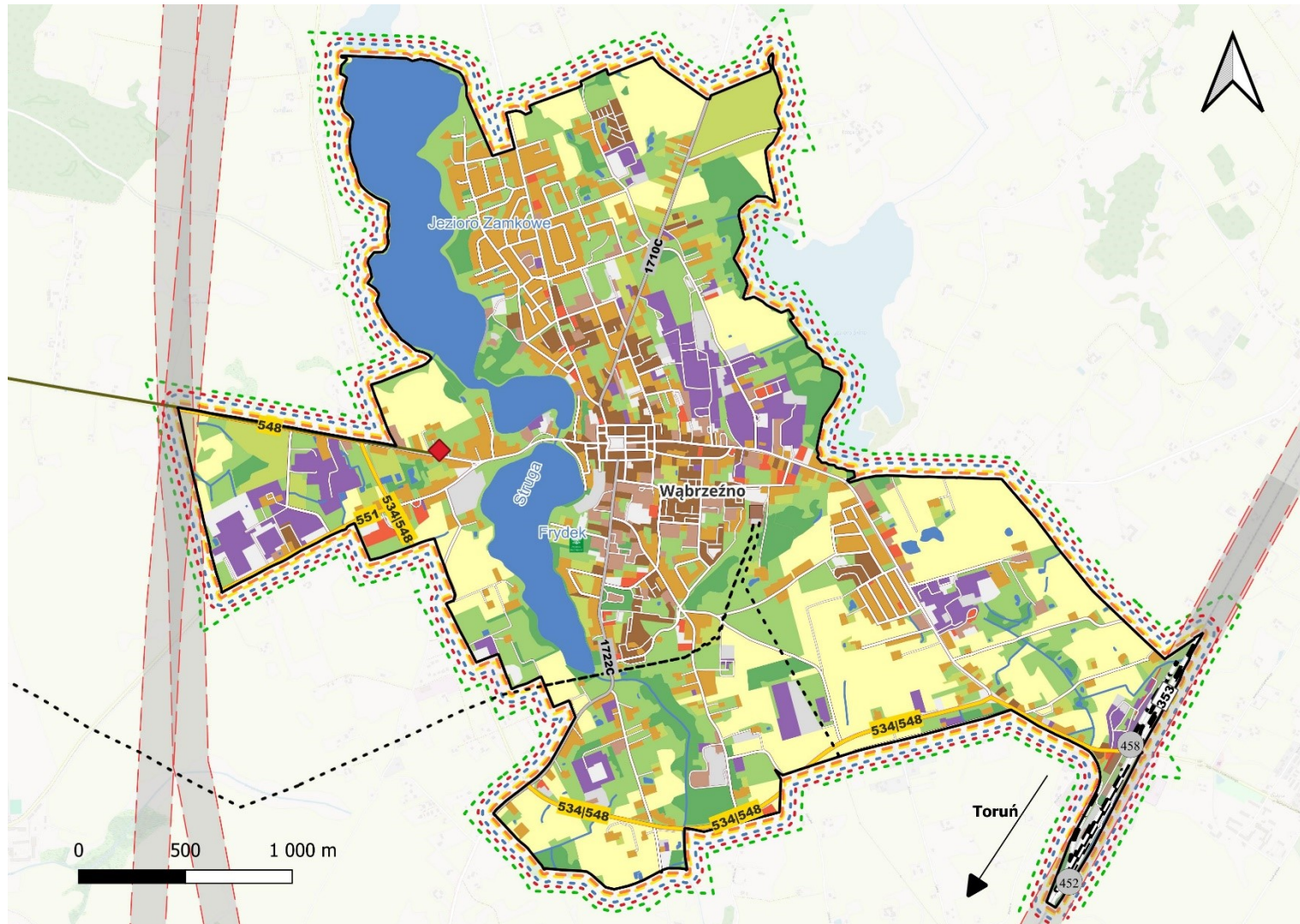
Przyspieszenia 2030+ należy ona do infrastruktury transportowej obsługującej kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego realizująca połączenia relacji Olsztyn – Iława – Toruń – Inowrocław – Poznań – Wrocław. W ujęciu transportu pasażerskiego i towarowego jest jednym z podstawowych ciągów, które obsługują podstawowe kierunki obsługi województwa kujawsko-pomorskiego tj.: Olsztyn, Warmia i Mazury, Litwa, Łotwa, Estonia, Rosja (Obwód Kaliningradzki) oraz Poznań, Wrocław, Berlin, Praga, Europa Zachodnia.

Na terenie miasta Wąbrzeźno nie występują obszarowe formy ochrony przyrody. Znajdują się natomiast dwa pomniki przyrody:

- Dąb szypułkowy – *Quercus robur*,
- „Karol” Jesion wyniosły – *Fraxinus excelsior*.

Bardzo ważnym elementem krajobrazu w okolicy Wąbrzeźna są trzy jeziora, w tym Jezioro Zamkowe, które charakteryzuje się bardzo dobrze rozwiniętą linią brzegową i kąpieliskiem miejskim. Położone bardziej na południe jezioro Frydek jest mniejsze, ale ma większą głębokość maksymalną. Jeziora te zasilane są przez Strugę Wąbrzeską i inne drobne cieki oraz wody podziemne. Z kolei trzecie z jezior, Sitno znajduje się w południowo-zachodniej części zlewni Kanału Sitno.

Miasto należy do obszaru dorzecza Wisły oraz regionu wodnego Dolnej Wisły. Na terenie miasta występują następujące jednolite części wód powierzchniowych: Struga Wąbrzeska (RW20000928929), Lutryna od Dużej Bachy do Kanału Sicińskiego (RW20001529667), Bacha ze Zgniłką (RW200010289839)

Ryc. 17. Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta Wąbrzeźno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2018

Legenda

 Granice Miasta Wąbrzeźno

System przyrodniczy

 Pomniki przyrody

 Cieki wodne

System osadniczy

 Ośrodek powiatowy

System transportowy

 Transport kolejowy jako dominujący środek transportu publicznego w relacji miasto powiatowe – stolica województwa

 drogi nr 534, 548 i 551 jako drogi wojewódzkie kluczowe dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa

 linia kolejowa nr 353 jako element infrastruktury transportowej obsługującej kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa, relacji Olsztyn – Iława – Toruń – Inowrocław – Poznań – Wrocław

Pozostałe elementy systemu transportowego:

 drogi wewnętrzne

 drogi gminne

 drogi powiatowe

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa

 Gmina szczególnie presydnopowana do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym

Obszary wymagające rozwiązywania sytuacji problemowej identyfikowane na poziomie krajowym

Miasto Wąbrzeźno nie wpisuje się w OSI identyfikowane na poziomie krajowym.

Polityka terytorialna oraz obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej identyfikowane na poziomie regionalnym:

 Zgodnie z założeniami polityki terytorialnej województwa wynikających z poziomów hierarchicznych sieci osadniczej gmina przynależy do OPPT Wąbrzeźna (poziom IV).

Miasto Wąbrzeźno nie zalicza się do żadnych OSI na poziomie regionalnym.

Projekty kluczowe wg SRWKP 2030+

 budowa linii kolejowej dużych prędkości

 przebudowa linii kolejowej nr 353

 warianty przebiegu linii Kolei Dużych Prędkości nr 5 w ramach Inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego jako elementu infrastruktury transportowej planowanej do obsługi kluczowych zewnętrznych relacji transportowych województwa

Infrastruktura techniczna:

 Linia elektroenergetyczna 110 kV

 Linia wysokiego napięcia

 Gazociąg wysokiego ciśnienia

 Stacja elektroenergetyczna 110/15kV "Wąbrzeźno"

 Stacja redukcyjno-pomiarowa

Pokrycie terenu:

 zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna

 zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna

 zabudowa przemysłowo-składowa

 zabudowa handlowo-usługowa

 pozostała zabudowa

 place i tereny komunikacyjne

 tereny obsługi technicznej

 grunty orne

 łąki i tereny trawiaste

 sady, plantacje i ogródki działkowe

 lasy i zadrzewienia

 wody powierzchniowe

 nieużytki

Koncepcja rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przedstawia sposób jego funkcjonowania i rozwoju do roku 2030 na podstawie zbioru podstawowych założeń, zasad i relacji. Dodatkowo określa niezbędne działania w przestrzeni społeczno-gospodarczej województwa.

(infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje województwa wg SRWKP 2030+)

W/w koncepcja zawiera sześć podstawowych elementów, stanowiących ogólne ramy rozwoju regionu. Są to:

- system przyrodniczy – obszary kluczowe ze względu na charakter walorów środowiskowych;
- system osadniczy – stymulowanie rozwoju obszarów i dziedzin funkcjonowania życia społecznego i gospodarczego;
- system transportowy – relacje transportowe o znaczeniu międzyregionalnym, międzynarodowym oraz sposób organizacji relacji wewnątrz wojewódzkich, w tym wskazanie dominującego środka transportu publicznego w relacji węzły powiatowe – stolice województwa;
- kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa – możliwość uruchomienia nowych procesów rozwojowych, znacząco zwiększających możliwości rozwoju województwa;
- zidentyfikowane obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej – obecność ograniczeń rozwojowych na tyle ważnych, że mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi województwa jako spójnemu systemowi społeczno-gospodarczemu;
- założenia polityki terytorialnej województwa – zbiór zasad, które dotyczą świadomego różnicowania polityki rozwoju w ujęciu terytorialnym w powiązaniu z hierarchią sieci osadniczej, na bazie miejskich obszarów funkcjonalnych. Formułują one metodę identyfikacji zasięgu przestrzennego poszczególnych obszarów różnicowania interwencji oraz dziedziny wsparcia dla poszczególnych kategorii obszarów.

System przyrodniczy:

Na terenie Miasta nie znajdują się obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo. Znajdują się natomiast dwa pomniki przyrody:

- Dąb szypułkowy – *Quercus robur*,
- „Karol” Jesion wyniosły – *Fraxinus excelsior*.

System osadniczy:

Sieć osadniczą województwa kujawsko-pomorskiego tworzy 56 miast dość równomiernie rozmieszczonych w przestrzeni województwa, które koncentrują 59% mieszkańców regionu oraz 3 419 zamieszkiwanych miejscowości wiejskich. Województwo charakteryzuje się czytelną hierarchią jednostek osadniczych, w której identyfikuje się pięć głównych poziomów:

- ośrodki stołeczne województwa – Bydgoszcz i Toruń
- ośrodki regionalne – Włocławek, Grudziądz, Inowrocław

- ośrodki powiatowe – Aleksandrów Kujawski, Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Lipno, Mogilno, Nakło nad Notecią, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Tuchola, Wąbrzeźno, Żnin
- ośrodki uzupełniające ośrodki powiatowe - Więcbork, Chełmża, Łasin, Strzelno, Nowe, Szubin
- ośrodki lokalne – pozostałe miasta, nie zaliczone do wyższych poziomów hierarchicznych oraz miejscowości wiejskie stanowiące siedziby gmin

Miasto Wąbrzeźno jest ośrodkiem powiatowym.

System transportowy:

Przez teren Miasta przebiegają drogi wojewódzkie o kluczowym znaczeniu dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa – są to drogi:

- wojewódzka 551 Strzyżawa – Wąbrzeźno, łączy drogę krajową 80 w miejscowości Strzyżawa z drogami wojewódzkimi 548 i 534 w Wąbrzeźnie,
- droga wojewódzka 534 Grudziądz – Rypin,
- droga wojewódzka 548 Stolno – Wąbrzeźno.

Oraz linia kolejowa nr 353 relacji Olsztyn – Ława – Toruń – Inowrocław – Poznań – Wrocław jako element infrastruktury transportowej obsługującej kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa.

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ dominującym środkiem transportu publicznego w relacji miasta powiatowego z ośrodkami stołecznymi jest transport kolejowy.

Ponadto w aspekcie transportowym należy wspomnieć, iż na terenie Miasta zlokalizowany zostały dwa projekty kluczowe. Wykaz projektów kluczowych stanowi identyfikację przedsięwzięć, które zostały uznane za niezbędne dla powodzenia przyspieszenia rozwoju i w zakresie których Samorząd Województwa jest zdeterminowany do ich prowadzenia lub zabiegania o nie. Wykaz obejmuje projekty znane na etapie tworzenia „Strategii Przyspieszenia 2030+”.

Pierwszym z nich jest przebudowa linii kolejowej nr 353 Prace na ciągu linii 353 na całej długości w granicach województwa kujawsko-pomorskiego. W ramach projektów przewiduje się podwyższenie prędkości na całym odcinku oraz poprawę innych parametrów np. zwiększenie maksymalnych długości pociągów. Analiza budowy łącznicy umożliwiającej przejazd bez zmiany czoła w relacji Włocławek – Toruń Główny – Toruń Wschodni – Ława. Projekt zakłada także szereg inwestycji na terenie miasta Toruń na odcinku Toruń Główny – Toruń Wschodni. Zakres prac przewiduje m.in. dobudowę drugiego toru pod pl. Pokoju Toruńskiego oraz szereg inwestycji na terenie miasta, mających na celu poprawę bezpieczeństwa, usprawnienie ruchu, komfortu korzystania z transportu publicznego, między innymi przez przebudowę dworców Toruń Wschodni i Miasto i stworzenie węzła przesiadkowego.

Ponadto zgodnie z ostatnimi dokumentami projektowymi inwestora, Miasto Wąbrzeźno znajduje się w zasięgu korytarza i planowanych wariantów linii Kolei Dużych Prędkości nr 5. Budowa linii kolejowej dużych prędkości stanowi komponent kolejowy realizacji Centralnego Portu Komunikacyjnego jako elementu infrastruktury transportowej planowanej do obsługi kluczowych

zewnątrznych relacji transportowych województwa. Za optymalny przebieg linii nr 5 uznaje się relację (Warszawa)-CPK-Płock-Włocławek-Inowrocław-Bydgoszcz/Toruń-Grudziądz-Gdańsk.

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa:

W modelu funkcjonalno-przestrzennym rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego identyfikuje się miejsca, obiekty i dziedziny rozwoju specyficzne dla województwa, a przez to szczególnie istotne dla jego rozwoju. Zidentyfikowane poniżej dotyczą bądź zagadnień o szczególnie dużym znaczeniu regionalnym, bądź szczególnie dobrze eksponowanych w skali kraju, względnie impulsów nowych o spodziewanym na tyle dużym znaczeniu, że będą oddziaływać na rozwój w skali całego województwa lub znacznej jego części. Są to następujące zagadnienia:

1. Uczelnia badawcza – jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z faktu nadania Uniwersytetowi Mikołaja Kopernika w Toruniu tytułu uczelni badawczej jako jednej z dziesięciu w kraju.
2. Strategiczne tereny inwestycyjne – jako narzędzie wykorzystania specyficznych uwarunkowań wybranych terenów inwestycyjnych do rozwoju gospodarczego regionu:
 - a. Centralny Park Inwestycyjny Dźwierzno – potencjalnie najbardziej atrakcyjny wielkoobszarowy teren inwestycyjny w skali kraju,
 - b. Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny – ośrodek silnego rozwoju innowacyjności i wielodzinowej współpracy gospodarczej,
 - c. Brzeska Strefa Gospodarcza – ośrodek rozwoju gospodarczego w rejonie o stosunkowo niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej.
3. Makroobszary inwestycyjne – strefy rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności.
4. Bydgoski Klaster Przemysłowy – krajowy lider branży narzędziowej i przetwórstwa tworzyw polimerowych.
5. Obszar zasobu gleb najwyższych klas – rolnicza przestrzeń produkcyjna jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie produkcji żywności.
6. Toruń – obiekt Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO.
7. Chełmno – Pomnik Historii oraz ośrodek dziedzictwa historyczno-kulturowego.
8. Uzdrowiska: Ciechocinek, Inowrocław, Wieniec Zdrój – jako narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie lecznictwa uzdrowskiego.
9. Węzeł Logistyczny Bydgoszcz jako narzędzie wykorzystania szansy wynikającej z przebiegu przez region multimodalnych międzynarodowych szlaków transportowych, umożliwiających powiązanie regionu z m.in. portami morskimi w Trójmieście.
10. Tramwaj metropolitalny relacji Bydgoszcz – Toruń jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy wynikającej z bliskiego położenia dwóch ośrodków regionalnych, umożliwiającej wykorzystanie i integrację łącznego potencjału tych miast.
11. Linia kolejowa Trzcinec – Port Lotniczy – Solec Kujawski jako narzędzie służące wykorzystaniu szansy rozwoju gospodarczego i wzrostu konkurencyjności, wynikającej z możliwości zbudowania spójnego układu transportu kolejowego oraz powiązanie transportu kolejowego z lotniczym.

Projekty kluczowe, które zostały uznane za niezbędne do przyspieszenia rozwoju województwa:

Na terenie Miasta zostały zlokalizowane dwa projekty kluczowe. Wykaz projektów kluczowych stanowi identyfikację przedsięwzięć, które zostały uznane za niezbędne dla powodzenia przyspieszenia rozwoju i w zakresie których Samorząd Województwa jest zdeterminowany do ich prowadzenia lub zabiegania o nie. Wykaz obejmuje projekty znane na etapie tworzenia „Strategii Przyspieszenia 2030+”.

Zidentyfikowane projekty to:

- Projekt nr 458: Przebudowa linii kolejowej nr 353 Prace na ciągu linii 353 na całej długości w granicach województwa kujawsko-pomorskiego. W ramach projektów przewiduje się podwyższenie prędkości na całym odcinku oraz poprawę innych parametrów np. zwiększenie maksymalnych długości pociągów. Analiza budowy łącznicy umożliwiającej przejazd bez zmiany czoła w relacji Włocławek – Toruń Główny – Toruń Wschodni – Iława. Projekt zakłada także szereg inwestycji na terenie miasta Toruń na odcinku Toruń Główny – Toruń Wschodni. Zakres prac przewiduje m.in. dobudowę drugiego toru pod pl. Pokoju Toruńskiego oraz szereg inwestycji na terenie miasta, mających na celu poprawę bezpieczeństwa, usprawnienie ruchu, komfortu korzystania z transportu publicznego, między innymi przez przebudowę dworców Toruń Wschodni i Miasto i stworzenie węzła przesiadkowego.
- Projekt nr 452: Budowa linii kolejowej dużych prędkości w ramach „Szprychy nr 1” o przebiegu zgodnym z interesami województwa Budowa linii kolejowej dużych prędkości stanowiącej komponent kolejowy realizacji Centralnego Portu Komunikacyjnego w przebiegu zgodnym z interesami rozwojowymi województwa, to jest w wariantcie optymalnym w relacji: Centralny Port Komunikacyjny – Płock – Włocławek – Inowrocław – Bydgoszcz/Toruń – Chełmno/Wąbrzeźno – Grudziądz – Trójmiasto wraz z realizacją linii w kierunku Koszalina i Szczecina.

Założenia polityki terytorialnej województwa:

Polityka terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego w okresie programowania 2021- 2027 realizowana będzie w ujęciu następujących poziomów:

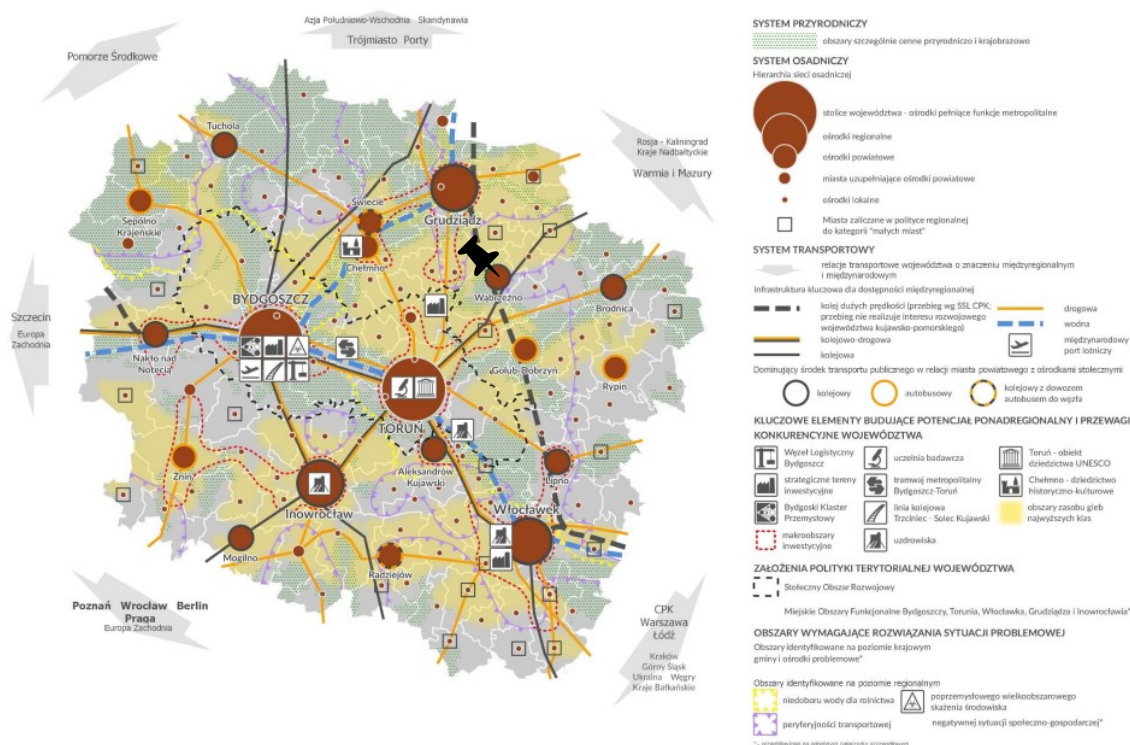
- poziom służący rozwojowi funkcji o znaczeniu regionalnym (realizowanych dla mieszkańców i obszaru całego województwa) i ponadregionalnym (tworzących relacje i powiązania międzyregionalne i międzynarodowe),
- (II) poziom związany z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich (Bydgoszcz i Toruń) oraz (III) poziom związany z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków regionalnych (Włocławek, Grudziądz, Inowrocław),
- (IV) poziom związany z miastami powiatowymi oraz obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie (za które na poziomie powiatowym należy uznać obszary powiatów), mający na celu przede wszystkim kształtowanie warunków dla wysokiej jakości życia (przede

wszystkim w zakresie usług publicznych typowych dla poziomu powiatu) oraz konkurencyjności gospodarczej i rynków pracy na poziomie powiatów,

- (V) poziom dotyczący rozwoju na płaszczyźnie lokalnej, związany z inicjatywami oddolnymi realizowanymi w oparciu o liderów lokalnych (obszar objęty Lokalnymi Strategiami Rozwoju), który odpowiada zasięgowi działania poszczególnych lokalnych grup działania (LGD).

Miasto Wąbrzeźno przynależy do OPPT Wąbrzeźna (poziom IV).

Ryc. 18. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030
Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Strategia wojewódzka wyróżnia na poziomie krajowym dwa typy obszarów strategicznej interwencji (OSI): miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Miasto Wąbrzeźno nie zalicza się do żadnych OSI na poziomie krajowym. Na poziomie wojewódzkim zdefiniowano OSI takie jak:

- Miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia,
- Miejski obszar funkcjonalny Włocławka,
- Miejski obszar funkcjonalny Grudziądza,
- Miejski obszar funkcjonalny Inowrocławia,
- OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą,
- OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa,
- OSI obszarów peryferyjności transportowej,
- Obszar przemysłowego wielkoobszarowego skażenia środowiska.

Miasto Wąbrzeźno nie zalicza się do żadnych OSI na poziomie wojewódzkim.

Za aktualne przyjmuje się Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Wąbrzeźna, przyjętego uchwałą nr X/93/99 Rady Miejskiej w Wąbrzeźnie z dnia 6 grudnia 1999 r. Jego głównymi kierunkami kształtowanie się polityki przestrzennego miasta są:

- Ochrona gruntów rolnych poprzez utrzymanie wysokiej jakości gleb, ochronę gruntów pochodzenia organicznego,
- Zwiększenie procentowego udziału lasów w strukturze zagospodarowania terenu miasta,
- Ochrona jakości wód powierzchniowych poprzez obniżenie ich żyzności, prowadzenie prac rekultywacyjnych, wprowadzenie i utrzymanie pasów zieleni wzdłuż jezior i cieków,
- Ochronę wód podziemnych poprzez ograniczenie korzystania w celach technologicznych, sanitarnych i podlewania upraw, ustanowienie stref ochrony ujęć, likwidację nie eksploatowanych studzien i dzikich wylewisk ścieków oraz dzikich wysypisk odpadów,
- Utrzymanie i poprawa walorów estetycznych i technicznych zieleni miejskiej,
- Poprawa warunków klimatycznych poprzez właściwą lokalizację terenów zielonych, stosowanie niskiej zabudowy mieszkaniowej, zapewnienie dobrego nasłonecznienia zabudowy mieszkaniowej, zmniejszenie uciążliwości powstałych w wyniku działalności gospodarczej, zachowanie proporcji pomiędzy terenami zabudowanymi, a zielonymi, stosowanie ażurowych nawierzchni parkingów i placów,
- Poprawa warunków aerosanitarnych poprzez zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza, nasadzenie różnego rodzaju typu zieleni,
- Ochrona wartości kulturowych i krajobrazowych poprzez zachowanie, eksponowanie i harmonijną adaptację struktur i elementów historycznych,
- Rewitalizacja substancji mieszkaniowej w śródmieściu,
- Restrukturyzacja terenów usług, produkcji i składów,
- Poprawa systemu komunikacji i infrastruktury technicznej,
- Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług.

Obowiązuje Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Wąbrzeźno przyjęty przez Radę Miejską w Wąbrzeźnie uchwałą nr XXI/133/2004 dnia 24 czerwca 2004 roku, swoim zasięgiem obejmuje całe miasto. Na przestrzeni lat częściowo je aktualizowano. Liczba obowiązujących zmian MPZP wynosi 40, a w trakcie przygotowania są 2.

4. Spójność kierunków rozwoju miasta z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze miasta Wąbrzeźno, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

W Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Skuteczna edukacja.
2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo.
3. Konkurencyjna gospodarka.
4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko.
5. Spójne i bezpieczne województwo.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030 ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Cele	
Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+	Strategia Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030
1. Skuteczna edukacja 1.1. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania 1.2. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach 1.3. Kształtowanie środowiska edukacyjnego 1.4. Rozwój szkolnictwa wyższego	Cel II: Zrównoważona gospodarka oparta na lokalnych zasobach 2.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości Cel III: Wysoka jakość usług społecznych uwzględniająca potrzeby wszystkich mieszkańców 3.1 Zaawansowana oferta edukacyjna oraz opiekuńcza dla najmłodszych

<p>2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo</p> <p>2.1. Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego 2.2. Rozwój wrażliwy społecznie 2.3. Zdrowie 2.4. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe 2.5. Sport i aktywność fizyczna</p>	<p>Cel II: Zrównoważona gospodarka oparta na lokalnych zasobach 2.2. Bogata oferta turystyczna 2.3. Promowanie pozytywnego wizerunku Miasta</p> <p>Cel III: Wysoka jakość usług społecznych uwzględniająca potrzeby wszystkich mieszkańców 3.1. Zaawansowana oferta edukacyjna oraz opiekuńcza dla najmłodszych 3.2. Podnoszenie jakości usług w obszarze pomocy społecznej i opieki zdrowotnej 3.3. Aktywizacja i integracja mieszkańców</p>
<p>3. Konkurencyjna gospodarka</p> <p>3.1. Odbudowa gospodarki po COVID-19 3.2. Innowacyjna gospodarka - nauka, badania i wdrożenia 3.3. Rozwój przedsiębiorczości 3.4. Rozwój sektora rolno-spożywczego 3.5. Rozwój turystyki 3.6. Internacjonalizacja gospodarki 3.7. Nowoczesny rynek pracy</p>	<p>Cel II: Zrównoważona gospodarka oparta na lokalnych zasobach 2.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości 2.2. Bogata oferta turystyczna 2.3. Promowanie pozytywnego wizerunku miasta</p>
<p>4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko</p> <p>4.1. Infrastruktura rozwoju społecznego 4.2. Środowisko przyrodnicze 4.3. Przestrzeń kulturowa 4.4. Przestrzeń dla gospodarki 4.5. Infrastruktura transportu 4.6. Infrastruktura techniczna 4.7. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne 4.8. Potencjały endogeniczne</p>	<p>Cel I: Rozwinięta infrastruktura gwarantująca wysoką jakość życia 1.1. Wysokiej jakości infrastruktura warunkująca bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców 1.2. Ochrona środowiska przyrodniczego i wspieranie inicjatyw ekologicznych 1.3. Dostępna i racjonalnie zagospodarowana przestrzeń</p>
<p>5. Spójne i bezpieczne województwo</p> <p>5.1. Transport publiczny 5.2. Cyfryzacja 5.3. Bezpieczeństwo 5.4. Współpraca dla rozwoju regionu</p>	<p>Cel I: Rozwinięta infrastruktura gwarantująca wysoką jakość życia 1.1. Wysokiej jakości infrastruktura warunkująca bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców</p>

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, w hierarchii sieci osadniczej województwa miasto Wąbrzeźno zostało wskazane

jako ośrodek powiatowy. Są to miasta, które pełnią istotną rolę w równoważeniu rozwoju regionu, będąc swego rodzaju przekąźnikiem bodźców rozwojowych z ośrodków wyższego poziomu na otaczające obszary. W miastach tych koncentruje się większość zadań przypisanych do kompetencji powiatów, a więc pełnią kluczową rolę w stymulowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego na tym poziomie. Pełnią również bardzo ważną funkcję dla obszarów wiejskich, głównie jako ośrodki zaplecza rolnictwa, ale też miejsca tworzenia i realizacji funkcji pozarolniczych, wobec których są głównymi centrami aktywizującymi tereny powiatów.

Ryc. 19. Miejskie Obszary Funkcjonalne w województwie kujawsko-pomorskim

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Miasto Wąbrzeźno ze względu na swoje położenie klasyfikuje się również do OPPT Wąbrzeźna (obszaru prowadzenia polityki terytorialnej). Jest to IV poziom polityki terytorialnej, dla którego szczególnie dedykowanie kategorii interwencji to:

- rozwój potencjału gospodarczego (tworzenie nowych miejsc pracy, w uzasadnionych lokalizacjach – wyznaczanie terenów inwestycyjnych), zwiększanie aktywności zawodowej mieszkańców – dotyczy zadań nierealizowanych w ramach poziomów (II) i (III),
- rozwój infrastruktury i pełnienie zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- poprawa możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług o charakterze powiatowym/lokalnym – szkolnictwo ponadpodstawowe, zwłaszcza zawodowe, szkolnictwo ponadpodstawowe artystyczne, edukacja dorosłych, poprawa jakości kształcenia na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym, specjalistyczna ochrona zdrowia (typowa dla poziomu powiatowego), edukacja przedszkolna, opieka nad dziećmi w wieku do lat 3, infrastruktura aktywizacji i włączenia społecznego, infrastruktura kultury o znaczeniu powiatowym,
- rozwój infrastruktury i pełnienia zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- rozwiązywanie problemów środowiskowych (zwłaszcza w aspekcie stanu powietrza związanego z niską emisją z systemów grzewczych i transportu spalinowego), ochrona przyrody i wzmacnianie bioróżnorodności,
- rozwiązywanie problemów społecznych w rejonach współwystępowania problemów pozaspółecznych (rewitalizacja),
- zwiększanie potencjału przestrzeni publicznych oraz koordynacja polityki przestrzennej, zwłaszcza w celu racjonalizacji gospodarowania przestrzenią, dla zapobiegania rozpraszania osadnictwa,
- wykorzystanie potencjałów endogenicznych, takich jak turystyka wodna, inne specyficzne walory przyrodnicze i kulturowe mogące być podstawą dla rozwoju gospodarczego lub pełnienia ważnych funkcji rekreacyjnych i/lub integracyjnych dla lokalnych społeczności,
- rozwój transportu publicznego w relacjach do Bydgoszczy i/lub Torunia,
- rozwój dróg rowerowych jako bezpiecznego dojazdu do placówek usługowych, miejsc pracy i węzłów przesiadkowych oraz niskoemisyjnej alternatywy dla innych rodzajów transportu,
- rozwój dróg rowerowych o charakterze rekreacyjnym i turystycznym, w tym zwłaszcza zapewniających dostępność i umożliwiających wykorzystanie walorów (przyrodniczych i kulturowych) stanowiących potencjały endogeniczne (rozwój funkcji turystycznej na bazie lokalnych potencjałów endogenicznych),
- wsparcie dla realizacji inwestycji wodno-kanalizacyjnych w tym integracja systemów dla RLM liczących powyżej 10 tys. w relacjach miasta – obszary podmiejskie.

Ryc. 20. Poziomy polityki terytorialnej (dla poziomów I-IV) oraz obszary prowadzenia polityki terytorialnej (OPPT)

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Miasto Wąbrzeźno w koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego zakwalifikowano jako Gminę szczególnie predysponowaną do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym.

Ryc. 21. Koncepcja rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązywanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej strategii jest obowiązek pracowników Urzędu Miasta Wąbrzeźno oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, Urząd Miasta Wąbrzeźno, jednostki organizacyjne miasta, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Wąbrzeźna, Rada Miasta Wąbrzeźno oraz odpowiednie komórki Urzędu Miasta Wąbrzeźno, jednostki organizacyjne i partnerzy miasta.

Strategia Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu. Rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji danego celu strategicznego. Obecnie obowiązującymi dokumentami wieloletnimi w mieście są:

- Program Rewitalizacji Miasta Wąbrzeźno na lata 2016-2030,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Wąbrzeźno na lata 2022–2025 z uwzględnieniem perspektywy do 2029 r.,

- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miasto Wąbrzeźno,
- Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Wąbrzeźno,
- Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miasto Wąbrzeźno,
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Wąbrzeźno na lata 2020-2025.

Dodatkowo, miasto Wąbrzeźno opracowuje i wdraża programy roczne, takie jak Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Program współpracy Gminy Miasto Wąbrzeźno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji bądź przyjęcia w okresie realizacji strategii będą m.in.: Gminny Program Rewitalizacji, Program Opieki Nad Zabytkami, Gminny Program Wspierania Rodziny, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych czy Program Ochrony Środowiska. W obliczu reformy planowania przestrzennego, do końca 2025 roku, miasto jest zobowiązane do przygotowania Planu Ogólnego, który zastąpi istniejące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

Wdrażając strategię, miasto będzie dbało o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo miasto będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat wąbrzeski. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, miasto dokona analizy zgodności zapisów swojej strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Dodatkowo miasto będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, rozpowszechniając ideę Smart City. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Miasta Wąbrzeźno, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w mieście.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju miasta, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w mieście.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informację o stanie realizacji danego działania. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Miasto Wąbrzeźno na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 (FEdKP), a także ogólnopolskich programów operacyjnych;
- programy rządowe, w tym m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Nowa perspektywa finansowa 2021-2027 daje jednostkom samorządu terytorialnego szansę na pozyskanie środków z nowej puli dofinansowań. Budżet w ramach nowej polityki spójności opiewa na kwotę 392 miliardów euro i przewiduje inwestycje w krajowe oraz regionalne programy ukierunkowane na m.in. wzrost gospodarczy, rynek pracy, społeczną integrację i pogłębianie współpracy.

Ponadto samorzady będą miały do dyspozycji środki z nowych programów krajowych, m.in.:

- **FENIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027** – 25,1 mld euro (między innymi największe inwestycje infrastrukturalne, drogi, koleje, transport publiczny, ochrona środowiska);
- **FENG – Fundusze Europejskie dla nowoczesnej gospodarki** – 8 mld euro (między innymi innowacje, współpraca nauki i biznesu);
- **FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027** – 4,3 mld euro (między innymi nauka, edukacja, żłobki, sprawy społeczne);
- **FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027** – 2 mld euro (między innymi cyfryzacja, sieci szerokopasmowe).

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne miasta wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych wydziałów Urzędu Miasta Wąbrzeźno oraz jednostek organizacyjnych Gminy Miasto Wąbrzeźno.

Realizacja części zadań przewidzianych w strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem wąbrzeskim oraz województwem kujawsko-pomorskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet miasta oraz wieloletnia prognoza finansowa. Miasto będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób

nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa odzwierciedlać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczone będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań miasta.

Zgodnie z uchwałą Nr LV/336/23 Rady Miasta Wąbrzeźno z dnia 7 czerwca 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Wąbrzeźno na lata 2023-2037 potencjał inwestycyjny miasta rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach 2024-2030 wyniesie około 78,8 mln zł.

W listopadzie 2023 roku zostało podpisane porozumienie terytorialne dotyczące realizacji polityki terytorialnej województwa. Dokument ten określa zasady i zakres wsparcia realizacji strategii terytorialnej dla OPPT Wąbrzeźna w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027. Na mocy tego dokumentu – zawierającego listy projektów priorytetowych, fiszki projektów, harmonogram realizacji i efekty (wskaźniki), które należy osiągnąć – samorząd województwa gwarantuje lokalnemu partnerstwu samorządowemu określone środki w ramach FEdKP 2021-2027, zaś samorządy tworzące partnerstwo zobowiązują się do realizacji wskazanych celów i przedsięwzięć.

Na obszarze OPPT Wąbrzeźna zawiązane zostało stowarzyszenie podjęte uchwałą w sprawie wyrażenia zgody na utworzenie oraz przystąpienie do Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Wąbrzeźna pomiędzy przedstawicielami wszystkich gmin powiatu wąbrzeskiego (gminy: Dębowa Łąka, Książki, Płużnica, Ryńsk i Gmina Miasto Wąbrzeźno) oraz samorządem powiatu. Wartość alokacji to 6,7 mln euro, lista przedsięwzięć priorytetowych obejmuje 21 pozycji. W tabeli poniżej zostały wymienione przedsięwzięcia dla miasta Wąbrzeźno.

Tab. 2. Lista przedsięwzięć priorytetowych OPPT Wąbrzeźna – miasto Wąbrzeźno

Typ wsparcia	Nazwa projektu	Okres realizacji projektu	Źródło dofinansowania EFRR/EFSA	Całkowita wartość projektu (euro)	Dofinansowanie UE (euro)	Wkład własny (euro)
Kompleksowa modernizacja energetyczna komunalnych budynków mieszkalnych	Kompleksowa modernizacja energetyczna komunalnych budynków mieszkalnych w Wąbrzeźnie	2024 - 2025	EFRR	320 000,00	272 000,00	48 000,00
Wsparcie instytucji kultury	Utworzenie Młodzieżowego Centrum Kultury	2024 - 2025	EFRR	841 764,71	712 500,00	129 264,71
Wsparcie rozwoju turystyki	Rozbudowa infrastruktury	2024 - 2025	EFRR	617 647,06	525 000,00	92 647,06

	turystyczno- rekreacyjnej na Podzamczu w Wąbrzeźnie					
Odnowa przestrzeni publicznych	Utworzenie terenu rekreacyjnego przy jeziorze Frydek w Wąbrzeźnie	2023-2025	EFRR	298 932,76	254 092,85	44 839,91

Źródło: <https://kujawsko-pomorskie.pl/aktualnosci/oppt-tucholi-i-wabrzezna-wspolpraca-i-zaangazowanie/>

Załącznik 1:

DIAGNOZA

sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Miasta Wąbrzeźno

SPIS TREŚCI

METODOLOGIA BADANIA I DOBÓR GRUPY PORÓWNAWCZEJ.....	76
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ MIASTA	78
1.1. Informacje ogólne	78
1.2. Transport i łączność.....	79
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	80
1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne.....	81
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY.....	86
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy.....	86
2.2. Infrastruktura i środowisko	93
<i>Urządzenia sieciowe</i>	<i>93</i>
<i>Gospodarka odpadami.....</i>	<i>95</i>
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	<i>96</i>
2.3. Stan finansów samorządowych	97
<i>Wykonanie budżetu.....</i>	<i>97</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków.....</i>	<i>99</i>
<i>Potencjał inwestycyjny.....</i>	<i>104</i>
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY.....	105
3.1. Demografia.....	105
3.2. Kapitał społeczny	109
<i>Żłobki</i>	<i>109</i>
<i>Przedszkola i szkoły</i>	<i>109</i>
<i>Kultura i sport</i>	<i>115</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne.....</i>	<i>117</i>
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne gminy</i>	<i>117</i>
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	118

3.4. Mieszkalnictwo	123
Spis rycin.....	125
Spis tabel.....	127

METODOLOGIA BADANIA I DOBÓR GRUPY PORÓWNAWCZEJ

Punktem wyjścia opracowania strategii rozwoju jest wskazanie kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego miasta problemów, jakie powinny znaleźć rozwiązanie w wyniku realizacji strategii. Z tego względu przeprowadzana została ocena stanu istniejącego miasta Wąbrzeźno w ujęciu systemowym (całościowym, funkcjonalnym) oraz dynamicznym. Ujęcie systemowe oznacza rozpoznanie związków pomiędzy środowiskiem przyrodniczym, społecznym i gospodarczym miasta oraz jego relacje z zewnętrznym otoczeniem, mającymi podstawowe znaczenie dla efektywnego funkcjonowania systemu, jako całości. Ma to szczególne znaczenie dla miasta Wąbrzeźno, gdyż jest ono ośrodkiem centralnym w powiecie oraz zapleczem usługowym dla okolicznych gmin. Ujęcie dynamiczne oznacza z kolei porównanie sytuacji jednostki w danym przedziale czasowym.

W celu oceny stanu istniejącego, zastosowano również analizę porównawczą miasta Wąbrzeźno z miastami o podobnych funkcjach i uwarunkowaniach rozwoju (grupą porównawczą), stanowiącymi punkt odniesienia do miasta Wąbrzeźno. Wydzielenia tej grupy dokonano w oparciu o metodologię Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk dla celów monitoringu planowania przestrzennego. Według przyjętej metodologii miasto Wąbrzeźno zostało zaliczone do jednego ze stu miast stanowiących ośrodki wielofunkcyjne (tabela poniżej). Z tego względu wskaźniki charakteryzujące miasto Wąbrzeźno porównano do średniej dla wspomnianych miast (grupy porównawczej) oraz dodatkowo wyodrębniono z nich miasta znajdujące się w tym samym województwie oraz mających zbliżoną liczbę ludności, co miasto Wąbrzeźno: Aleksandrów Kujawski, Chełmno, Rypin oraz Chełmża.

Tab. 3. Dobór grupy porównawczej dla miasta Wąbrzeźno

Miasta - ośrodki wielofunkcyjne			
Bolesławiec	Radzyń Podlaski	Przasnysz	Cieszyn
Bielawa	Dęblin	Pionki	Lubliniec
Dzierżonów	Tomaszów Lubelski	Sierpc	Myszków
Jawor	Włodawa	Sochaczew	Skarżysko-Kamienna
Kamienna Góra	Kostrzyn nad Odrą	Sokołów Podlaski	Bartoszyce
Kłodzko	Gubin	Węgrów	Braniewo
Nowa Ruda	Nowa Sól	Brzeg	Działdowo
Chojnów	Żagań	Dębica	Ława
Lubań	Żary	Jarosław	Lubawa
Oława	Kutno	Jasło	Kętrzyn
Zgorzelec	Łęczyca	Leżajsk	Nowe Miasto Lubawskie
Złotoryja	Łowicz	Lubaczów	Szczytno
Aleksandrów Kujawski	Radomsko	Sanok	Czarnków
Brodnica	Głowno	Bielsk Podlaski	Koło
Chełmno	Ozorków	Grajewo	Kościan
Rypin	Bochnia	Hajnówka	Sulmierzyce
Chełmża	Gorlice	Kolno	Słupca
Wąbrzeźno	Limanowa	Siemiatycze	Turek
Międzyrzec Podlaski	Nowy Targ	Zambrów	Wągrowiec
Biłgoraj	Oświęcim	Chojnice	Złotów
Hrubieszów	Garwolin	Kościerzyna	Białogard

Krasnystaw	Maków Mazowiecki	Kwidzyn	Sławno
Kraśnik	Mława	Lębork	Szczecinek
Łuków	Ostrów Mazowiecka	Malbork	Świdwin
Puławy	Płońsk	Starogard Gdański	Wałcz

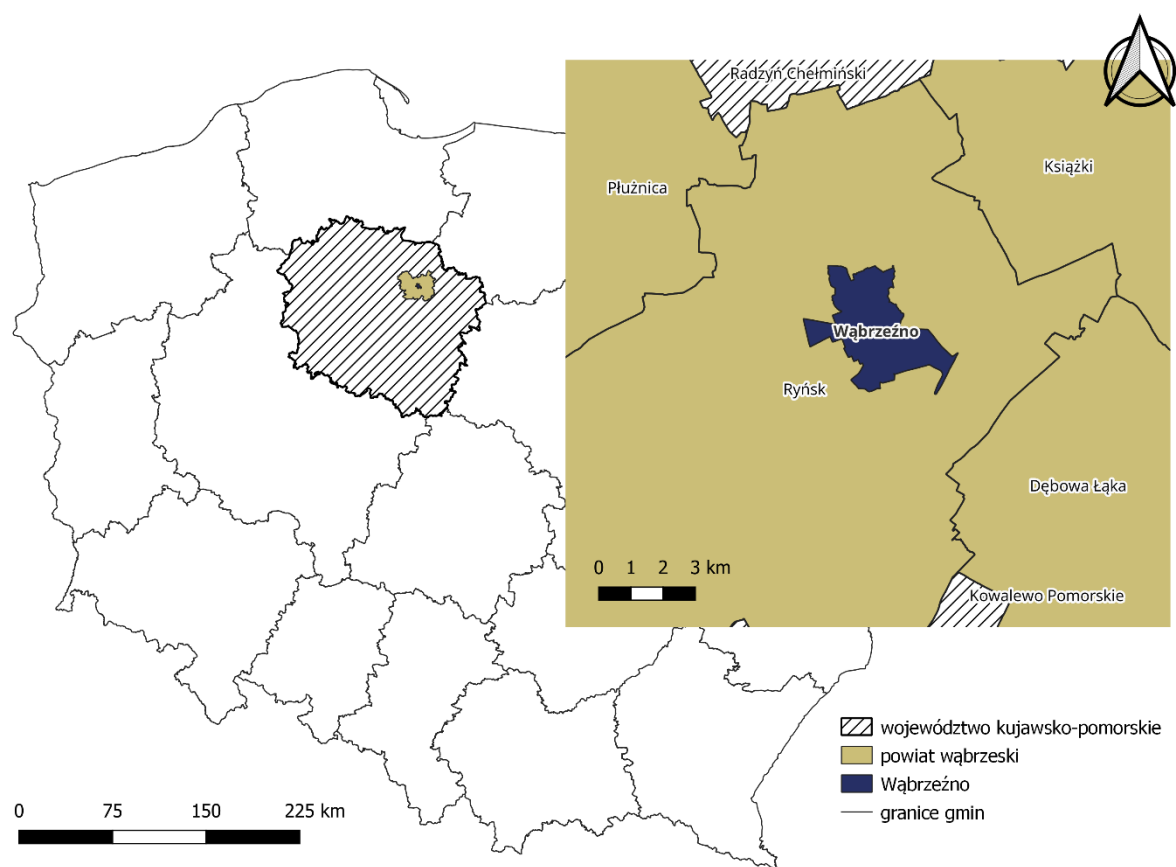
Źródło: opracowanie własne.

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ MIASTA

1.1. Informacje ogólne

Miasto Wąbrzeźno będące gminą miejską znajduje się w środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego. W całości otoczone jest gminą wiejską Ryńsk. Największymi jednostkami w pobliżu Wąbrzeźna są: Grudziądz (około 35 km), Toruń (45 km) i Bydgoszcz (80 km). Miasto leży na pojezierzu chełmińskim pomiędzy trzema jeziorami: Zamkowym, Sitno i Frydek. Jest siedzibą powiatu wąbrzeskiego, który składa się z pięciu gmin (gminy miejskiej Wąbrzeźno oraz 4 wiejskich: Książki, Dębowa Łąka, Ryńsk, Płużnica). W 2022 r. Wąbrzeźno zamieszkiwało 13 049 osób, co stanowiło 0,7% ludności województwa.

Ryc. 22. Położenie miasta Wąbrzeźno na tle województwa oraz gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Całkowita powierzchnia miasta wynosi 8,53 km², co stanowi 1,7% powiatu wąbrzeskiego oraz 0,05% województwa kujawsko-pomorskiego. Użytki rolne stanowią 54,51% powierzchni, a lasy zajmują 1,3%.

Wąbrzeźno jest miastem trzech jezior, a jego hasłem są „Przyjazne wody”. Jego lokalizacja wśród wód i pagórków tworzy dogodne warunki do rozwijania turystyki. Jest jednym z najstarszych miast Pomorza i pełni rolę wielofunkcyjnego ośrodka o zasięgu ponadlokalnym. Malownicze otoczenie miasta jest idealnym miejscem do wypoczynku z dala od zgiełku i hałasu charakterystycznego dla znanych kurortów. Infrastruktura nad Jeziorem Zamkowym jest miejscem rekreacji przyjezdnych jak i zarówno mieszkańców.

1.2. Transport i łączność

Sieć dróg oraz możliwości transportowe z innymi ośrodkami mają ogromny wpływ na rozwój funkcjonalno-przestrzenny jednostki. Przez teren Wąbrzeźna przebiegają drogi wojewódzkie, powiatowe, gminne oraz wewnętrzne, a dokładniej:

- 3,5 km dróg wojewódzkich (551 Strzyżawa – Wąbrzeźno, 534 Grudziądz – Rypin, 548 Stolno – Wąbrzeźno),
- 3,4 km dróg powiatowych,
- 35,1 dróg gminnych.

Miasto posiada obwodnicę w ciągu drogi wojewódzkiej 534, która odciąża ruch w jego centrum, a zarazem umożliwia szybki dojazd do autostrady A1 oddalonej o 15 km od miasta. Węzeł „Lisewo” tworzy skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 548.

W Wąbrzeźnie znajduje się dworzec PKP przy ul. Kętrzyńskiego na trasie linii kolejowej Toruń – Olsztyn. Zapewnia bezpośrednie połączenie z miastami takimi jak: Toruń, Bydgoszcz, Warszawa, Zielona Góra, Poznań, Wrocław, Olsztyn, Ława.

Organizatorem transportu zbiorowego na terenie miasta jest powiat wąbrzeski i obejmuje cały jego obszar. Od 1 stycznia 2024 r. trasy ulegną zmianie, do końca 2023 r. W granicach Wąbrzeźna funkcjonują następujące połączenia:

- Trasa Dworzec PKS – Dworzec PKP,
- Trasa Plebanka – SMART PARK Wąbrzeźno,
- Trasa SMART PARK Wąbrzeźno - Plebanka.

PKS Grudziądz obsługuje połączenie Wąbrzeźno – Grudziądz. Istnieje również połączenie Toruń Wąbrzeźno, którego organizatorem jest Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w ramach Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych, a jego przewoźnikiem jest Arriva Bus Transport Polska Sp. z o.o.

Na terenie miasta Wąbrzeźno funkcjonują strefy płatnego parkowania (SPP). Wprowadzone zostały Uchwałą nr XIX/118/20 Rady Miasta Wąbrzeźno z dnia 27 maja 2020 r. w sprawie ustalenia stref płatnego parkowania na terenie Gminy Miasto Wąbrzeźno oraz wysokości opłat za parkowanie i sposobu ich pobierania. Strefy funkcjonują od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00-18:00 z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy. Wprowadzenie SPP zwiększa dostępność wolnych miejsc parkingowych oraz prowadzi do zmniejszenia ruchu samochodowego w centrum.

Poniższa tabela przedstawia wydatki w dziale transport i łączność w latach 2018-2022. Wydatki te wahały się w granicach 2,7 a 5,2 mln zł. Średnia kwota 5 analizowanych lat wynosiła 3,7 mln zł, stanowiąc 6% wszystkich wydatków. Największe wydatki zaobserwowano w 2019 roku, a najmniejsze w 2022 roku. Wzrost wydatków w 2019 r. wynikał z dużych inwestycji takich jak np. przebudowa ulicy Wspólnej, Kwiatowej i Pięknej w Wąbrzeźnie (ponad 2 mln zł), wykonanie II, III i IV etapu inwestycji „Ścieżki pieszo-rowerowe – alternatywa dla komunikacji samochodowej” (około 1,8 mln. zł). Od 2019 roku obserwuje się spadek w kwotach z budżetu przeznaczanych na wydatki w tym dziale. W 2022 roku rozpoczęła się największa inwestycja drogowa w historii miasta - Przebudowa Dróg na Osiedlu Ptasim i Osiedlu Owocowym w Wąbrzeźnie wraz z przebudową kanalizacji deszczowej.

Tab. 4. Wydatki w dziale transport i łączność w latach 2018-2022 w mieście Wąbrzeźno

Dział	2018	2019	2020	2021	2022
Transport i łączność	3 727 394,96	5 246 183,70	3 937 874,53	3 029 294,98	2 694 978,04

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Uchwałą Nr 30/1135/16 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 17 lipca 2016 r. określono obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym. Na podstawie Uchwały w sprawie określenia obszarów funkcjonalnych w województwie kujawsko-pomorskim i ich granic Wąbrzeźno wchodzi w skład następujących obszarów funkcjonalnych:

- Wiejski obszar funkcjonalny wymagający wsparcia procesów rozwojowych – jego celem jest poprawa możliwości rozwojowych jednostek objętych obszarem poprzez skoordynowane działania polityczne z zakresu polityki przestrzennej oraz regionalnej, a także polityk sektorowych, które eliminowałyby dysproporcje rozwojowe oraz konkurencyjności województwa. Cechami charakterystycznymi terenów, które obejmuje jest niski poziom rozwoju społeczno-gospodarczego w jednostkach osadniczych oddalonych od głównych ośrodków rozwoju województwa, co prowadzi do ograniczonych perspektyw rozwojowych i negatywnych zjawisk, takich jak spadająca liczba ludności, utrata kapitału w strukturze osadniczej oraz zagrożenie walorów przyrodniczych, wynikające z niedostatecznej jakości infrastruktury technicznej.
- Obszar funkcjonalny przełamania zapaści społeczno-gospodarczej wschodniej części województwa, którego celem nadanie jest impulsów rozwojowych wchodzących w zasięg terytorialny tego obszaru poprzez działania na rzecz głównych ośrodków miejskich, terenów wiejskich oraz pozostałych miast. Charakteryzuje się niskim poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego, znaczącym bezrobociem, niskim wykształceniem, niewielkim zaangażowaniem w kwestie lokalnego rozwoju oraz emigracją mieszkańców do obszarów o wyższym poziomie rozwoju.
- Obszar funkcjonalny aktywizacji gospodarczej korytarza transportowego autostrady A1, którego zadaniem jest prowadzenie skoordynowanej polityki prowadzącej do rozwoju terenów inwestycyjnych położonych wzdłuż autostrady.

Za aktualne przyjmuje się Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Wąbrzeźna, przyjętego uchwałą nr X/93/99 Rady Miejskiej w Wąbrzeźnie z dnia 6 grudnia 1999 r. Jego głównymi kierunkami kształtowanie się polityki przestrzennego miasta są:

- Ochrona gruntów rolnych poprzez utrzymanie wysokiej jakości gleb, ochronę gruntów pochodzenia organicznego,
- Zwiększenie procentowego udziału lasów w strukturze zagospodarowania terenu miasta,
- Ochrona jakości wód powierzchniowych poprzez obniżenie ich żyzności, prowadzenie prac rekultywacyjnych, wprowadzenie i utrzymanie pasów zieleni wzdłuż jezior i cieków,
- Ochronę wód podziemnych poprzez ograniczenie korzystania w celach technologicznych, sanitarnych i podlewania upraw, ustanowienie stref ochrony ujęć, likwidację nie eksploatowanych studzien i dzikich wylewisk ścieków oraz dzikich wysypisk odpadów,
- Utrzymanie i poprawa walorów estetycznych i technicznych zieleni miejskiej,

- Poprawa warunków klimatycznych poprzez właściwą lokalizację terenów zielonych, stosowanie niskiej zabudowy mieszkaniowej, zapewnienie dobrego nasłonecznienia zabudowy mieszkaniowej, zmniejszenie uciążliwości powstałych w wyniku działalności gospodarczej, zachowanie proporcji pomiędzy terenami zabudowanymi, a zielonymi, stosowanie ażurowych nawierzchni parkingów i placów,
- Poprawa warunków aerosanitarnych poprzez zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza, nasadzenie różnego rodzaju typu zieleni,
- Ochrona wartości kulturowych i krajobrazowych poprzez zachowanie, eksponowanie i harmonijną adaptację struktur i elementów historycznych,
- Rewitalizacja substancji mieszkaniowej w śródmieściu,
- Restrukturyzacja terenów usług, produkcji i składów,
- Poprawa systemu komunikacji i infrastruktury technicznej,
- Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług.

Obowiązuje Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Wąbrzeźna przyjęty przez Radę Miejską w Wąbrzeźnie uchwałą nr XXI/133/2004 dnia 24 czerwca 2004 roku, swoim zasięgiem obejmuje całe miasto. Na przestrzeni lat częściowo je aktualizowano. Liczba obowiązujących zmian MPZP wynosi 40, a w trakcie przygotowania są 2. Całkowite planistyczne pokrycie miasta jest pozytywnym zjawiskiem, który niesie za sobą racjonalną politykę przestrzenną oraz ład przestrzenny. Takie rozwiązanie wyklucza kształtowanie przestrzeni miasta na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, co ułatwia władzom samorządowym zrównoważone gospodarowanie przestrzenią. Niweluje to również niebezpieczeństwo chaotycznego rozproszenia zabudowy oraz inwestycji.

1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski J. Kondrackiego, miasto Wąbrzeźno położone jest w zasięgu makroregionu Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie, mezoregionu Pojezierze Chełmińskie.

Z punktu widzenia hydrograficznego miasto należy do obszaru dorzecza Wisły oraz regionu wodnego Dolnej Wisły. Na terenie miasta występują następujące jednolite części wód powierzchniowych: Struga Wąbrzeska (RW20000928929), Lutryna od Dużej Bachy do Kanału Sicińskiego (RW20001529667), Bacha ze Zgniłką (RW200010289839).

Usytuowania Wąbrzeźna wśród jezior i pagórków jest niebywałym walorem przyrodniczo-krajobrazowym Miasta. Jeziora odgrywają istotną rolę w funkcjonowaniu miejscowości. Jeziora Frydek i Zamkowe zajmują górną część zlewni Strugi Wąbrzeskiej i są przykładem typowych jezior rynnowych – wąskich, krętych i głębokich. Jezioro Zamkowe o powierzchni 69,6 ha i maksymalnej głębokości 18 m charakteryzuje się bardzo dobrze rozwiniętą linią brzegową oraz stanowi centrum rekreacji. Na jego wschodnim brzegu znajduje się miejska plaża z przystanią wodną, wypożyczalnia sprzętu wodnego, amfiteatr oraz letnia kawiarenka. Natomiast jezioro Frydek mimo swojej mniejszej powierzchni (25,4 ha), osiąga większą głębokość (24,0 m). Oba jeziora są zaopatrywane przez Strugę Wąbrzeską i inne mniejsze ciek wodne, a także wody gruntowe. Otoczone są ścieżkami pieszo-rowerowymi, których łączna długość wynosi ponad 8 km, tworząc dogodne warunki do aktywności na świeżym powietrzu. Sitno, trzecie z jezior, znajduje się w południowo-zachodniej części zlewni Kanału Sitno, charakteryzując się płytkim dnem, a jego powierzchnia

wynosi 48,3 ha. To jezioro o charakterze wytopiskowym, zasilane przez drobne ciek naturalne oraz kanały.

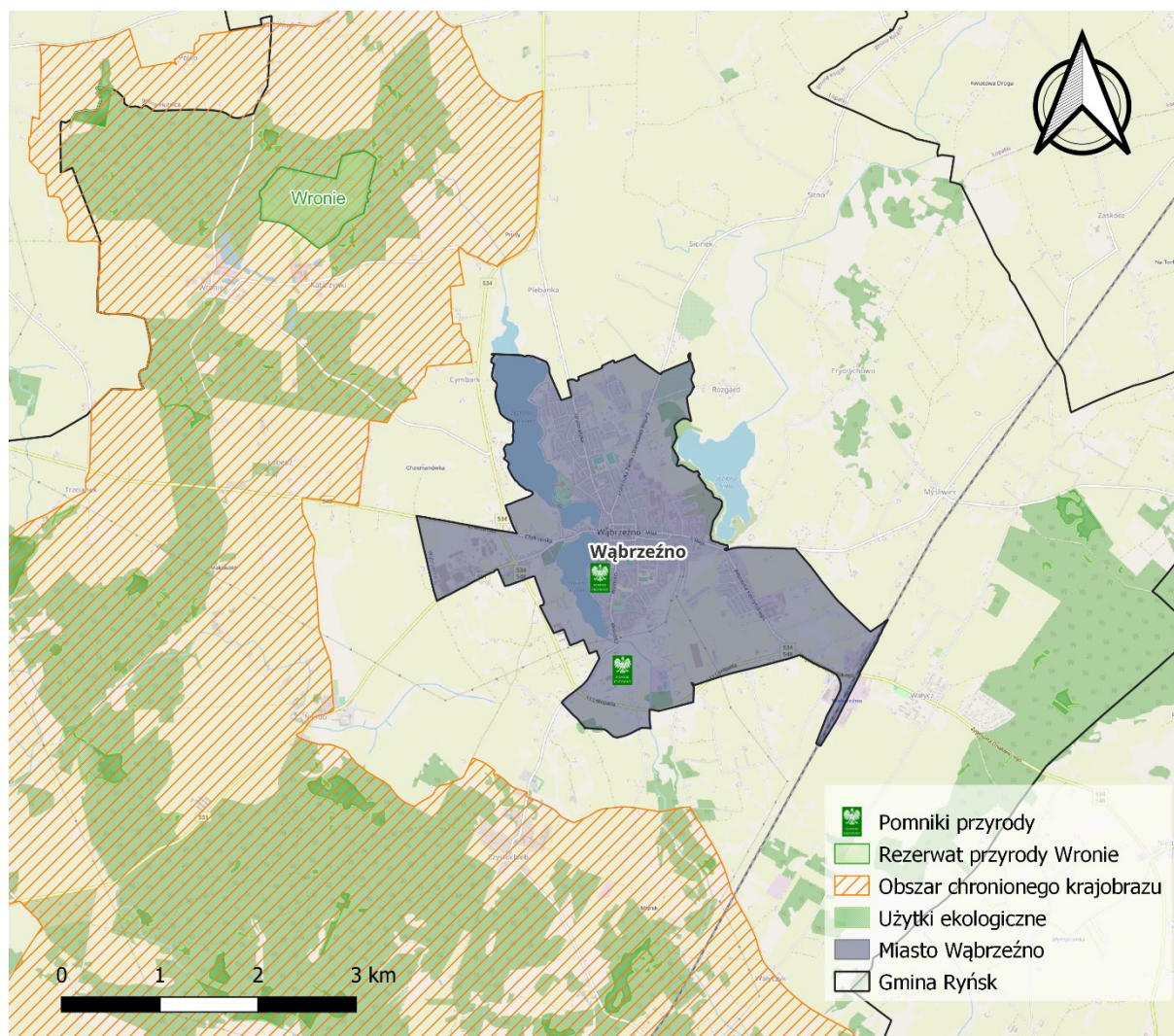
Na terenie miasta Wąbrzeźno nie występują obszarowe formy ochrony przyrody. Najbliżej położonymi obszarami objętymi ochroną są tereny w granicach gminy wiejskiej Ryńsk – otaczającej miasto:

- Rezerwat przyrody Wronie, którego celem ochrony jest zachowanie fragmentu buczyny pomorskiej przy północno-wschodniej granicy zasięgu buka,
- Obszar chronionego krajobrazu Torfowiskowo-Jeziorno-Leśny „Zgniłka-Wieczno-Wronie” – jego tereny obejmują: kompleks torfowisk ze zbiorowiskami roślin, jezioro Wieczno i Płużnickie oraz kompleks leśny,
- 10 pomników przyrody,
- 109 użytków ekologicznych.

Natomiast na terenie miasta znajdują się dwa pomniki przyrody:

- Dąb szypułkowy – *Quercus robur*
- „Karol” Jesion wyniosły – *Fraxinus excelsior*.

Ryc. 23. Pomniki przyrody na terenie miasta Wąbrzeźno oraz obszarowe formy przyrody w gminie Ryńsk

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Wśród walorów kulturowych miasta istotne znaczenie mają zabytki oraz historia miasta. Wąbrzeźno to jedno z najstarszych miast Pomorza Gdańskiego i powiązane jest z wieloma legendami. Prawa miejskie otrzymało w 1246 roku. Do dzisiaj zachowuje swój historyczny układ urbanistyczny, w którym można odnaleźć elementy sięgające XIII-XIV wieku. Utworzony szlak historyczny ma ułatwić poznanie miasta i przedstawia najciekawsze miejsca, którymi między innymi są:

- Sanktuarium Matki Bożej Brzemiennej - Parafia p. w. świętych Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Wąbrzeźnie – pierwsza powstała na wzniesieniu świątynia, najprawdopodobniej funkcjonowała krótko po przyjęciu chrztu przez mieszkańców. drewniana świątynia zniszczona została w najazdach pruskich w latach 1260-1274. W latach 1323-1349 biskup Otton wznosił nowy kościół. Była to kamienno-ceglana budowla z jednonawowym wnętrzem, trójbocznie zamkniętym prezbiterium i zakrystią dobudowaną od południa. Plan należący do kościoła otaczał kamienny mur, wyznaczając teren cmentarza. W 1700 roku wybuchł pożar, który zniszczył miasto i znaczną część świątyni. Odbudowano go staraniem biskupa Teodora Potockiego w tym samym roku. Na przestrzeni dziejów, kościół był wielokrotnie przebudowywany. Największe zmiany zaszły na początku XX wieku, kiedy to w 1902 roku dokonano całkowitej przebudowy. W 1903 roku biskup chełmiński Augustyn Rosentreter dokonał konsekracji nowego kościoła. W wyniku podjętych prac powstał trójnawowy korpus z podwyższoną, trójkondygnacyjną wieżą. Podczas II wojny

światowej Niemcy zrabowali część wyposażenia kościoła, w tym starsze księgi parafialne, dzwony i lichtarze. Po wojnie przeprowadzono niezbędne remonty i w 1948 roku wzniesiono pomnik upamiętniający poległych parafian. Obecne wyposażenie kościoła, głównie z okresu późnego baroku. Skrywa również wartościowe dzieła sztuki sakralnej, a także cudowny obraz Matki Bożej Brzemiennej z XVII wieku tzw. Matka Boża Wąbrzeska oraz figurę Matki Bożej z Dzieciątkiem, którą przeniesiono z kaplicy zamkowej.

- Kościół parafialny p.w. Matki Bożej Królowej Polski w Wąbrzeźnie – jest jednym z dwóch rzymskokatolickich kościołów parafialnych w tym mieście. Zawiera cenne dzieła sztuki sakralnej z XVI-XIX wieku. Powstał w 1836 roku powstał jako świątynia parafii ewangelickiej, a na budowę przekazał środki król pruski Fryderyk Wilhelm III. W 1862 roku dodano wieżę, którą ufundowali wierni oraz Związek Gustawa Adolfa. W 1899 roku dokonano rozbudowy według planu mistrza Bode z Torunia, zwiększając liczbę miejsc siedzących z 600 do 800. Wówczas zainstalowano również nowe okna witrażowe oraz organy. Po 1945 roku, przekazany został katolikom i początkowo pełnił rolę kościoła szkolnego. W 1986 roku utworzono przy nim ośrodek duszpasterski, a w 1987 roku biskup Marian Przykucki powołał samodzielną parafię.
- Ruiny zamku biskupów chełmińskich – zamek został wzniesiony w latach 1303-1311, za panowania biskupa Hermana von Prizna. Po raz pierwszy został odnotowany w dokumentach w 1321 roku. Zamek usytuowano na sztucznym wzniesieniu na północnym wzgórzu w obrębie miasta i otoczony był fosą oraz przedzamczem od strony północno-wschodniej. Wykonany został z kamienia i cegły na rzucie regularnego czworoboku. Składał się z prostokątnego budynku mieszkalnego oraz ośmiobocznej wieży, której przyziemie miało ostrołukowe sklepienie ośmiopolewe podtrzymywane przez kamienne wsporniki. Zamek pełnił rolę rezydencji biskupów chełmińskich i przetrwał wiele zdarzeń historycznych. Po spaleniu w czasie wojny trzynastoletniej został odbudowany, a za biskupa Macieja Konopackiego w latach 1611-1613 rozbudowany o nowe pomieszczenia. Niestety w 1655 roku uległ zniszczeniu podczas ataku Szwedów, co zapoczątkowało okres jego ruiny. Po 1792 roku rozpoczęto rozbiórkę zamku w celu pozyskania materiałów budowlanych do odbudowy miasta. W 1940 roku przeprowadzono badania archeologiczne, które pozwoliły częściowo odsłonić fundamenty. Aktualnie, ruiny zamku składają się z pozostałości muru, a w tym niewielkiego fragmentu baszty zamkowej z widocznymi śladami piwnic. W sąsiedztwie zamku znajduje się park, który został założony w latach 1921-1930.
- Rynek – od wieków stanowi serce Wąbrzeźna, był oraz nadal jest miejscem spotkań dla mieszkańców oraz centralnym punktem życia handlowego i społecznego. Już w średniowieczu odbywały się tutaj kwartalne jarmarki, przyciągając handlarzy i tłumy kupujących. W jego obrębie wzniesiono pierwszy ratusz, będący siedzibą władz miasta. Odwiedzali go znamienici goście: król Władysław Jagiełło, ważni duchowni, znani pisarze i postacie polityczne oraz organizowano uroczystości religijne i obywatelskie. Charakter tego miejsca pozostaje niezmienny od XIV wieku. Rynek został odrestaurowany. Znajdują się na nim dwie jaszczurki, które symbolizują założone w 1397 roku stowarzyszenie rycerstwa ziemi chełmińskiej. Atmosferę tego miejsca tworzą urokliwe, secesyjne kamienice. Latem zdobią go kwiaty, a zimą świetlne iluminacje, które przyciągają mieszkańców i odwiedzających.
- Ratusz – rok powstania pierwszego ratusza w mieście nie jest znany. Natomiast wiadomo, że w XVI wieku ratusz stał już na rynku. Protokół z roku 1772 opisuje go jako mały i kształtem przypominający wieżę. Obecny ratusz przy ul. Wolności został wzniesiony w latach 1892-1893 w stylu neogotyckim z czerwonej, nieotynkowanej cegły. Istnieje informacja, że miał być wzorowany na ratuszu z Kilonii. Wieża ratuszowa zawiera zegar oraz tarczę herbową Wąbrzeźna, którą odnowiono w 1990 roku według projektu Ziemowita Maślanki. Budynek przez większość czasu swojego istnienia służył jako siedziba władz miejskich. Między 1975-1992 rokiem na piętrze ratusza mieściła się biblioteka, a na parterze

znajdował się bank spółdzielczy. Urząd Miasta w tym okresie funkcjonował w budynku Starostwa Powiatowego.

Szczególne znaczenie mają obiekty, które wpisano do rejestru zabytków. W wykazie zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków na dzień 30 czerwca 2023 r. (www.nid.pl) na terenie miasta wskazanych jest 6 pozycji.

Tab. 5. Zabytki wpisane do rejestru zabytków

Lp.	Ulica	Obiekt	Data decyzji	Nr rejestru
1	ul. Górna	Sanktuarium Matki Bożej Brzemiennej - Parafia p. w. świętych Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Wąbrzeźnie	28.07.1994 r.	A/657
2	Plac Jana Pawła II	Kościół ewangelicki, obecnie Kościół parafialny p.w. Matki Bożej Królowej Polski w Wąbrzeźnie	31.12.1993 r.	A/648
3	ul. Podzamcze	Ruiny zamku	30.04.1966 r.	A/1551
4	Plac Jana Pawła II	Kamienica z oficyną	30.05.1994 r.	A/653
5	ul. 1 Maja	Kamienica z oficyną	30.06.1987 r.	A/432
6	ul. Wolności	Założenie Sądu Rejonowego:	19.08.1991 r.	A/161/1-2
		Sąd Rejonowy		
		Prokuratura Rejonowa (obecnie willa)		
		Otoczenie z murem otoczeniowym (Ogród)		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.nid.pl

Warto również wspomnieć o historii Wąbrzeskiej Kolejki Powiatowej. W 1873 roku uruchomiona została linia kolejowa z Torunia do Insterburga (Czerniachowsk po II wojnie światowej), która ominęła miasto Briesen (od 1920 roku Wąbrzeźno). Zbudowano dworzec kolejowy w pobliżu miasta, jednak mieszkańcom wydawało się, że odległość 3 kilometrów jest zbyt duża. W 1893 roku miasto podjęło starania o budowę normalnotorowej kolei łączącej je ze stacją kolejową, a w 1897 roku rozpoczęto budowę. Wąbrzeźno miało własną elektrownię, więc postanowiono zelektryfikować tę kolejkę, co uczyniło ją pierwszą elektryczną koleją lokalną w Prusach. Kolej rozpoczęła działalność 1 kwietnia 1898 roku. Miała długość 3,28 km. Kolej przewoziła pasażerów i towary. Stanowiła istotny środek transportu dla miasta. Po plebiscycie w 1920 roku miasto włączono do Polski, a kolej stała się Koleją Powiatową Wąbrzeźno pod nadzorem PKP. Po II wojnie światowej kolej pozostała komunalnym przedsiębiorstwem. Elektryczne wagony zostały zlikwidowane w latach 60 i zastąpiono je spalinowymi. W 2013 odbyła się rozbiórka torowiska i na jej miejscu rozpoczęła się budowa ścieżki pieszo-rowerowej.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

Liczba działających podmiotów gospodarczych w danym obszarze samorządu terytorialnego świadczy o poziomie przedsiębiorczości. Poniższe dane przedstawiają kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu wąbrzeskiego oraz gmin wchodzących w jego skład w 2018 r. oraz 2022 r. Największe zmiany zauważalne są w mieście Wąbrzeźno (przyrost o 96 przedsiębiorstw), a tuż za nim następnym wynikiem ma otaczająca je gmina Ryńsk (przyrost o 94 przedsiębiorstwa). Najmniejszą różnicę odnotowano w gminie Dębowa Łąka (przyrost o 8 podmiotów gospodarczych w przeciągu 5 lat), gdzie również było najmniej zarejestrowanych przedsiębiorstw w 2022 r. (222, co stanowiło 7,8% podmiotów gospodarczych w powiecie). Najwięcej podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w powiecie wąbrzeskim znajdowało się na terenie jego siedziby (45,55% wszystkich przedsiębiorstw w powiecie). W całym powiecie liczba przedsiębiorstw na przestrzeni 5 analizowanych lat wzrosła o 263. Szczegółowe informacje dotyczące zmian w liczbie podmiotów gospodarczych w poszczególnych analizowanych latach na obszarze powiatu wąbrzeskiego zostały zawarte w przedstawionej poniżej tabeli.

Odnosząc się do stworzonej grupy porównawczej ośrodków wielofunkcyjnych o podobnej liczbie ludności, Wąbrzeźno wypada gorzej na tle miasta Aleksandrów Kujawski oraz Chełmno pod względem zmiany liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw na przestrzeni analizowanych lat. Natomiast więcej zarejestrowanych przedsiębiorstw w 2022 r. było w mieście Chełmno i Rypin.

Tab. 6. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych 2018-2022

JST	2018		2022		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat wąbrzeski	2 618	100,0%	2 881	100,0%	263
Wąbrzeźno	1 216	46,4%	1 312	45,5%	96
Dębowa Łąka	218	8,3%	226	7,8%	8
Książki	251	9,6%	275	9,5%	24
Płużnica	338	12,9%	379	13,2%	41
Ryńsk	595	22,7%	689	23,9%	94
Grupa porównawcza – ośrodki wielofunkcyjne					
Aleksandrów Kujawski	1 117	-	1 255	-	138
Chełmno	1 738	-	1 859	-	121
Rypin	1 800	-	1 852	-	52
Chełmża	1 176	-	1 246	-	70

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta Wąbrzeźno, największą część podmiotów działała w roku 2022 w handlu hurtowym i detalicznym; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, mianowicie było ich 242, co stanowiło 19% wszystkich przedsiębiorstw na terenie miasta. Następne w kolejności z zbliżonym wynikiem pod względem liczebności były firmy działające w budownictwie (235, co stanowiło 18%). Kolejno najwięcej

przedsiębiorstw zajmowało się działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości (125, co stanowiło 10%), opieką zdrowotną i pomocą społeczną (105, co stanowiło 8%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (104, co stanowiło 8%).

Tab. 7. Podmioty działające na terenie miasta Wąbrzeźno w 2022 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	242	19%
SEKCJA F Budownictwo	235	18%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	125	10%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	105	8%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	104	8%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	98	8%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	84	6%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	69	5%
SEKCJA P Edukacja	48	4%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	44	3%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	36	3%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	26	2%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	24	2%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	22	2%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19	1%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	13	1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4	0%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	0%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

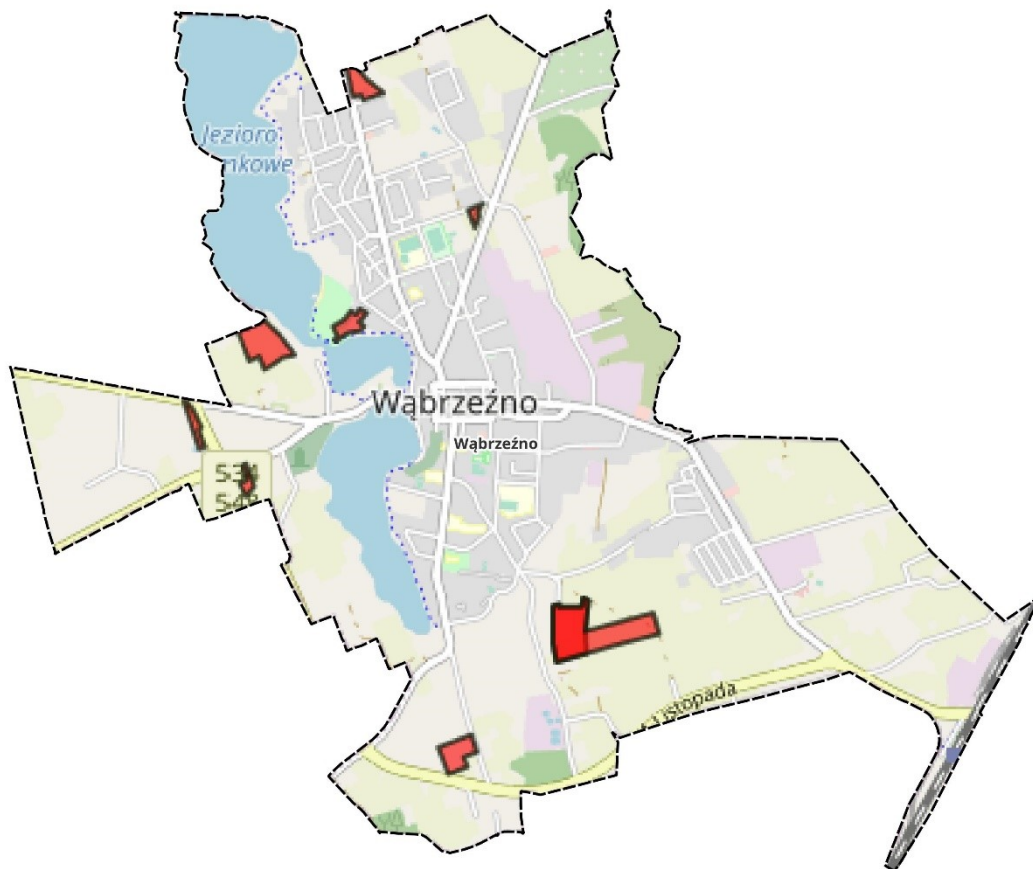
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Do największych przedsiębiorstw, stanowiących wizytówkę zarówno miasta jak i województwa, zapewniających najwięcej miejsc pracy na terenie Wąbrzeźna są:

- Ergis S.A. – przetwórstwo tworzyw sztucznych,
- Reflex Polska Sp. z o.o. – producent membranowych naczyń ciśnieniowych,
- AMPOL-MEROL Sp. z o.o. – dystrybutor środków do produkcji rolnej,
- WORWO Sp. z o.o. – producent wyrobów papierowych,
- Veroni sp. z o.o. – polski importer porcelany i ceramiki użytkowej oraz producent taśm polipropylenowych, narzędzi i akcesoriów do taśm,
- ZPU Hydro-Vacuum Wąbrzeźno Sp. z o.o. - producent pomp i systemów pompowych.

Miasto realizuje akcję Inwestuj w Wąbrzeźnie poprzez portal <https://investin.kujawsko-pomorskie.pl/pl/> - na którym zachęca się do inwestowania w kujawsko-pomorskim oraz przedstawia dostępne tereny przeznaczone pod inwestycje.

Ryc. 24. Dostępne tereny inwestycyjne w Wąbrzeźnie

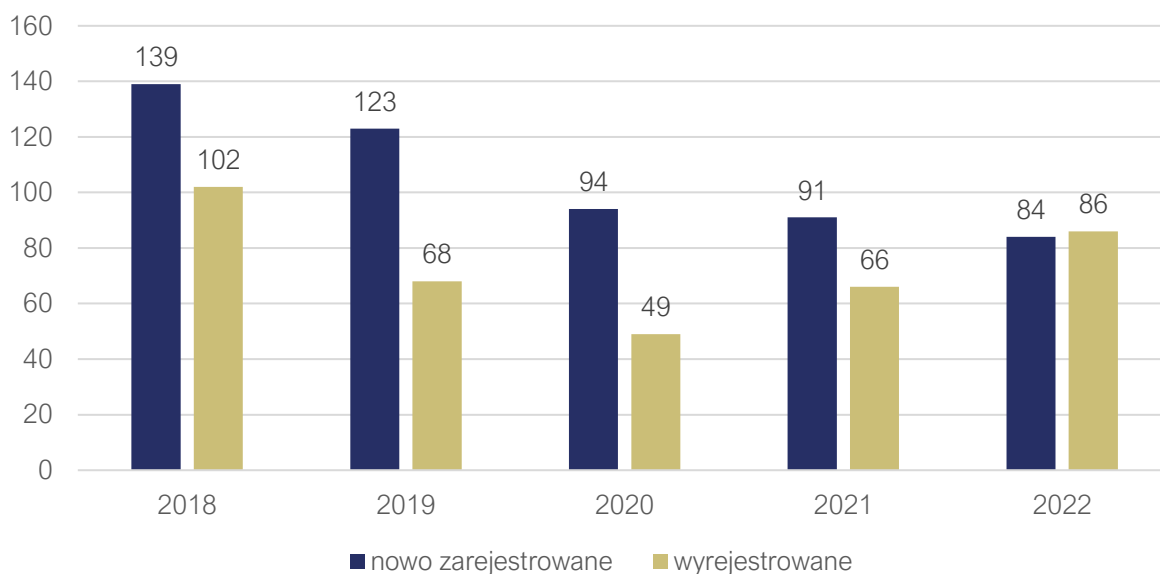

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://coimapa.kujawsko-pomorskie.pl>

Wąbrzeźno współpracuje z Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną, która stanowi integralną część Polskiej Strefy Inwestycji, funkcjonując na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego oraz wschodniej części województwa pomorskiego. Jej zadaniem jest wspieranie przedsiębiorczości poprzez kreowanie korzystnych warunków dla rozwoju firm o różnej wielkości. Można skorzystać z pomocy inwestycyjnej w postaci zwolnienia z podatku dochodowego (zarówno PIT, jak i CIT).

Poniższy wykres przedstawia porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Wąbrzeźna. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2018-2022. Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw corocznie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych z wyjątkiem 2022 r. Dodatkowo zauważa się tendencję spadkową dla jednostek nowo zarejestrowanych, co jest zjawiskiem negatywnym. W 2018 r. zarejestrowano 139 podmiotów, natomiast w 2022 r. liczba ta wynosiła 84. Najwięcej wyrejestrowanych działalności odnotowano w 2018 roku (108), następnie do 2020 r. następował spadek liczby wyrejestrowanych firm i właśnie wtedy odnotowano ich najmniej (49). W kolejnych latach liczba ta ponownie wzrastała.

Ryc. 25. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie miasta Wąbrzeźno

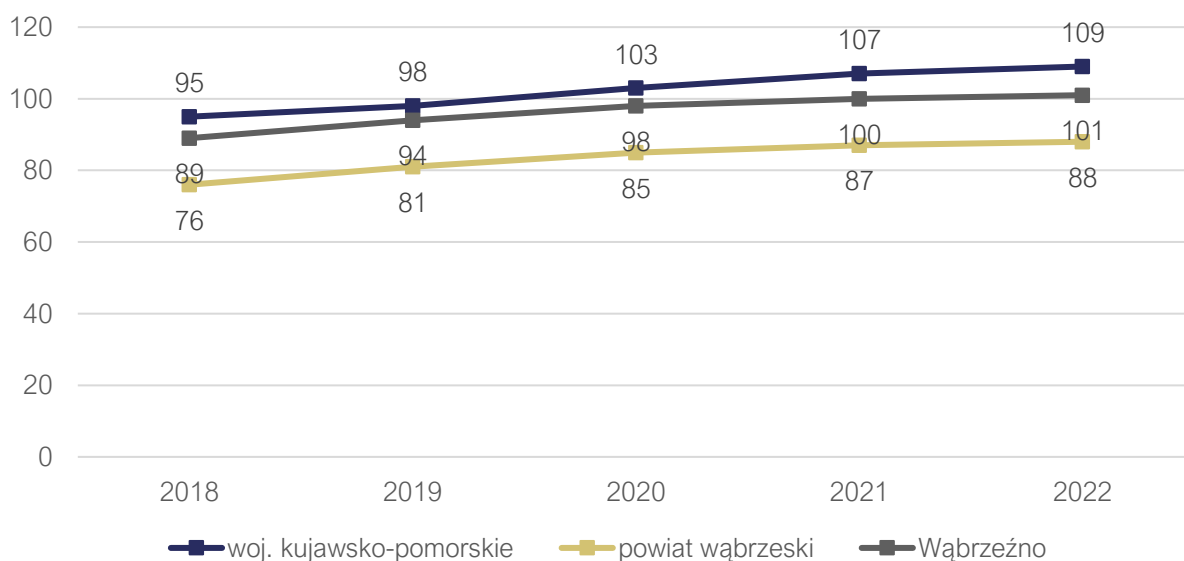

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Uzupełnieniem analizy poziomu przedsiębiorczości jest analiza kształtowania się liczby zarejestrowanych podmiotów w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Zastosowanie tego wskaźnika pozwala na porównanie jednostek samorządowych różnych wielkości.

Poniższy wykres przedstawia wartości wskaźnika na przestrzeni 5 lat 2018-2022 w mieście Wąbrzeźno, powiecie wąbrzeskim i województwie kujawsko-pomorskim. Liczba ta we wszystkich analizowanych jednostkach corocznie wzrastała, jednak nie były to znaczne różnice. Dla Wąbrzeźna wskaźnik ten we wszystkich latach osiągał wyższe wartości w porównaniu do średniej powiatu, jednak nieco niższe niż wartość dla całego województwa kujawsko-pomorskiego.

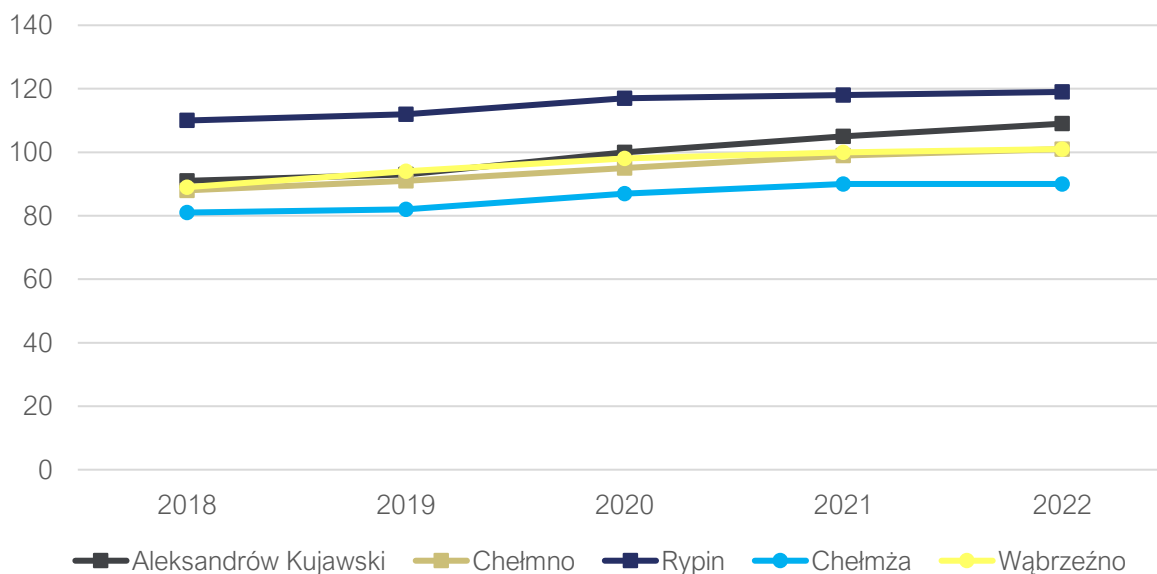
Ryc. 26. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w mieście Wąbrzeźno na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wartość wskaźnika porównano również do wyników innych miast o podobnej liczbie ludności z rejonu województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2018-2022. Współczynnik podmiotów zarejestrowanych w bazie REGON na 1 000 mieszkańców w mieście Wąbrzeźno był porównywalny z miastem Chełmno oraz do 2020 r. z Aleksandrowem Kujawskim, gdzie następnie nieco wynik wzrósł w kolejnych dwóch latach. W mieście Rypin wskaźnik we wszystkich latach był najwyższy, a w Chełmży najniższy. Należy zauważyć, że następuje systematyczny wzrost wskaźnika na przestrzeni analizowanych lat we wszystkich jednostkach.

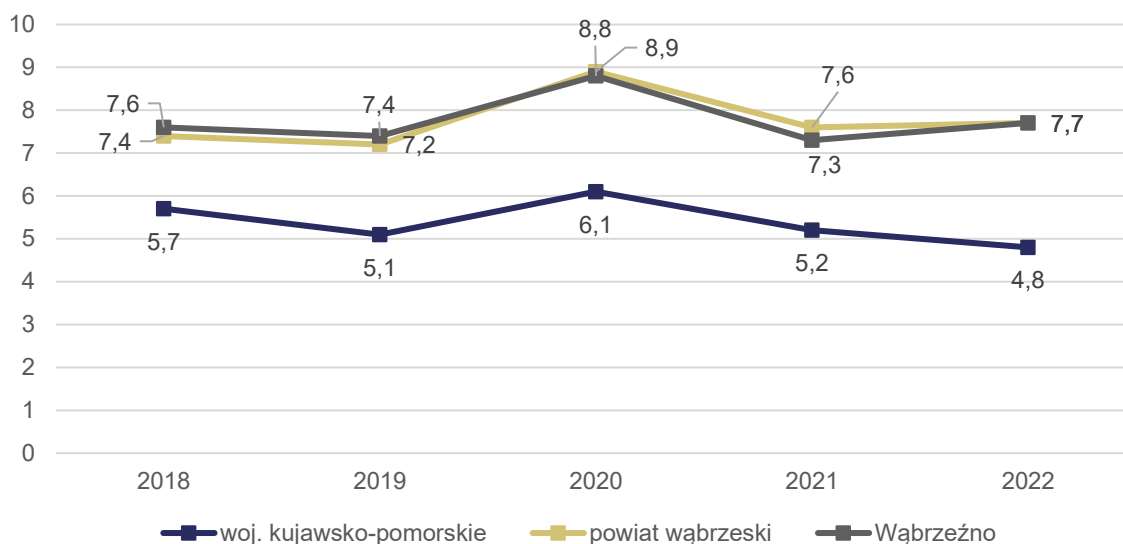
Ryc. 27. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla miasta Wąbrzeźno na tle porównywanych jednostek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rozwój gospodarczy jednostki samorządowej powiązany jest również z zachodzącymi zmianami na rynku pracy. Bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców ma dostęp do stabilnego zatrudnienia i satysfakcjonującej pracy. Poniższa rycina przedstawia kształtowanie się liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących miasto Wąbrzeźno. Dane te zestawiono ze średnimi wartościami dla powiatu wąbrzeskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2018-2022. Miasto Wąbrzeźno we wszystkich analizowanych latach odznaczało się wyższym wskaźnikiem bezrobocia niż średnia dla województwa oraz podobnymi wartościami jak średnia dla powiatu. Zmiany rok do roku do 2021 r. we wszystkich jednostkach wykazywały się podobną dynamiką – w latach 2018-2019 udział osób bezrobotnych spadał (w 2019 roku w mieście Wąbrzeźno wskaźnik wynosił 7,4%), po czym w roku 2020 wskaźnik wzrósł (do 8,8 w mieście Wąbrzeźno), a w kolejnym roku zaczął ponownie spadać. Zmiany w latach 2020-2021 mogły być w dużej mierze związane ze skutkami gospodarczymi globalnej pandemii COVID-19. Należy zauważyć, że wskaźnik bezrobocia w 2022 r. w województwie nadal spadał, natomiast w mieście oraz w powiecie wzrósł.

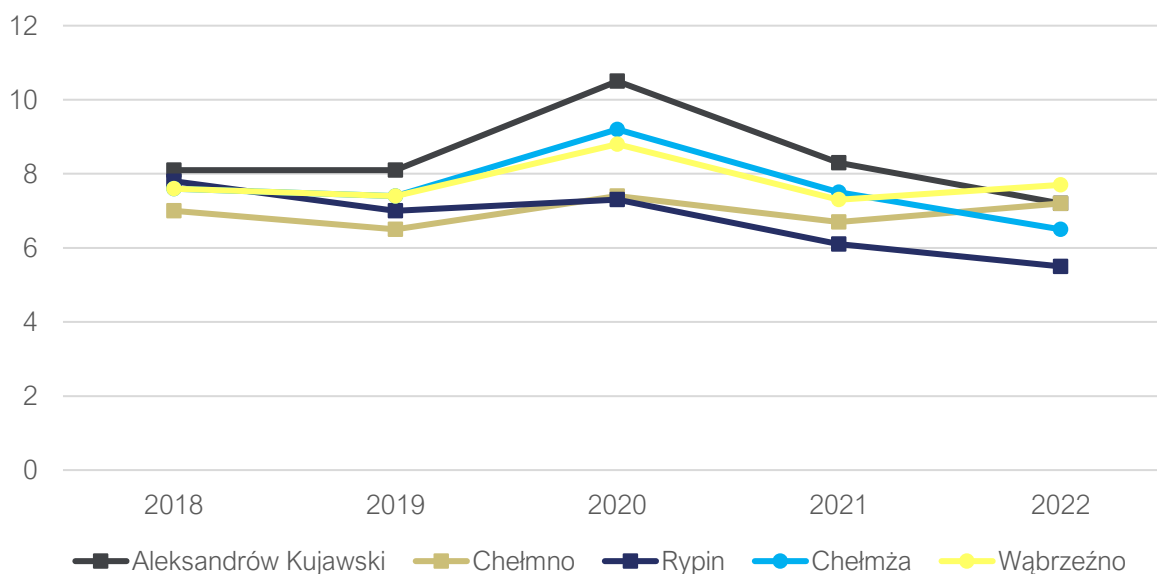
Ryc. 28. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w mieście Wąbrzeźno na tle powiatu i województw

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównywane wybrane miasta z województwa kujawsko-pomorskiego charakteryzują się podobną dynamiką do wyżej opisanych jednostek. Należy jednak zauważyć, że po 2021 r. wskaźnik zaczął ponownie wzrastać jedynie w Wąbrzeźnie oraz Chełmnie, w pozostałych miastach (Aleksandrów Kujawski, Rypin, Chełmża) bezrobocie spadało. W 2022 r. spośród analizowanych miast, Wąbrzeźno wypadło najgorzej, posiadało najwyższy wskaźnik bezrobocia, wynoszący 7,7%. Najniższą wartość osiągnął Rypin (5,5%).

Ryc. 29. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w mieście Wąbrzeźno na tle porównywanych jednostek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zgodnie z danymi pozyskanymi ze strony barometrzaszawodow.pl w powiecie wąbrzeskim w 2023 roku, deficyt związany z brakiem wystarczającej liczby kandydatów do pracy stwierdzono w następujących grupach zawodów:

- elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy,
- farmaceuci,

- fizjoterapeuci i masażyści,
- kierowcy autobusów,
- lekarze,
- nauczyciele praktycznej nauki zawodu,
- nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących,
- nauczyciele przedmiotów zawodowych,
- operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych,
- operatorzy obrabiarek skrawających,
- operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych,
- pielęgniarki i położne,
- ślusarze.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie mieszkańców miasta Wąbrzeźno w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wąbrzeźnie, którego siedziba znajduje się przy ul. Tysiąclecia 8A. Natomiast stacja uzdatniania wody mieści się przy ul. Kętrzyńskiego 3. Przedmiotem działania spółki są: pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody odpowiedniej jakości do odbiorców oraz przyjmowanie i oczyszczanie ścieków.

Nie zauważa się problemów w zakresie dostępu do sieci wodociągowej oraz jakości dostarczanej wody. Infrastruktura wodociągowa jest stopniowo wymieniana, a harmonogram prac jest skoordynowany z Urzędem Miasta Wąbrzeźno w ramach prowadzonej modernizacji ulic. Rzadkie awarie sieci wodociągowej są natychmiast usuwane. Jakość wody spełnia normy w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Jest ona również na bieżąco kontrolowana poprzez badania wewnętrzne oraz badania prowadzone przez akredytowane laboratorium w Grudziądzu (zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem). Najważniejszymi działaniami w zakresie rozwoju sieci wodociągowej na terenie miasta jest modernizacja sieci wodociągowej na Osiedlu Ptasim oraz ul. Jasnej. W przypadku sieci kanalizacyjnej modernizację planuje się również w obrębie Osiedla Ptasiego oraz ul. Jasnej, dodatkowo planuje się przebudowę części osadowej oczyszczalni ścieków.

Aglomeracja Wąbrzeźno wyznaczona została na podstawie uchwały nr XXV/171/21 Rady Miasta Wąbrzeźno z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Wąbrzeźno. Średnia dobowa ilość wytworzonych na terenie aglomeracji ścieków wynosiła 1 995 m³, natomiast długość sieci kanalizacyjnej na obszarze aglomeracji to 219,88 km. Równoważna liczba mieszkańców dla aglomeracji była równa 19 861.

Biorąc pod uwagę dane GUS za 2021 rok, dostęp do sieci wodociągowej miało 97,2% mieszkańców miasta Wąbrzeźno. Jest to więcej niż wynosi wskaźnik zwodociągowania powiatu wąbrzeskiego (95,7%) oraz województwa kujawsko-pomorskiego (95,6%). Szacunki Urzędu Miasta na koniec 2022 r. mówią o wyższej dostępności do sieci wodociągowej, wynoszącej 100%.

Natomiast dostęp do sieci kanalizacyjnej zgodnie z danymi GUS w 2021 roku miało 91,2% mieszkańców miasta, jest zdecydowanie więcej niż w skali powiatu (55,7%) oraz województwa (70,4%). Według danych Urzędu Miasta dostęp do sieci kanalizacyjnej na koniec 2022 r. wyniósł 99%.

W obrębie opracowywanego terenu zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków przy ul. Gen Pruszyńskiego 52. Jej przepustowość średniodobowa wynosi 2851 m³. Przy obecnym poziomie liczby mieszkańców oczyszczalnia jest przepustowa oraz będzie również w przypadku jej wzrostu.

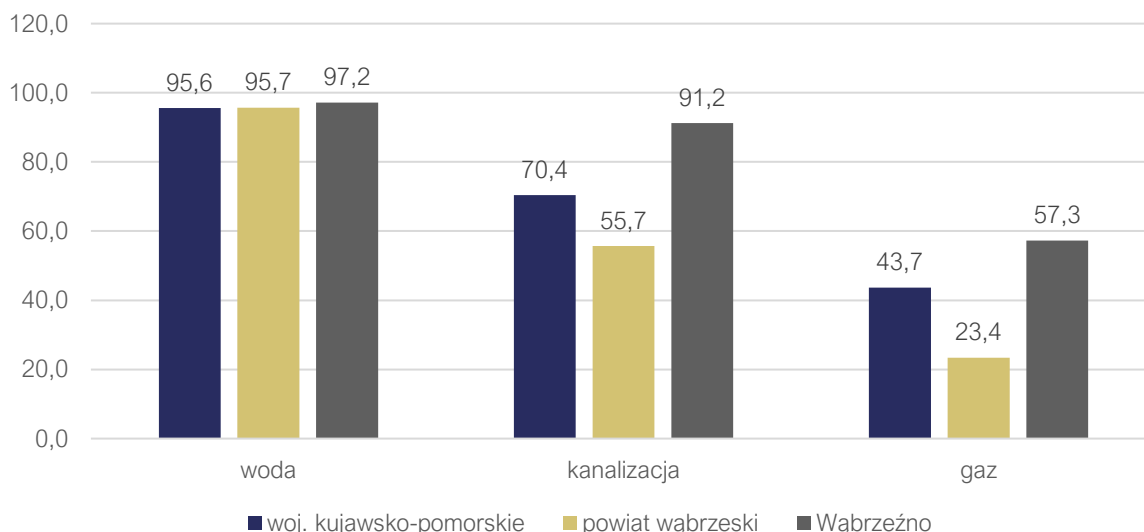
Udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej nieznacznie przewyższa udział osób korzystających z kanalizacji. Oznacza to, że część mieszkańców gromadzi ścieki w zbiornikach bezodpływowych lub przetwarza w przydomowych oczyszczalniach ścieków. Prowadzi się wsparcia dla mieszkańców nie mających podłączenia do sieci kanalizacyjnej, a dotacja do budowy przydomowej oczyszczalni ścieków zależna jest od rodzaju przydomowej oczyszczalni.

Na terenie miasta Wąbrzeźno według danych GUS z 2021 r. dostęp do sieci gazowej miało 57,3% mieszkańców, co przewyższało średnie wartości w powiecie oraz województwie. Operatorem tej sieci jest Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Jagiellońskiej 42 w Bydgoszczy.

Według danych miasta występuje małe zainteresowanie mieszkańców podłączeniem do sieci gazowej.

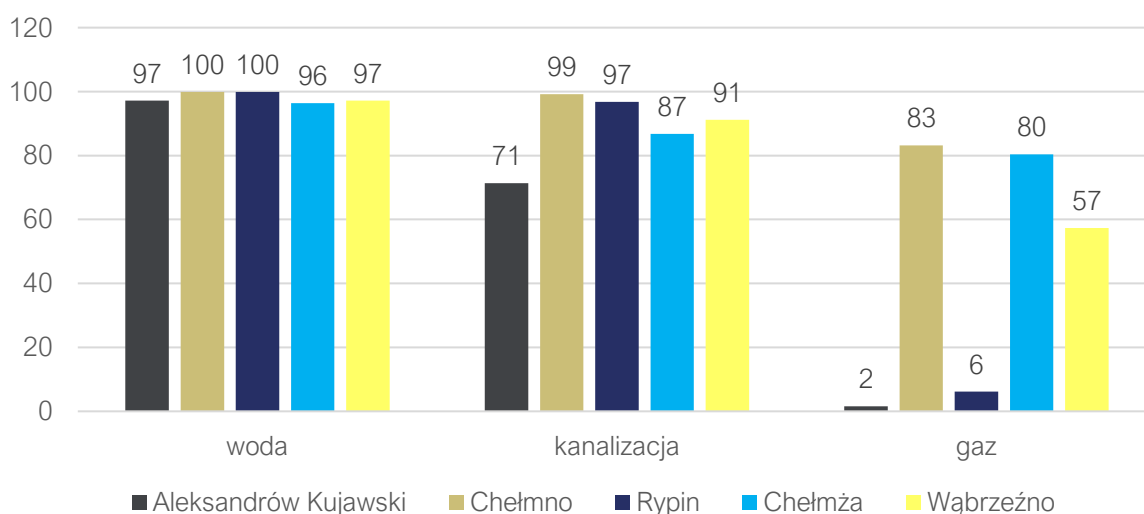
Ryc. 30. Udział korzystających z instalacji sieciowych w mieście Wąbrzeźno w 2021 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Miasto Wąbrzeźno pozytywnie wypada również na tle grupy porównawczej pod kątem rozwoju sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej. We wszystkich miastach stopień zwodociągowania był bardzo wysoki, a wyniki w 2021 roku były równe lub bliskie 100%. W przypadku sieci kanalizacyjnej Wąbrzeźno jest jednym z trzech miast z wynikiem powyżej 90%. Wynik miasta Chełmża nie jest znacznie niższy, natomiast w Aleksandrowie Kujawskim było to 71%. Natomiast udział korzystających z instalacji gazowej w Wąbrzeźnie nie jest na najwyższym poziomie, znacznie lepiej wypada Chełmża oraz Chełmno (80% i 83%). Jednakże należy zwrócić uwagę, że w dwóch pozostałych miastach (Aleksandrów Kujawski i Chełmża) wyniki były bardzo niskie.

Ryc. 31. Udział korzystających z instalacji sieciowych w mieście Wąbrzeźno w 2022 roku na tle porównywanych jednostek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Głównymi operatorami odpowiedzialnymi za zapewnienie dostępu do Internetu w mieście są: Netia, Exatel, Polkomtel, Multimedia, Vectra, Orange, Nsolve, KPSI – Connectio, RFC. Na terenie całego miasta jest dostęp do Internetu szerokopasmowego.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych na terenie miasta jest Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszaniowych Ekosystem Sp. z o.o., którego siedziba zlokalizowana jest przy ul. Matejki 13.

Odpady odbierane są z podziałem na 5 frakcji z następującą częstotliwością:

- 1) z obszarów zabudowy budynkami jednorodinnymi i wielolokalowymi do siedmiu lokali włącznie:
 - a) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne – co tydzień,
 - b) bioodpady:
 - w okresie od 1 kwietnia do 30 listopada – co tydzień,
 - w okresie od 1 grudnia do 31 marca – co dwa tygodnie,
 - c) papier i tektura – co cztery tygodnie,
 - d) szkło – co osiem tygodni,
 - e) tworzywa sztuczne i metale – co dwa tygodnie,
- 2) z obszarów zabudowy budynkami wielolokalowymi powyżej siedmiu lokali:
 - a) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne – dwa razy w tygodniu,
 - b) bioodpady:
 - w okresie od 1 kwietnia do 30 listopada – co tydzień,
 - w okresie od 1 grudnia do 31 marca – co dwa tygodnie,
 - c) papier i tektura – co dwa tygodnie,
 - d) szkło:
 - w okresie od 1 maja do 30 września - co cztery tygodnie,
 - w okresie od 1 października do 30 kwietnia - co osiem tygodni,
 - e) tworzywa sztuczne i metale - co tydzień,
- 3) z terenów nieruchomości niezamieszkałych:
 - a) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne – co tydzień,
 - b) bioodpady:
 - w okresie od 1 kwietnia do 30 listopada – co tydzień, w okresie od 1 grudnia do 31 marca – co dwa tygodnie,
 - c) papier i tektura – co cztery tygodnie,
 - d) szkło – co osiem tygodni,
 - e) tworzywa sztuczne i metale – co dwa tygodnie,
- 4) z terenów przeznaczonych do użytku publicznego:
 - a) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne – co tydzień,
 - b) bioodpady:
 - w okresie od 1 kwietnia do 30 listopada – co tydzień,
 - w okresie od 1 grudnia do 31 marca – co dwa tygodnie,
 - c) papier i tektura – co cztery tygodnie,

- d) szkło – co osiem tygodni,
- e) tworzywa sztuczne i metale – co tydzień.

W tabeli poniżej przedstawiono dane liczbowe dotyczące stanu gospodarki odpadami na terenie miasta Wąbrzeźno. Analizie poddano lata 2018-2022. Wynika z niej, że do 2021 r. ilość odpadów komunalnych zebranych od mieszkańców rosła, a następnie w 2022 r. zmalała o około 186 Mg w stosunku do roku poprzedniego i wyniosła 5 240,88 Mg. Alarmujący jest niski udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów oraz brak stałej tendencji wzrostowej w tym zakresie. Wynika z tego, że dużo większa masa odpadów wyrzucana jest do kontenerów z odpadami zmieszanyymi zamiast do odpadów segregowanych. Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów wynosił średnio 11,3%. Średnia ilość zbieranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca w analizowanych latach wynosiła 470 kg. Nie obserwuje się systematycznego wzrostu ani spadku tej liczby.

Tab. 8. Stan gospodarki odpadami w mieście Wąbrzeźno w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)	11 614	11 489	11 311	10 711	10 947
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:	5 081,52	5 093,62	5 394,76	5 427,18	5 240,88
<i>zmieszane</i>	3 466,46	3 306,24	3 278,12	3 337,02	3 216,19
<i>segregowane</i>	592,99	586,19	650,03	572,81	568,78
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów	11,7%	11,5%	12,0%	10,6%	10,9%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca	0,44	0,44	0,48	0,51	0,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

W mieście Wąbrzeźno przy ul. 750-lecia Wąbrzeźna 21 zlokalizowany jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Punkt czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 10-18 oraz w soboty w godzinach 10-14. Odpady dostarcza się osobiście, natomiast można zgłosić potrzebę wywiezienia odpadów wielkogabarytowych i zużytego sprzętu elektronicznego. Odbiór tych odpadów z posesji odbywa się bezpłatnie i następuje w przeciągu 5 dni roboczych od momentu zgłoszenia.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko, zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego komponentów. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Ochrona środowiska w mieście realizowana jest zgodnie z Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Wąbrzeźno na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029. Realizowane działania zawarte w ramach tego programu przyczynią się do polepszenia stanu środowiska naturalnego, skutecznego zarządzania środowiskiem oraz ustanowienia skutecznych mechanizmów ochrony przed degradacją środowiska.

Wąbrzeźno podpisało porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w ramach programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje

dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz instalacji OZE.

Miasto Wąbrzeźno dofinansowuje zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W latach 2019-2022 przyznano 139 dotacji w celu wymiany nieekologicznych źródeł ogrzewania. Największy procent wymienionych źródeł ciepła stanowiły kotły gazowe, a najmniejszy pompy ciepła.

Na terenie Miasta znajdują się czujniki jakości powietrza (ul. Tysiąclecia, ul. W. Kętrzyńskiego, ul. Pod Młynik, ul. Żeromskiego, ul. Matejki), które są jego własnością.

Na terenie miasta Wąbrzeźno przeprowadzono Centralną Ewidencję Emisyjności Budynków. Zawiera ona informacje dotyczące źródeł ogrzewania nieruchomości, a jej celem jest poprawa jakości powietrza w wyniku likwidacji głównej przyczyny zanieczyszczeń (emisji substancji powodujących smog). Deklaracje wykazały, że w obrębie miasta funkcjonują 593 kotły na paliwo stałe poniżej klasy 3, które zgodnie z treścią uchwały antysmogowej dla województwa kujawsko-pomorskiego mogą być użytkowane jedynie do końca 2023 r.

Gmina w celu zwiększenia efektywności energetycznej obiektów publicznych, planuje modernizację Wąbrzeskiego Domu Kultury wraz z założeniem instalacji fotowoltaicznych.

W latach 2019-2022 miasto Wąbrzeźno uzyskało wsparcie finansowe na proces usuwania, transportu oraz bezpiecznego unieszkodliwiania 56,43 Mg materiałów zawierających azbest, które występowały na obszarze miasta. Umowy dotyczące tych działań zostały podpisane z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Do najważniejszych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydane w latach 2015-2020 należy rozbudowa istniejącego zakładu produkcyjnego firmy VERONI w Wąbrzeźnie przy ul. Towarzystwa Jaszczurczego 10 o pomieszczenie produkcyjno-magazynowe i wiatę magazynową wraz z infrastrukturą.

2.3. Stan finansów samorządowych

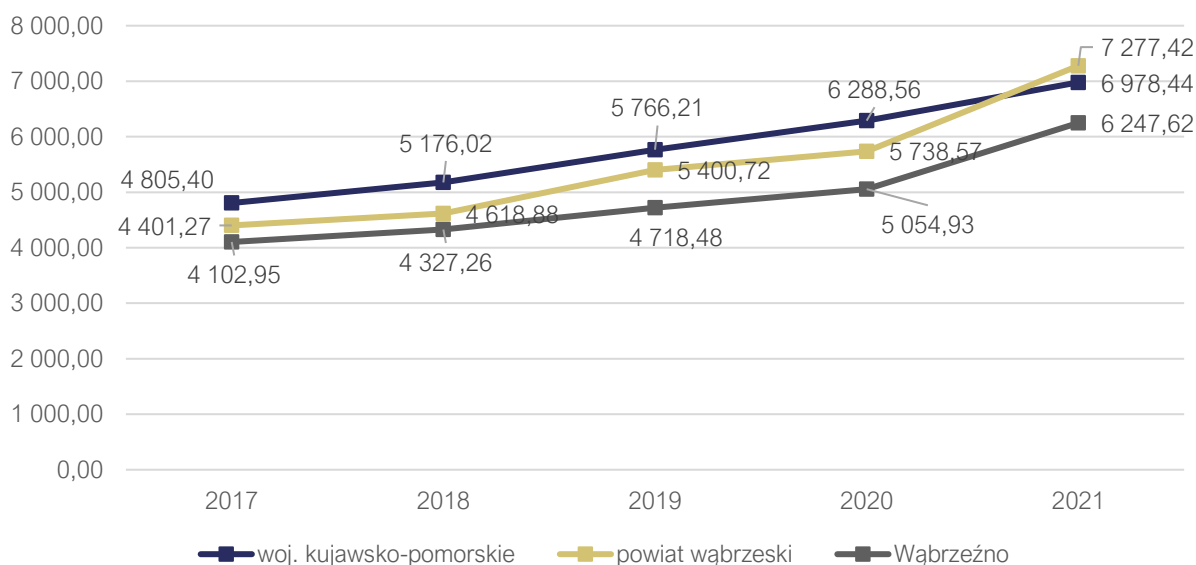
Wykonanie budżetu

Dochody budżetu miasta Wąbrzeźno na przestrzeni lat 2017-2021 corocznie ulegały zwiększeniu, z 56,6 mln zł w 2017 roku do 82,9 mln zł w 2021 roku. Na przestrzeni czterech lat nastąpił zatem wzrost o 26,3 mln zł. W 2022 roku dochody w stosunku do poprzedniego roku spadły o 5,4 mln zł i wyniosły 77,5 mln zł.

Poniższy wykres przedstawia dochody ogółem w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Wąbrzeźnie na tle powiatu wąbrzeskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2017-2021. W czasie badanego okresu wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca corocznie wzrastał we wszystkich analizowanych jednostkach. W pierwszym roku (2017 r.) na jednego mieszkańca w mieście Wąbrzeźno przypadła kwota 4 102,95 zł, natomiast w 2021 była to już kwota 6 247,62 zł. Różnica na przestrzeni lat wyniosła zatem nieco ponad 2 tys. zł. Dochód na mieszkańca Wąbrzeźna w latach 2017-2021 był niższy zarówno w stosunku do średniej powiatu, jak i województwa. Wspomniana różnica pomiędzy miastem, a powiatem wąbrzeskim była największa w 2021 roku i wyniosła ponad 1 tys. zł, natomiast dla województwa był to rok 2020. Należy zauważyć, że w 2021 r. wystąpił znaczny przyrost dochodu ogółem na mieszkańca w mieście, za czym idzie wzrost również dla powiatu, którego wartość przekroczyła średnią województwa.

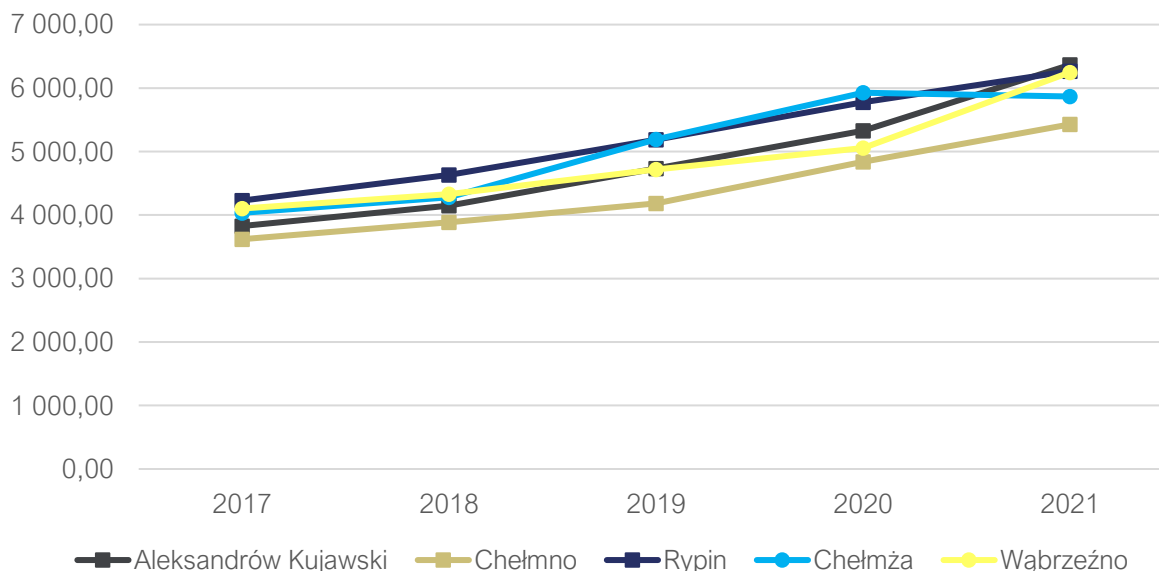
Ryc. 32. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w mieście Wąbrzeźno na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Stosunek wartości dochodu ogółem na 1 mieszkańca w mieście Wąbrzeźno do innych wybranych miast województwa kujawsko-pomorskiego na przestrzeni analizowanych lat jest zmienny. Większość jednostek charakteryzuje się również stałą tendencją wzrostową wartości wskaźnika (wyjątek stanowi Chełmża w 2021 r.). Zauważalny jest również najwyższy wzrost dochodu na 1 mieszkańca w Wąbrzeźnie spośród analizowanych jednostek w 2021 r.

Ryc. 33. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w mieście Wąbrzeźno na tle porównywanych jednostek w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

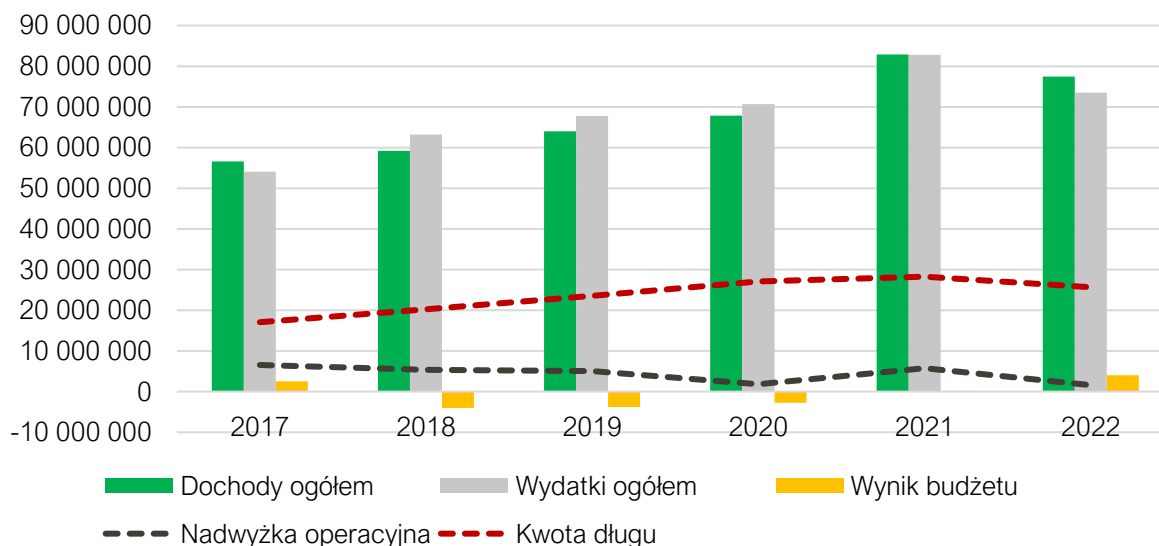
Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 92,1% w latach 2017-2022). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma wysoki udział kwot pochodzących z dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące oraz pozostałe dochody bieżące, w których zawiera się również podatek od nieruchomości. Do 2021 r. widoczne jest zwiększenie się

dochodów majątkowych rok do roku w dochodach ogółem, kiedy wyniosły one ponad 13,1 mln zł, stanowiąc prawie 16% dochodów ogółem, następnie w 2022 r. spadły do około 8%. Warto zauważyć, że dochody majątkowe na przestrzeni lat 2018-2022 w niewielkiej części pochodzą z tytułu sprzedaży majątku, a w zdecydowanej większości stanowią je dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, co świadczy o zwiększaniu się skuteczności miasta Wąbrzeźno w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych.

Wraz ze wzrostem dochodów, zauważalny jest również wzrost wydatków, które zwiększały się systematycznie rok do roku do 2021 r. Wydatki ogółem w 2017 roku kształtowały się na poziomie 54,1 mln zł, natomiast w roku 2021 było to 82,8 mln zł. Nastąpił zatem wzrost o około 28,7 mln zł. Następnie w 2022 r. kwota ta spadła o około 9,3 mln zł w stosunku do roku poprzedniego i wynosiła 73,5 mln zł. Należy zatem zauważyć, że wydatki budżetu do 2021 r. zwiększają się w większym stopniu niż dochody.

Na poniższym wykresie przedstawiono wykonanie budżetu miasta Wąbrzeźno w latach 2017-2022. Analizując przedstawione dane potwierdza się stopniowy wzrost dochodów miasta do 2021 r., a następnie spadek w 2022 r., a także jej stały wzrost wydatków do 2021 r., a następnie spadek w 2022 r. Wyższa kwota środków stanowiących wydatki w stosunku do dochodów, spowodowała ujemny wynik budżetu w latach 2018-2020. Najwyższy deficyt budżetowy w analizowanym okresie odnotowano w 2018 r. (około -4,0 mln zł). Następnie kwota długu stale zmniejszała się, aż w 2021 r. odnotowano nadwyżkę budżetową. Wartość nadwyżki operacyjnej miasta charakteryzuje się zmiennym trendem na przestrzeni analizowanych lat. Do 2020 roku obserwuje się coroczny spadek, co było sytuacją niekorzystną, zmniejszającą stabilność finansową miasta. Następnie w 2021 r. wartość ta znacznie wzrosła, a w kolejnym roku ponownie spadła. W 2022 roku kwota długu zaczęła maleć i wynosiła 25,6 mln zł, a nadwyżka operacyjna wyniosła około 1,6 mln zł.

Ryc. 34. Wykonanie budżetu miasta Wąbrzeźno w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

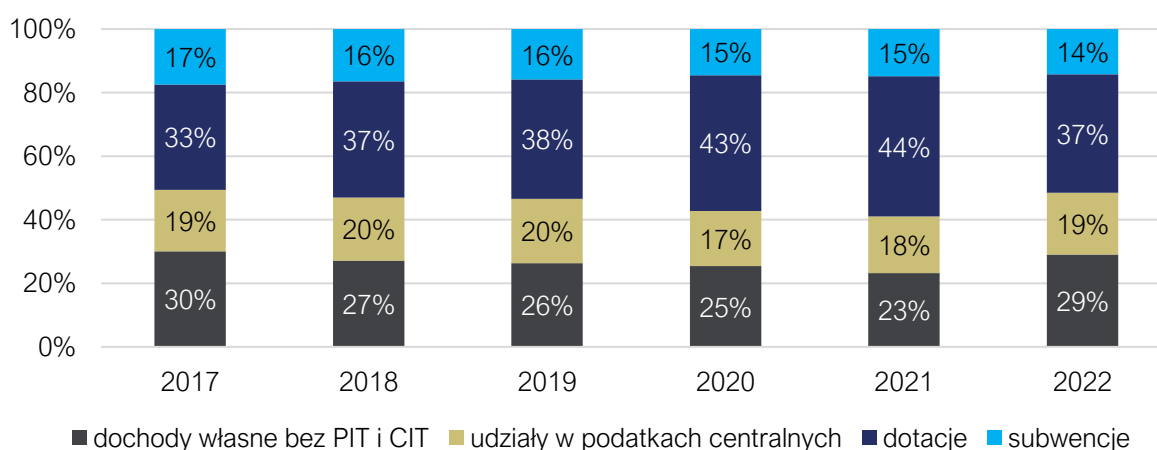
Struktura dochodów i wydatków

Na dochody budżetowe jednostek samorządu terytorialnego składają się: dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa. Najważniejszą składową budżetu gminy są dochody własne, obejmujące przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Dochody własne są kluczowe dla gminy, bowiem może ona wpływać na ich wysokość, m.in. poprzez

określanie stawek podatkowych, wprowadzanie ulg i zwolnień czy umarzanie należności. Dzięki temu jednostka samorządowa może oddziaływać na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować miejscową gospodarkę.

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów budżetu miasta Wąbrzeźno w latach 2017-2022. W latach 2017-2021 zauważalny był wzrost udziału dotacji w budżecie miasta (wynosiły 33% w 2017 r. wszystkich dochodów, a w 2021 r. było to 44%). Dochody własne w 2017 r. wynosiły najwięcej i stanowiły 30%, następnie spadały i w 2021 r. było to 23%. W 2022 r. nastąpiła zmiana i wzrosły one do poziomu 29%. Udział w podatkach centralnych utrzymywał się na poziomie w przedziale 17-20% przez analizowane lata, średnio było to około 19%. Czym dochody własne są wyższe, tym większe możliwości jednostki związane z kształtowaniem własnej struktury i wysokości dochodów. W latach 2017-2021 możliwości te z roku na rok zmniejszały się i miasto zaczynało bardziej polegać na dotacjach i subwencjach, w 2022 r. sytuacja ta uległa zmianie, jednakże znany wpływ na to miało przeniesienie realizacji programu „Rodzina 500+” z gmin do ZUS, zmniejszając tym samym dochody gmin z tytułu dotacji w tym zakresie. Przez co suma udziału procentowego dochodów własnych i udziału w podatkach centralnych wzrosła i wynosiła 48%.

Ryc. 35. Struktura dochodów miasta Wąbrzeźno w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Pogłębiając analizę dochodów własnych w budżecie miasta Wąbrzeźno, największy wpływ w zakresie dochodów podatkowych miał udział w podatku PIT, wynoszący od ponad 9,9 mln zł w 2017 r. do niemal 13,7 mln zł w 2022 r. Podatek od nieruchomości był drugim w kolejności, mających największy wpływ w zakresie dochodów podatkowych. W 2017 r. wynosił ponad 8,9 mln zł, a w 2022 r. było to ponad 11,7 mln zł. Spośród pozostałych podatków, największy wpływ miał udział w podatku CIT (oscylujący w analizowanych latach między 545,9 tys. zł a 2,4 mln zł). Pozostały wpływ z podatków stanowiły kolejno od mających największy wpływ następujące należności: udział w CIT, podatek od czynności cywilnoprawnych, podatek od środków transportowych, wpływy z opłaty skarbowej, podatek od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej oraz najmniejsze kwoty poniżej 500 zł pochodziły z podatku leśnego. Szczegółowe wartości przedstawione zostały w tabeli poniżej.

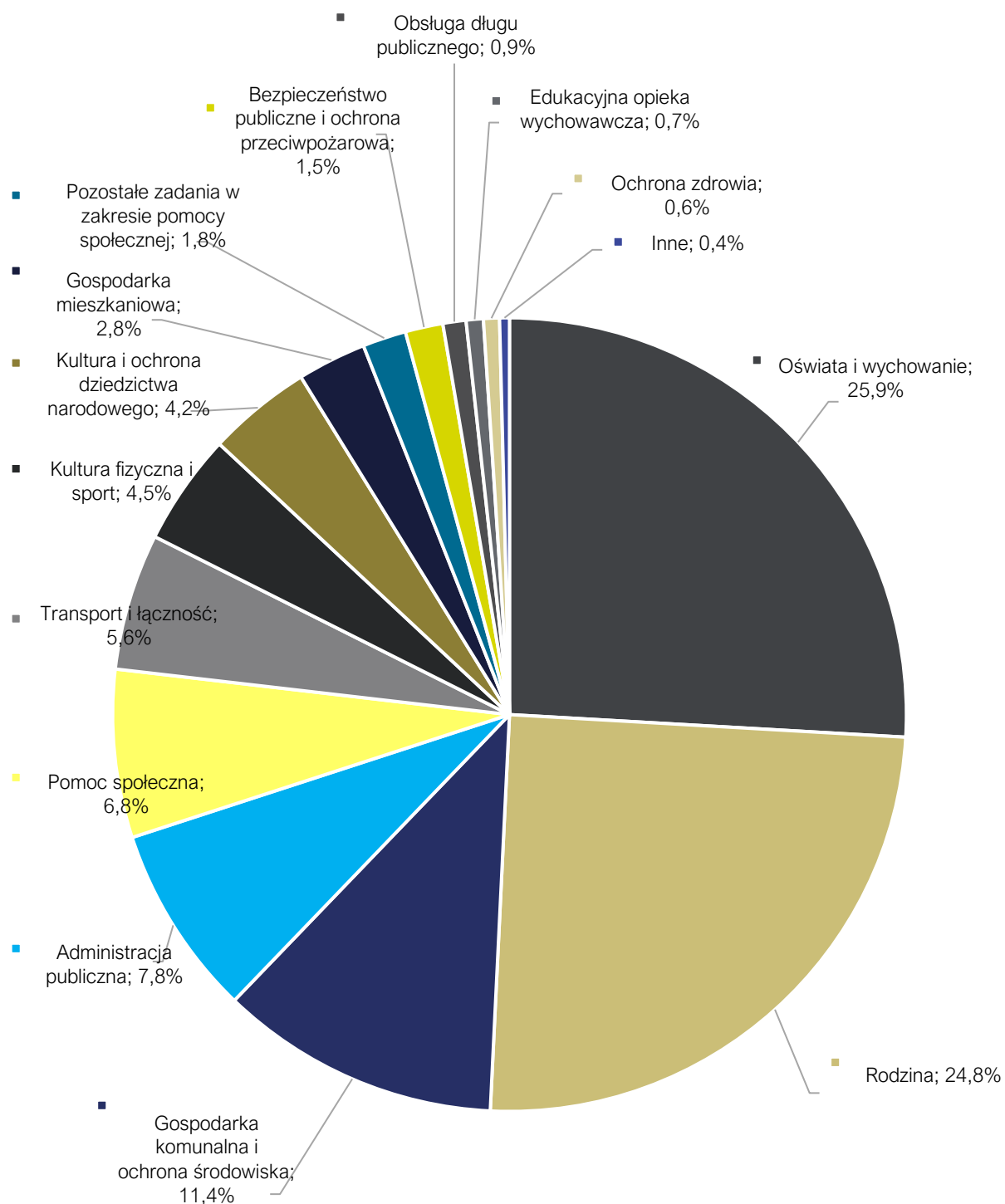
Tab. 9. Dochody podatkowe miasta Wąbrzeźno w latach 2018-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PIT	9 905 091,00	10 585 146,00	11 570 911,00	11 192 676,00	12 401 844,00	13 698 124,57
CIT	1 014 057,90	1 157 221,39	1 395 849,76	545 949,62	2 422 885,67	1 311 265,59
podatek rolny	39 024,00	38 465,60	39 022,98	41 342,39	44 327,55	47 156,51
podatek od nieruchomości	8 947 070,90	9 407 494,19	9 836 636,80	10 292 351,40	10 925 083,05	11 712 862,04
podatek leśny	379,00	392,00	419,00	346,00	392,00	423,00
podatek od środków transportowych	275 563,74	269 255,77	316 598,53	264 740,91	283 653,64	325 298,14
karta podatkowa	6 222,69	6 655,37	5 046,93	8 165,71	20 911,84	26 248,17
podatek od czynności cywilnoprawnych	1 028 737,07	495 048,79	482 175,78	479 125,92	628 296,93	668 312,09
wpływy z opłaty skarbowej	180 204,71	190 934,74	183 072,03	158 833,49	163 785,07	163 493,10
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Biorąc pod uwagę średnie wydatki w latach 2017-2022, największy udział przypadają w działach: oświata i wychowanie (25,9%), rodzina (24,8%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (11,4%), administracja publiczna (7,8%), pomoc społeczna (6,8%), transport i łączność (5,6%). Szczegóły ukazuje poniższa rycina.

Ryc. 36. Struktura średnich wydatków miasta Wąbrzeźno w latach 2017-2022

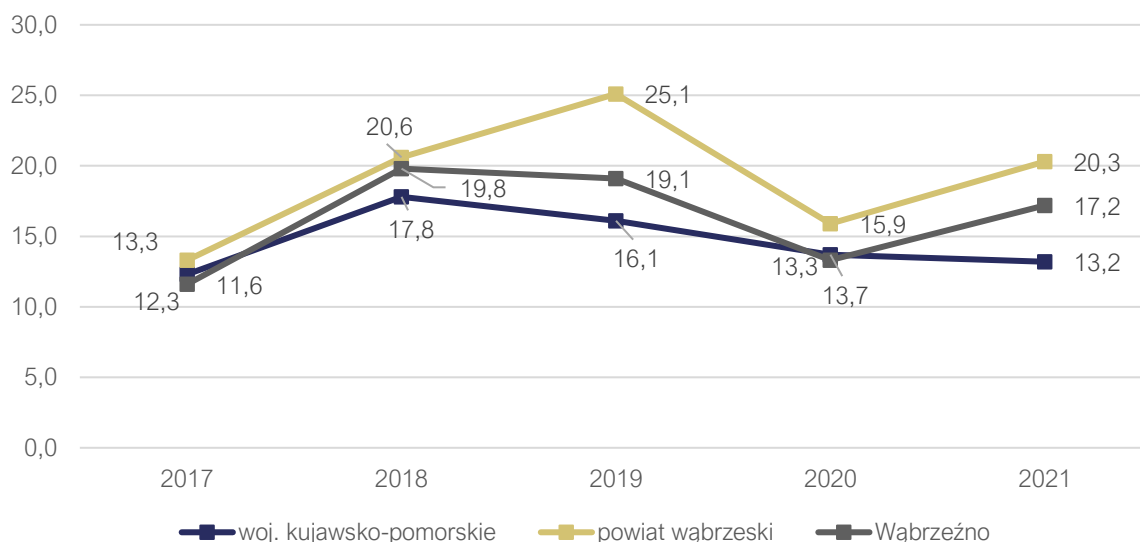

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Na poniższej rycinie przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach miasta Wąbrzeźno na tle powiatu wąbrzeskiego i województwa kujawsko-pomorskiego latach 2017-

2021. Z przeprowadzonej analizy wynika, że największy udział nakładów inwestycyjnych miasto osiągnęło w 2018 r. (19,8%). W latach 2018-2019 oraz w 2021 r. wartości były wyższe niż w województwie, co świadczy o dużej aktywności inwestycyjnej miasta w tych latach. Z kolei w 2020 r. nastąpił zdecydowany spadek (13,3%), co było najniższą wartością w stosunku do powiatu (15,9%) i województwa (13,7%). Szczegółowy rozkład wskaźnika w latach 2017-2021 przedstawia poniższa rycina.

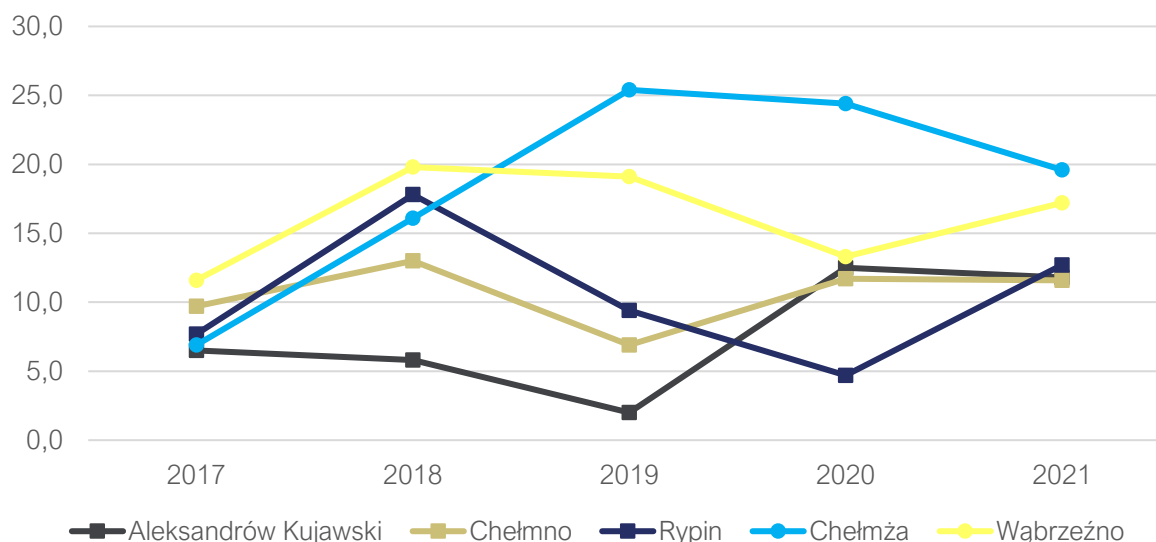
Ryc. 37. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w mieście Wąbrzeźno na tle powiatu i województwa (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W porównaniu z innymi wybranymi miastami województwa kujawsko-pomorskiego Wąbrzeźno wypada bardzo dobrze pod względem aktywności inwestycyjnej. Charakteryzuje się wyższymi wartościami we wszystkich latach od większości porównywanych jednostek (Aleksandrów Kujawski, Chełmno, Rypin). Jedynie Chełmża wyróżniała się wyższymi wynikami w latach 2019-2021.

Ryc. 38. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w mieście Wąbrzeźno na tle porównywanych jednostek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

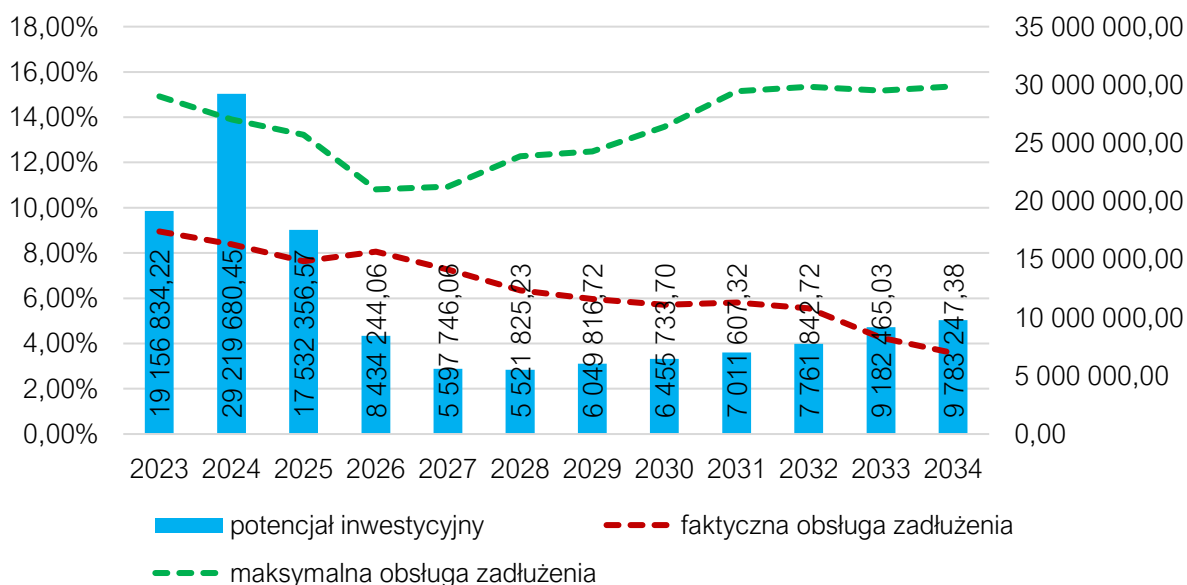
Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia miasta Wąbrzeźno na lata 2023-2034 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Miasto Wąbrzeźno (Uchwała NR LV/336/23 Rady Miasta Wąbrzeźno z dnia 7 czerwca 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Wąbrzeźno na lata 2023-2037). Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych gminy w przeszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia miasta pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Wykres przedstawia również potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2034. Z przeprowadzonej analizy wynika, że w okresie przedstawionym na rycinie, zsumowany potencjał inwestycyjny Wąbrzeźna wyniesie ponad 131 mln zł. Natomiast należy mieć jednak na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia szacunkowe wartości.

Ryc. 39. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia miasta Wąbrzeźno na lata 2023-2034

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały NR LV/336/23 Rady Miasta Wąbrzeźno z dnia 7 czerwca 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Wąbrzeźno na lata 2023-2037

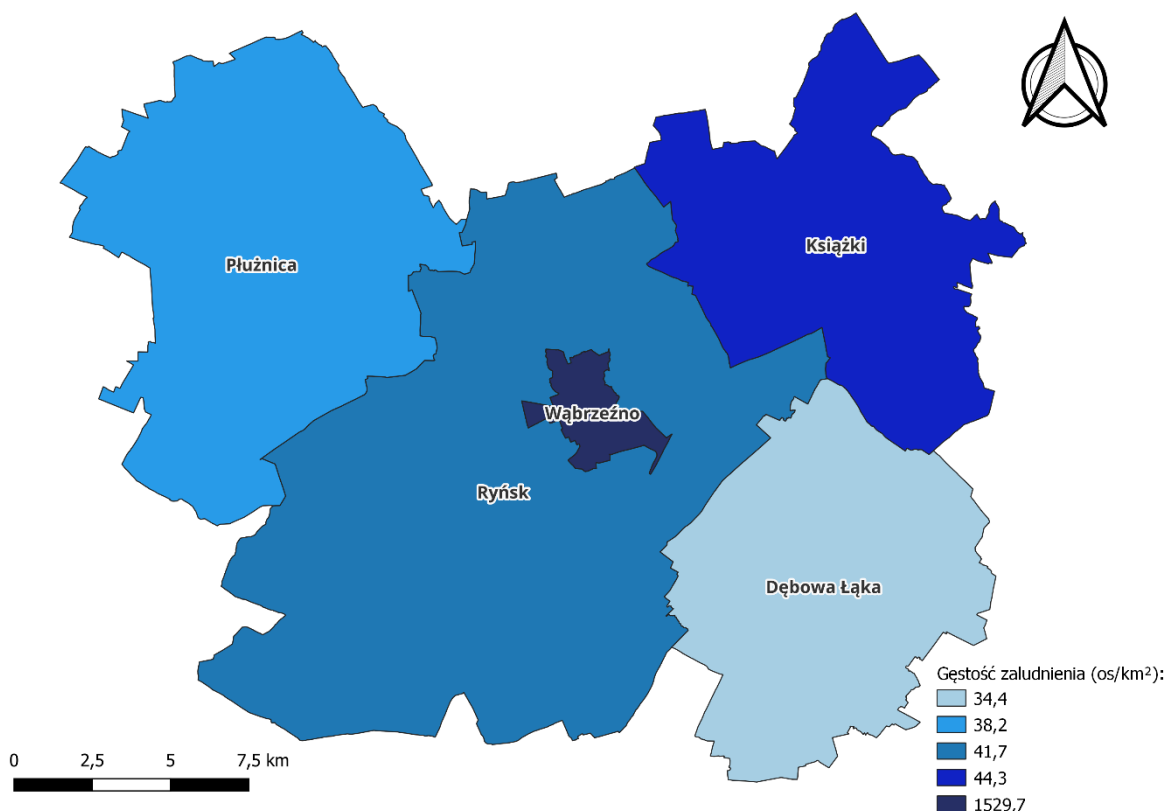
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Analiza demograficzna miasta Wąbrzeźno przeprowadzona została na podstawie danych uzyskanych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, które mogą różnić się od danych gminnej ewidencji ludności ze względu na stosowanie innej metodyki obliczeń. W GUS bilanse liczby i struktury ludności w jednostkach administracyjnych opracowane są w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzeniami i zgonami), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi.

Według danych GUS miasto Wąbrzeźno w 2022 r. zamieszkiwało 13 049 osób, co stanowiło 40% ludności powiatu wąbrzeskiego. W przeliczeniu na 1 km² gęstość zaludnienia wynosiła 1530 os./km². Poniższa mapa przedstawia wskaźnik miasta w zestawieniu z jego wartością dla reszty gmin powiatu wąbrzeskiego. Wynik Wąbrzeźna jest najwyższy, co nie jest zaskoczeniem ze względu, że jest to jedyna gmina miejska w powiecie, dodatkowo będąca jego siedzibą.

Ryc. 40. Gęstość zaludnienia w mieście Wąbrzeźno w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane dotyczące zmiany liczby ludności w gminach powiatu wąbrzeskiego, województwa oraz innych miast województwa kujawsko-pomorskiego o zbliżonej liczbie ludności w latach 2018-2022 wraz z dynamiką. We wszystkich analizowanych jednostkach średnia dynamika wynosiła poniżej 100%, co świadczy o ich powolnym wyludnianiu i niekorzystnej sytuacji demograficznej całego województwa. Średnia dynamika dla Wąbrzeźna (99,0%) była wyższa niż w porównywanych miastach oraz w większości gmin wchodzących w skład powiatu wąbrzeskiego (oprócz gminy wiejskiej Ryńsk, której wynik był wyższy o 0,3 pkt.

procentowego). Średnia dynamika województwa kujawsko-pomorskiego była wyższa jedynie o 0,1 pkt. procentowego.

Tab. 10. Zmiany liczby ludności w mieście Wąbrzeźno na tle innych gmin powiatu wąbrzeskiego, województwa kujawsko-pomorskiego oraz innych miast województwa kujawsko-pomorskiego o zbliżonej liczbie ludności w latach 2018-2022

JST	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
województwo kujawsko-pomorskie	2 077 775	2 072 373	2 031 550	2 017 720	2 006 876	x	99,1%
powiat wąbrzeski	34 413	34 194	33 220	33 029	32 756	100%	98,8%
Wąbrzeźno	13 605	13 518	13 344	13 220	13 049	40%	99,0%
Dębowa Łąka	3 203	3 165	2 982	2 982	2 966	9%	98,1%
Książki	4 184	4 149	3 895	3 884	3 823	12%	97,8%
Płużnica	4 829	4 775	4 613	4 565	4 554	14%	98,6%
Ryńsk	8 592	8 587	8 386	8 378	8 364	26%	99,3%
Grupa porównawcza – ośrodki wielofunkcyjne							
Aleksandrów Kujawski	12 220	12 102	11 770	11 627	11 536	x	98,6%
Chelmno	19 720	19 510	18 910	18 617	18 326	x	98,2%
Rypin	16 354	16 130	15 873	15 697	15 514	x	98,7%
Chelmża	14 532	14 449	14 085	13 906	13 827	x	98,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zachodzące w mieście procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Jak wynika z danych zwartych w poniższej tabeli wskaźnik przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w województwie kujawsko-pomorskim w 2022 roku wynosił -4,54. Ujemny przyrost naturalny zanotowano również w przypadku powiatu wąbrzeskiego (-4,56) oraz pozostałych porównywanych miast. Wynik Wąbrzeźna jest jednym z gorszych (-6,69), wśród wszystkich porównywanych jednostek (poniżej średniej powiatu oraz województwa).

Tab. 11. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w mieście Wąbrzeźno na tle powiatu wąbrzeskiego, województwa kujawsko-pomorskiego oraz innych miast województwa kujawsko-pomorskiego o zbliżonej ludności w latach 2018-2022

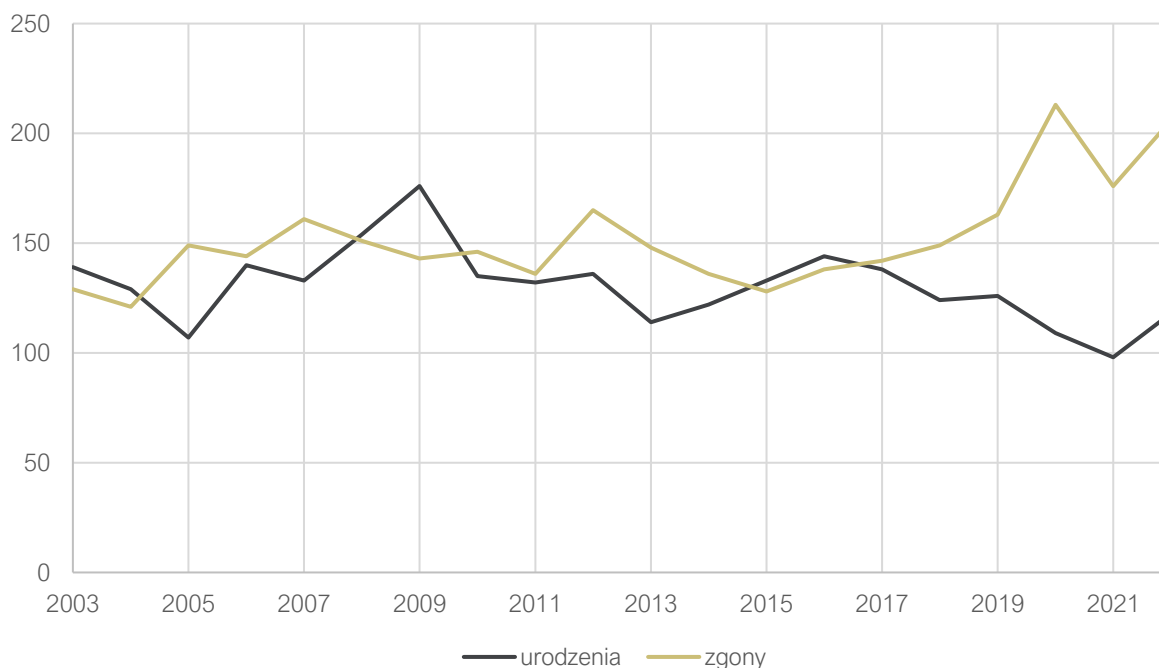
JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.
woj. kujawsko-pomorskie	-4,54	-0,80	-0,91	0,07
powiat wąbrzeski	-4,65	-1,08	-2,83	0,74
Wąbrzeźno	-6,69	-1,22	-3,34	1,27
Aleksandrów Kujawski	-5,44	-0,52	-1,21	-0,28
Chelmno	-7,58	-1,45	-9,15	-0,05
Rypin	-5,45	-1,38	-3,85	0,42
Chelmża	-4,69	-0,61	-3,25	0,46

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższej rycinie przedstawiono urodzenia i zgony w latach 2003-2022, na którym widać, że sytuacja od 2017 znacznie się pogorszyła. Jedynie miasto Chełmno osiągnęło gorszy wynik (-7,58). W tabeli przeanalizowano również średnią zmianę wskaźnika w latach 2018-2022, co również ukazuje negatywne zjawisko związane ze zmniejszeniem przyrostu naturalnego w granicach wszystkich analizowanych jednostek. Dla miasta Wąbrzeźno (-1,22) zmiana wskaźnika od 2018 roku była większa niż średnia wartość powiatu (-1,08) oraz województwa (-0,80).

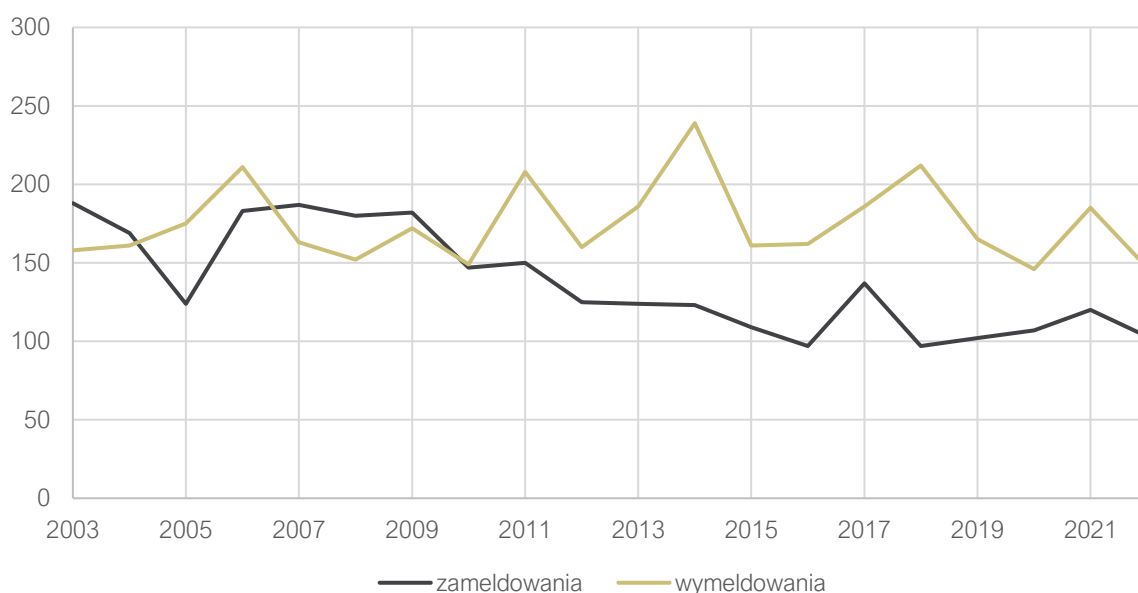
Ryc. 41. Urodzenia i zgony w mieście Wąbrzeźno w latach 2003-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Kolejnym wskaźnikiem przedstawionym w tabeli, ukazującym wpływ na liczbę mieszkańców miasta, jest wskaźnik salda migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wartość wskaźnika Wąbrzeźna wynosiła -3,34, co świadczy o tym, że więcej osób wyprowadziło się z obszaru miasta niż się wprowadziło. W przypadku średnich dla gmin, powiatu i województwa również odnotowano odpływ ludności, jednak mniejszy niż w Wąbrzeźnie. Ujemny wynik wskaźnika salda migracji na 1000 mieszkańców dotyczy również pozostałych porównywanych miast. Średnia zmiana wskaźnika od 2018 r. ukazuje, że na przestrzeni 5 analizowanych lat największe różnice w wyniku omawianego wskaźnika rok do roku obserwowano w Wąbrzeźnie, jednak były one bardziej korzystne. Oznacza to, że pomimo ujemnego salda migracji, sytuacja ta z roku na rok się poprawia. Poniższa rycina przedstawia migracje wewnętrzne w latach 2003-2022. Niestety zdecydowanie przeważa ujemny wynik salda migracji. Najgorzej sytuacja kształtowała się w 2014 oraz 2018 roku. Ponad 100 osób więcej wymeldowało się niż zameldowało.

Ryc. 42. Zameldowania i wymeldowania na terenie miasta Wąbrzeźno

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując wskaźniki demograficzne dla miasta Wąbrzeźno zaobserwować można postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w 2018 roku wynosił 26,90%, a w 2022 roku 32,30%. Dynamika wzrostu wskaźnika wyniosła zatem 120% na przestrzeni 4 lat, co świadczy o stosunkowo szybkim tempie zmian w tym zakresie. Jest to wynik porównywalny do średniej województwa, powiatu jak i do pozostałych analizowanych miast. Wzrost udziału seniorów w ludności niesie za sobą negatywne skutki gospodarcze m.in. związane z obciążeniem systemu finansów publicznych poprzez wzrost kosztów opieki zdrowotnej w celu zapewnienia mieszkańcom dostępności do placówek zdrowotnych oraz brakiem zastępowalności pokoleń na rynku pracy (więcej osób przechodzi na emeryturę niż wkracza na rynek pracy). Warto jednak mieć na uwadze, że seniorzy coraz częściej angażują się w życie społeczne i kulturalne, co wiąże się z potrzebą dostosowania usług i przestrzeni publicznych do tej grupy wiekowej.

Należy również zwrócić uwagę na udział ludności tzw. wieku kreatywnym – mających 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem. Osoby w tym wieku, najczęściej podejmują decyzje co do swojego miejsca zamieszkania i w wielu przypadkach założenia rodziny przez co stanowią główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego jednostki. Czym wyższa wartość tego wskaźnika tym pozytywniejszy wpływ na rozwój gminy. Niestety dynamika zmian w tym zakresie jest negatywna dla wszystkich analizowanych jednostek. W Wąbrzeźnie stosunek mieszkańców w wieku 25-34 lat do ogółu ludności w 2022 r. wynosił 11,9% i był niższy na tle powiatu i województwa. Warto jednak zauważyć, że zmiany te w mieście Wąbrzeźno zachodzą wolniej niż na tle porównywanych jednostek.

Tab. 12. Wskaźniki demograficzne dla miasta Wąbrzeźno w 2018 i 2022 roku na tle innych porównywanych jednostek

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	dynamika
woj. kujawsko-pomorskie	14,63	12,43	85%	25,30	30,00	119%
powiat wąbrzeski	14,83	12,41	84%	23,80	28,30	119%

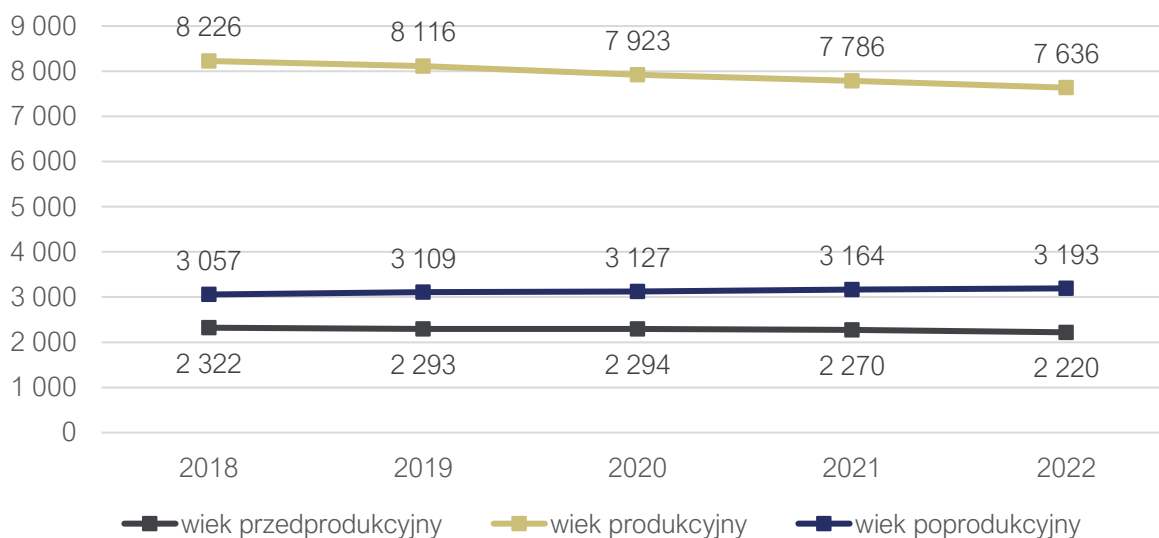
Wąbrzeźno	13,74	11,92	87%	26,90	32,30	120%
Aleksandrów Kujawski	14,26	11,41	80%	26,50	32,00	121%
Chełmno	14,00	11,27	81%	27,10	32,90	121%
Rypin	14,51	11,99	83%	25,10	32,10	128%
Chełmża	15,59	12,88	83%	22,00	27,40	125%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższy wykres przedstawia strukturę ludności w mieście Wąbrzeźno w latach 2018-2022 oraz potwierdza wnioski wyciągnięte na podstawie powyższej tabeli. W analizowanym okresie zauważa się stopniowy spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym, wynoszący 590 na przestrzeni 4 lat. Negatywnie z punktu widzenia gospodarczego, przedstawia się trend związany ze wzrostem udziału osób w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku osób w wieku przedprodukcyjnym, a także fakt, że udział osób w wieku poprodukcyjnym przewyższa udział osób w wieku przedprodukcyjnym.

Przedstawiona powyżej tendencja w wymiarze długofalowym może przynieść negatywne skutki dla funkcjonowania gminy (brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy, spadek dochodów gminy z tytułu udziału w PIT, odpływ wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej, spadek atrakcyjności inwestycyjnej gminy, zwiększone zapotrzebowanie na usługi społeczne skierowane do seniorów).

Ryc. 43. Struktura ludności w mieście Wąbrzeźno w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Żłobki

Na terenie miasta Wąbrzeźno opiekę nad dziećmi do lat 3 zapewnia jedna placówka. Żłobek Alpido jest placówką niepubliczną, zlokalizowaną przy ul. Wolności 16. Czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 6:30-16:30. W jego ofercie jest 30 miejsc.

Przedszkola i szkoły

Opiekę przedszkolną w mieście zapewniają 3 jednostki, w tym 1 przedszkole publiczne i 2 niepubliczne. Przedszkole Miejskie „Bajka” w Wąbrzeźnie oraz Niepubliczne Przedszkole „Alpido” są otwarte 10 godzin dziennie, natomiast Terapeutyczne Przedszkole „Jedno Słońce” funkcjonuje przez 8 godzin dziennie. Do przedszkola publicznego uczęszczała największa liczba dzieci oraz

funkcjonujące w nim grupy były liczniejsze. W poniższej tabeli zamieszczone są szczegółowe dane dotyczące wszystkich placówek wychowania przedszkolnego znajdujących się na terenie miasta Wąbrzeźno.

Tab. 13. Przedszkola na terenie miasta Wąbrzeźno

Nazwa przedszkola	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Przedszkola publiczne				
Przedszkole Miejskie „Bajka” w Wąbrzeźnie	191	8	24	6:30-16:30
Przedszkola niepubliczne				
Niepubliczne Przedszkole „Alpido”	50	4	13	6:30-16:30
Terapeutyczne Przedszkole „Jedno Słońce”	11	3	4	7:00-15:00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta – stan na 30.09.2023 r.

Organem prowadzącym Przedszkole Miejskie „Bajka” w Wąbrzeźnie jest Gmina Miasto Wąbrzeźno. Przedszkole funkcjonuje w 2 budynkach – przy ul. Żeromskiego 11 (siedziba główna) i przy ul. Tysiąclecia 2a, zapewniając 200 miejsc dla dzieci w wieku 3-6 lat. W budynku głównym znajduje się 6 sal zajęć dydaktycznych, sala gimnastyczna, gabinet logopedy i psychologa. W dużym ogrodzie usytuowane są place zabaw wyposażone w sprzęt sportowo-rekreacyjny, piaskownice, grządki dzieci i drzewa owocowe – zaczątek sadu. W budynku przy ul. Tysiąclecia 2a znajdują się 2 sale dzieci oraz pomieszczenie wielofunkcyjne, m.in. do zajęć terapeutycznych i bibliotecznych. Plac zabaw wyposażony jest w urządzenia typu huśtawki, zjeżdżalnie, karuzele, piaskownice itp. Jest także miejsce na działalność ogrodniczą dzieci. W obu budynkach funkcjonuje kuchnia, wychowankowie objęci są całodziennym wyżywieniem (3 posiłki). Działają też 2 biblioteki dla dzieci, prowadzone są zajęcia biblioteczne oraz zajęcia z wykorzystaniem edukacyjnych zestawów komputerowych i zajęcia kół zainteresowań. Teren jest ogrodzony, funkcjonują domofony i monitoring. W wydzielonych miejscach znajdują się parkingi dla pracowników.

Dodatkowo na terenie miasta funkcjonują oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych. Oddział w Szkole Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II czynny jest w godzinach 6:30-16:30. W roku szkolnym 2023/2024 liczba dzieci uczęszczających do oddziałów przedszkolnych w SP nr 2 wynosiła 150 (6 oddziałów). Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej nr 3 im. Edmunda Wojnowskiego funkcjonuje w godzinach 7:00-16:00. Liczba dzieci uczęszczających do oddziałów w tej placówce wynosiła 75 przedszkolaków (3 oddziały).

Tabela poniżej przedstawia informacje na temat upowszechniania opieki przedszkolnej na terenie miasta Wąbrzeźno. Na podstawie zaprezentowanych danych zauważa się, że liczba dzieci korzystających z usług przedszkoli na terenie innych gmin (10 w 2023 r.) jest stosunkowo niewielka w porównaniu do dzieci z innych gmin korzystających z placówek na terenie miasta (22 w 2023 r.). Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym wzrasta rok do roku od 793,57 zł w 2018 roku do 1 209,03 zł w 2023 roku. Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym również co roku wzrasta. Udział dzieci objętych opieką przedszkolną był stały i wnosił 100%.

Tab. 14. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w mieście Wąbrzeźno

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną (%)	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	28	16	18	6	10	10
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy (os.)	49	54	49	62	50	22
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	793,57	820,58	931,87	106,61	118,03	1 209,03
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	595,18	615,44	698,90	829,96	838,52	906,77

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Wąbrzeźno.

Edukacja na poziomie szkół podstawowych stanowi jedno z kluczowych zadań własnych gminy, które mają wpływ na rozwój jednostki samorządowej. Wykształcona młodzież po zakończeniu edukacji stanowi główny czynnik napędowy gospodarki. Miasto Wąbrzeźno jest organem prowadzącym 2 szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II w Wąbrzeźnie,
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Edmunda Wojnowskiego w Wąbrzeźnie.

Wielkość szkół pod względem liczby uczniów oraz prowadzonych oddziałów jest porównywalna. Do Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II (540 uczniów) uczęszcza o 73 uczniów więcej niż do Szkoły Podstawowej nr 3 im. Edmunda Wojnowskiego (467 uczniów) oraz różnica liczby oddziałów wynosi 3. W obu szkołach prowadzony jest zmianowy system pracy.

Tab. 15. Szkoły podstawowe na terenie miasta Wąbrzeźno

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II w Wąbrzeźnie	540	25	22	61	tak
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Edmunda Wojnowskiego w Wąbrzeźnie	467	22	22	51	tak

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta – stan na 30.09.2023 r.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono informacje dotyczące szkół na terenie miasta Wąbrzeźno. W obu szkołach funkcjonują klasy sportowe, pracownia językowa, świetlica, szafki dla uczniów oraz gabinet pielęgniarki. Dodatkowo na terenie szkół znajduje się monitoring oraz parking dla kadry i rodziców.

Szkoła Podstawowa nr 2 zlokalizowana jest w dwóch budynkach. Posiada 35 sal lekcyjnych oraz 5 obiektów sportowych w dobrym stanie, w których skład wchodzi 3 sale gimnastyczne oraz 3 boiska (2 boiska składają się na kompleks sportowy). Uczniowie mają dostęp do 41 komputerów. Ponadto szkoła wyposażona jest w 22 projektory multimedialne.

Szkoła Podstawowa nr 3 dysponuje 24 salami lekcyjnymi oraz 4 obiektami sportowymi. W skład tych obiektów wchodzi 2 sale gimnastyczne, które potrzebują remontu oraz kompleks sportowy składający się z 2 boisk w dobrym stanie (boisko wielofunkcyjne oraz boisko piłkarskie). Uczniowie mają dostęp do 24 komputerów.

Tab. 16. Stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych w mieście Wąbrzeźno

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II w Wąbrzeźnie	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Edmunda Wojnowskiego w Wąbrzeźnie
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	35	24
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych (np. sala gimnastyczna - dobry/do remontu)	5 (3 sale gimnastyczne - stan dobry, 3 boiska - stan dobry)	4 (2 -sale gimnastyczne - do remontu, 2 boiska - stan dobry)
Pracownie językowe	tak	tak
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne (tak/nie)	tak (sportowe)	tak (sportowe)
Komputery do użytku uczniów (szt.)	41	24
Projektory multimedialne (szt.)	22	0
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak
Szafki dla każdego ucznia	tak	tak
Świetlice (tak/nie; godziny otwarcia)	tak (7:30-15:30)	tak
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	tak
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	gabinet pielęgniarstwa - 1	gabinet pielęgniarstwa - 1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta.

Poniższa tabela przedstawia liczbę uczniów uczęszczających do szkół na terenie miasta Wąbrzeźno oraz uczących się na terenie innych jednostek na przestrzeni lat 2018-2023. W liczbie uczniów uczęszczających do szkół na terenie miasta (łącznie z klasami „0”) nie obserwuje się stałego trendu na początku analizowanego okresu. Natomiast od 2020 roku obserwuje się spadek liczby uczniów. W 2023 r. liczba uczniów ucząca się na terenie miasta wynosiła 1 232. Stosunkowo mała liczba uczniów z Wąbrzeźna uczy się w szkołach na terenie innych gmin (liczba ta waha się w granicach 71-101 osób).

Tab. 17. Liczba uczniów zamieszkujących miasto Wąbrzeźno uczęszczająca do szkół na terenie miasta oraz liczba uczniów z terenu miasta uczęszczająca do szkół na terenie innych gmin

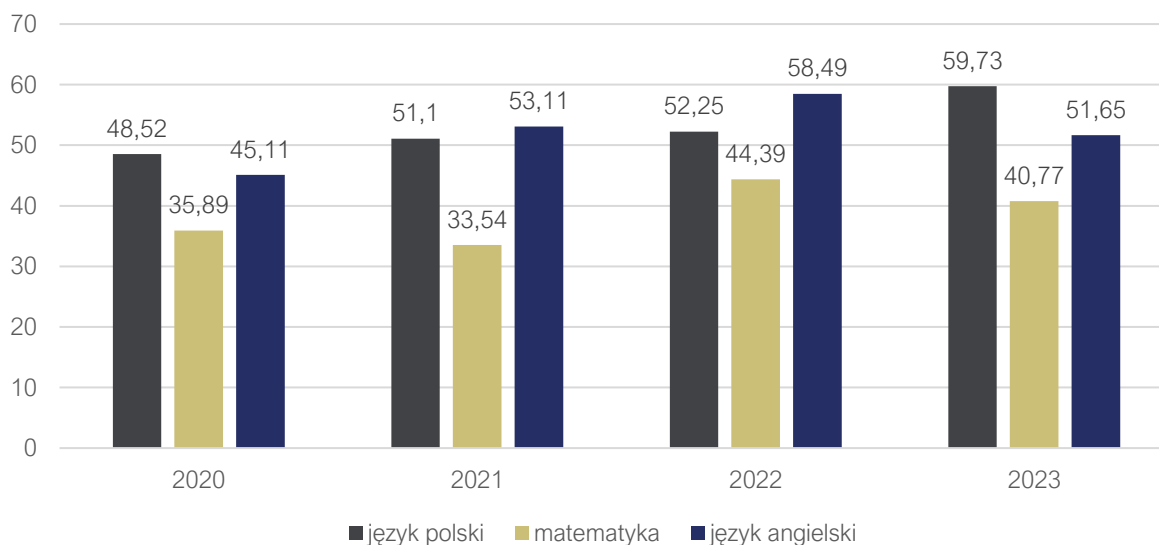
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie miasta wraz z klasami "0" (os.)	1 397	1 271	1 308	1 302	1 289	1 232
Liczba uczniów z terenu miasta, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	87	96	101	94	101	71

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta – stan na 30.09.2023 r.

Weryfikowanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przyjmować różne formy. Najczęściej są to testy wewnętrzne, zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Wyniki egzaminów ósmoklasisty mogą stanowić narzędzie do porównywania poziomu nauczania między różnymi placówkami na terenie różnych gmin, powiatów oraz województw.

Analizując średnie wyniki egzaminów w Wąbrzeźnie w latach 2020-2023 można zauważyć, że co roku przedmiotem, który sprawia uczniom największe trudności jest matematyka. Warto zauważyć, że średnie wyniki z języka polskiego stale rosły. Podobną tendencję można było zaobserwować w przypadku języka angielskiego w latach 2020-2022.

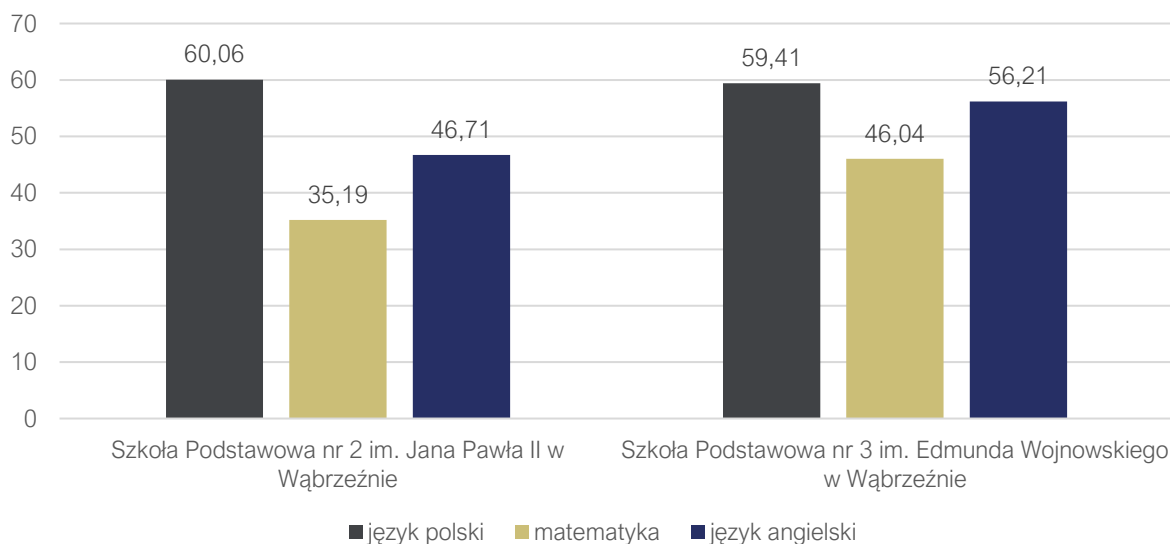
Ryc. 44. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w mieście Wąbrzeźno w latach 2020-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2022/2023 wskazują, że wyniki z języka polskiego w obu szkołach na terenie miasta były bardzo podobne. Natomiast różnice zauważalne były w przypadku matematyki oraz języka angielskiego. Oba przedmioty lepiej wypadły w Szkole Podstawowej nr 3. Średni wynik jest kolejno wyższy o około 11 i 10 punktów procentowych.

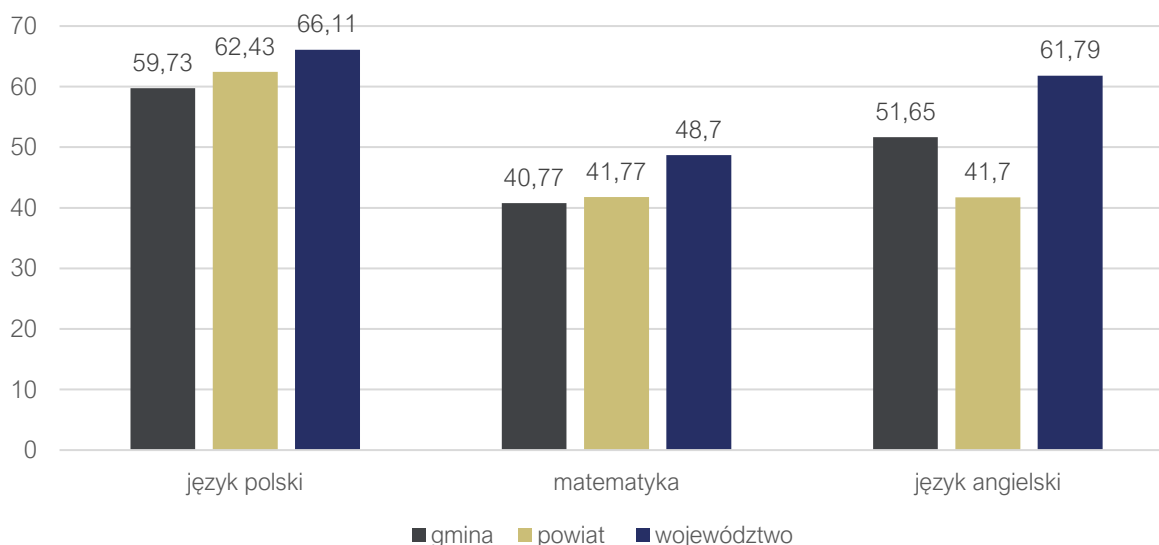
Ryc. 45. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach w mieście Wąbrzeźno w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2023.

Porównując średnie wyniki egzaminu ósmoklasistów w 2023 roku wśród uczniów miasta Wąbrzeźno, powiatu wąbrzeskiego i województwa kujawsko-pomorskiego, zauważa się, że w przypadku języka polskiego i matematyki wyniki dzieci z terenu miasta były niższe niż w powiecie i województwie. Należy jednak zauważyć, że różnice pomiędzy miastem i powiatem nie są znaczne. Natomiast język angielski w zestawieniu z powiatem wąbrzeskim wypada o wiele lepiej, jednak średni wynik dla województwa jest wyższy o około 10 punktów procentowych.

Ryc. 46. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w mieście Wąbrzeźno w roku 2023 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2023.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2017-2022. Na ich podstawie widoczne jest, że wydatki bieżące na oświatę corocznie wzrastały, co wiąże się m.in. z rosnącymi kosztami wynagrodzeń oraz utrzymaniem obiektów szkolnych i przedszkolnych. Najwyższy udział stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne, średnio było to 73%. Pozostałe wydatki bieżące mieściły się w przedziale 3,9-6,0 mln zł rocznie. Najwyższe wydatki majątkowe odnotowano w 2019 r. i wynosiły około 0,61 mln zł.

W tabeli umieszczono również kwoty subwencji oświatowej, różnicę między subwencją a wydatkami oraz stopień, w jakim pokrywa ona wydatki na oświatę w mieście. Wynika z niej, że subwencja oświatowa z roku na rok rośnie, jednak wolniej niż wydatki. Widoczny jest malejący stopień pokrycia wydatków subwencją, w analizowanym okresie o 16 punktów procentowych. Oznacza to, że coraz więcej wydatków oświatowych miasto musi pokrywać z dochodów własnych.

Tab. 18. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w mieście Wąbrzeźno w latach 2017-2022 (tys. zł)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
WYDATKI OGÓŁEM	14 926,2	15 826,3	17 304,8	17 718,6	19 529,0	21 359,7
Wydatki bieżące, w tym:	14 875,4	15 772,0	16 695,9	17 541,9	19 431,5	20 941,2
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	11 023,4	11 724,5	12 260,0	12 973,2	14 168,5	14 940,2
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	3 852,1	4 047,5	4 435,9	4 568,7	5 263,0	6 001,0
Wydatki majątkowe	50,7	54,4	609,0	176,8	97,5	418,5
SUBWENCJA OŚWIATOWA	8 493,2	8 342,0	8 747,5	8 120,9	8 233,8	8 748,5
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	6 433,0	7 484,4	8 557,3	9 597,7	11 295,2	12 611,2
Stopień pokrycia	57%	53%	51%	46%	42%	41%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta.

Na terenie miasta Wąbrzeźno funkcjonują również dwie szkoły ponadpodstawowe.

Zespół Szkół w Wąbrzeźnie powstał w 2020 r. poprzez połączenie dwóch szkół: Zespołu Szkół Zawodowych w Wąbrzeźnie i Zespołu Szkół we Wroniu oraz Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego. W jego skład wchodzi różne typy placówek edukacyjnych: technikum (technik

logistyk, technik mechanik, technik informatyk, technik ekonomista, technik mechatronik, technik organizacji turystyki, technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych), liceum ogólnokształcące (o ukierunkowaniu służby mundurowe), branżowa szkoła I stopnia (mechanik-monter maszyn i urządzeń, sprzedawca, klasy wielozadaniowe i klasa integracyjna wielozadaniowa) oraz II stopnia (technik handlowiec, technik mechanik) i szkoła dla dorosłych.

Zespół Szkół Ogólnokształcących Liceum Ogólnokształcące im. Zygmunta Działowskiego w Wąbrzeźnie funkcjonuje w gmachu, który oddano do użytku w 1906 r. Do wyboru są klasy o 3 profilach: humanistycznym, przyrodniczym oraz informatyczno-matematycznym.

Dodatkowo w granicach opracowywanej jednostki znajduje się ośrodek zamiejscowy dla studentów zaocznych Akademii Jagiellońskiej. Jest to niepubliczna szkoła wyższa, mająca swoją siedzibę w Toruniu. W ofercie znajduje się kierunek licencjacki (administracja).

Kultura i sport

Na terenie miasta Wąbrzeźno przy ul. Wolności 47 działa Wąbrzeski Dom Kultury (WDK). Jego podstawowym zadaniem jest upowszechnianie różnorodnych form aktywności kulturalnej skierowanej do dzieci, młodzieży jak i dorosłych. Posiada bogatą ofertę zajęć z zakresu: edukacji artystycznej, społecznej, kulturowej oraz naukowej, która umożliwia twórczo spędzić czas oraz rozwijać pasje. Jednym z priorytetów działań jest ożywienie i podtrzymanie lokalnych tradycji. W jego budynku funkcjonuje również Muzeum Ziemi Wąbrzeskiej, które prezentuje pamiątki i zabytki propagujące historię miasta oraz jego okolic, której współtwórcami byli jego mieszkańcy, a także wybitne osobowości. Miejska Telewizja Kablowa relacjonuje natomiast bieżące wydarzenia oraz informuje o nadchodzących. Znajdują się tu również: kawiarnia, sale konferencyjne oraz pokoje gościnne.

Do najważniejszych wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Wąbrzeski Dom Kultury zaliczają się:

- Ogólnopolski Konkurs Orkiestr Dętych – stanowi jedno z kluczowych wydarzeń muzycznych, które odbywają się od wielu lat na terenie miasta. Jest ukierunkowane na promocję tradycji muzycznych wśród osób w różnym wieku. Konfrontacje muzyczne przed profesjonalnym jury oferują uczestnikom konkursu szansę na rozwijanie swoich umiejętności i zdobywanie nowych doświadczeń w grze na instrumentach. Celem wydarzenia jest również promowanie i podniesienie poziomu wykonawczego prezentowanych orkiestr. Konkurs gromadzi co roku ponad 400 uczestników z całej Polski, zachwycając miłośników tego gatunku muzyki swoimi występami.
- Ogólnopolski Festiwal Piosenki Dziecięcej „Rozśpiewane dzieciaki” – teksty Jacka Cygana i nie tylko... jest istotnym wydarzeniem muzycznym w kalendarzu imprez organizowanych w Wąbrzeźnie. Wysoki poziom artystyczny i dobra reputacja przyciągają co roku coraz więcej nowych wykonawców prezentujących m.in. repertuar Jacka Cygana. Celem tego festiwalu jest promowanie edukacji muzycznej wśród dzieci i młodzieży pochodzących z różnych środowisk oraz poszukiwanie młodych talentów. Umożliwia prezentację swoich umiejętności, rozwijanie kreatywności i wrażliwości artystycznej.
- Miejska Wystawa Zabytkowych Pojazdów – to spotkanie miłośników pojazdów, które skupia prawie 300 wystawców prezentujących zabytkowe pojazdy motoryzacyjne. Wydarzenie oprócz wystawienia swojego auta, umożliwia również wymianę doświadczeń związanych z przywracaniem dobrego stanu pojazdom. Coroczne spotkania przyciągają coraz więcej nowych entuzjastów, którzy chętnie dzielą się swoją wiedzą z innymi.

Od 2007 r. przez WDK prowadzony jest Miejski Punkt Informacyjny skierowany zarówno do mieszkańców jak i turystów. Aktywnie współpracuje z lokalnymi mediami. W placówce dostępne są publikacje związane z Wąbrzeźnem oraz różnorodne pamiątki. Ważnym aspektem jego działalności jest prowadzenie galerii prac lokalnych artystów. Oferuje różnorodne usługi turystyczno-informacyjne, w tym:

- udzielanie informacji o atrakcjach turystycznych Wąbrzeźna i jego okolic,
- zapewnianie informacji o wydarzeniach kulturalnych i sportowych organizowanych na terenie miasta,
- udostępnianie danych na temat bazy hotelowej oraz gastronomicznej,
- udzielanie pomocy w nawiązywaniu kontaktów turystycznych zarówno w kraju, jak i za granicą.

Podmiotem realizującym zadania w zakresie kultury jest również Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna. Budynek główny znajduje się przy ul. Matejki 11B, a jej Filia nr 1 zlokalizowana jest przy ul. Tysiąclecia 1. Nowoczesny budynek Biblioteki jak i zarówno jej zbiory oraz strona internetowa dostosowane są do osób z niepełnosprawnościami. Prowadzona jest również działalność edukacyjno-kulturalna w zakresie biblioterapii. Organizowane imprezy biblioteczne, których celem jest promocja czytelnictwa i kultury gromadzą wielu zainteresowanych.

W skład infrastruktury kulturalnej wchodzi również amfiteatr. Jest on wykorzystywany podczas organizacji większych imprez miejskich.

Za zadania w zakresie sportu i rekreacji w mieście odpowiedzialny jest Wydział Oświaty, Zdrowia, Kultury, Sportu i Rekreacji Urzędu Miasta Wąbrzeźno. Do najważniejszych wydarzeń należą m.in. turniej koszykówki Streetball Wąbrzeźno, Rowerowy Maj oraz turnieje piłki nożnej i siatkówki plażowej.

Administratorem miejskich obiektów sportowych, tj. Stadionu Miejskiego im. Jana Wesołowskiego w Wąbrzeźnie oraz Przystani Sportów Wodnych im. Jerzego Bosmana-Lewandowskiego jest Miejski Zakład Usług Komunalnych.

Do infrastruktury sportowej na terenie miasta zaliczają się również sale gimnastyczne i boiska przy szkołach, które głównie służą uczniom oraz Pływalnia Miejska im. Pawła Bączyńskiego w Wąbrzeźnie, z jej usług oprócz mieszkańców korzystają również szkoły podstawowe. Należy zwrócić uwagę również na znajdujący się na „Przyjaznym Wzgórzu” nowoczesny skatepark oddany do użytku w 2021 roku.

Miasto przy wsparciu instytucji pozarządowych organizuje szereg cyklicznych imprez kulturalnych i sportowych, które wyróżniają miasto. Najważniejszymi z nich są:

- Dni Wąbrzeźna – w ramach tego święta na terenie miasta organizowany jest wiele wydarzeń sportowych, kulturalnych i rozrywkowych,
- Wąbrzeskie Rockowisko – występy zespołów rockowych,
- Festiwal Jazzowy WąbJAZZno – wydarzenie dla miłośników Jazzu,
- turniej koszykówki Streetball Wąbrzeźno – impreza dla miłośników koszykówki, przyciągająca drużyny z regionu,
- bieg dla dzieci z przeszkodami ERGIS Mali Twardziele – jest to bieg dla dzieci od 3 do 15 lat. W dzień wydarzenia uczestnicy mają możliwość skorzystania z wielu atrakcji.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Za bezpieczeństwo mieszkańców miasta Wąbrzeźno odpowiada 69 funkcjonariuszy z Komisariatu Powiatowej Policji znajdującego się przy ul. Wolności 28. Miasto podzielone jest na 4 rejonów służbowe, co oznacza, że ma tyle samo dzielnicowych. Wśród działań priorytetowych na terenie miasta są: wyeliminowanie przypadków spożywania alkoholu oraz żebractwa w rejonie obiektów usługowych, a także współpraca ze strażą miejską, która również dba o bezpieczeństwo na terenie miasta. Do najczęstszych popełnianych przestępstw w granicach Wąbrzeźna zalicza się: dewastacje, kradzieże, niszczenie mienia.

Na terenie całego miasta Wąbrzeźno funkcjonuje monitoring, który obejmuje 140 kamer. Punkt ich obsługi zlokalizowany jest przy ul. Matejki 13 oraz zajmuje się tym 5 osób.

Ochroną przeciwpożarową i przeciwpowodziową na terenie miasta zajmuje się Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Wąbrzeźnie oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Wąbrzeźnie, która ujęta jest w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Tab. 19. Jednostki straży pożarnej na terenie miasta

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
Ochotnicza Straż Pożarna w Wąbrzeźnie	ul. Matejki 11, 87-200 Wąbrzeźno	tak
Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Wąbrzeźnie	ul. św. Floriana 6, 87-200 Wąbrzeźno	tak

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne gminy

Na terenie miasta Wąbrzeźno działalność prowadzą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje. Działają one w różnych dziedzinach; pomagają przy wykonywaniu zadań własnych gminy, zapewniają wsparcie mieszkańcom w rozwijaniu swoich pasji, oferują pomoc osobom potrzebującym oraz organizują różnego typu wydarzenia. Miasto współpracuje z wieloma organizacjami, przykładami niektórych z nich są:

- Spółdzielnia Socjalna Baza,
- Klub Sportowy Pomorzanka,
- Fundacja Uskrzydłamy,
- Uczniowski Klub Sportowy Vambresia Wąbrzeźno,
- Stowarzyszenie Inicjatywa,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział Rejonowy,
- Stowarzyszenie Forma,
- Fundacja Manufaktura Kreatywnego Rozwoju,
- Stowarzyszenie Miastoaktywni.pl,
- Miejski Klub Sportowy Unia Wąbrzeźno,
- Miejski Uczniowski Klub Pływacki Przyjazne Wody,
- Wąbrzeski Klub Sportów i Sztuk Walki,

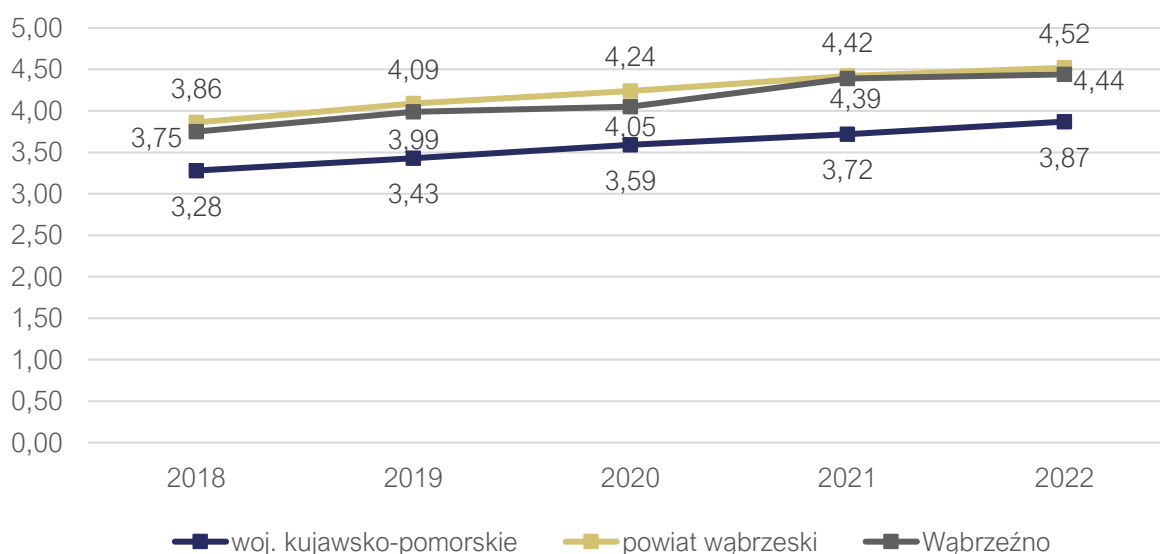
- Fundacja Jedno Słońce,
- Fundacja Rozwijałnia,
- Stowarzyszenie Park.

W 2023 r. miasto ogłosiło 4 konkursy skierowane do organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie:

1. na realizację zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.
2. na realizację zadań publicznych z zakresu turystyki i krajoznawstwa
3. na realizację zadań publicznych w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej
4. na realizację zadań publicznych dotyczących działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży.

Poniższy wykres przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 1 tys. mieszkańców w mieście Wąbrzeźno na tle powiatu wąbrzeskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2018-2022. Zauważyć można, że w analizowanych latach liczba ta utrzymywała się na wyższym poziomie niż średnia dla województwa oraz minimalnie niższym niż dla powiatu. Wartość wskaźnika we wszystkich analizowanych jednostkach stopniowo wzrasta. W 2022 r. wynosił on 4,44 dla miasta Wąbrzeźno, 4,52 dla powiatu i 3,87 dla województwa.

Ryc. 47. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w mieście Wąbrzeźno na tle porównywanych jednostek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wąbrzeźno prowadzi również współpracę partnerską z zagranicznym miastem Syke, które leży w północno-zachodnich Niemczech. Współpraca między miastami rozwija się wielotorowo, zaangażowani są m.in. strażacy, uczniowie, sportowcy i hodowcy gołębi. Partnerstwo między miastami zacieśnia się z każdym rokiem.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Ambulatoryjna opieka zdrowotna w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz specjalistycznej na terenie miasta Wąbrzeźno w 2022 r. była prowadzona przez 6 następujących podmiotów:

- NZOZ „Nowy Szpital” w Wąbrzeźnie, ul. Wolności 27,
- Przychodnia Neuca Med. Sp. z o.o., ul. Niedziałkowskiego 5,
- NZOZ Zespół lekarski „Medicus”, ul. Generała Pruszyńskiego 10,
- NZOZ Przychodnia lekarska „Amicus”, ul. Grudziądzka 58,
- Przychodnia KEMED, ul. Matejki 20C,
- Centrum Medyczne OPTIMA CARE Sp. z o.o., ul. Wolności 15.

Opiekę całodobową zapewniają 2 instytucje. Pierwszą z nich jest Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Nowy Szpital w Wąbrzeźnie. W jego ramach działa: zakład opiekuńczo-leczniczy, oddział chorób wewnętrznych, oddział chirurgiczny ogólny, oddział ginekologiczny oraz oddział okulistyki leczenia jednego dnia. Kolejną instytucją jest Centrum Opieki Medycznej Hospicjum Domowe Wąbrzeźno. Pogotowie Ratunkowe znajduje się przy ul. Wolności 27.

Na terenie Wąbrzeźna funkcjonuje również 6 aptek. Na stronie internetowej miasta znajduje się harmonogram dyżurów aptek w porze nocnej (19:00-24:00), niedziela, święta i dni wolne od pracy.

Tab. 20. Godziny otwarcia aptek na terenie miasta Wąbrzeźno

Apteka	Adres	Godziny otwarcia od poniedziałku do piątku	Godziny otwarcia w sobotę i niedzielę
Majowa	ul. Mickiewicza 11	8:00-19:00	soboty 8:00-15:00
Centralna	ul. Plac Jana Pawła II 4	8:00-20:00	8:00-15:00
Pod Arniką	ul. Wolności 10	8:00-20:00	10:00-17:00
Stokrotka	ul. Niedziałkowskiego 8	8:00-19:00	soboty 8:00-14:00
Dbam o Zdrowie	ul. Wolności 38	8:00-19:00	soboty 8:00-14:00
Puls VI	ul. Niedziałkowskiego 5	8:00-19:00	soboty 8:00-15:00

Źródło: opracowanie własne

Miasto Wąbrzeźno współpracuje z innymi podmiotami w zakresie realizacji podmiotów profilaktycznych:

- w latach 2019-2020 realizowano program dotyczący przeprowadzania badań diagnostycznych krwi w ramach realizacji „Program Wykrywania Zakażeń WZW B i C w Województwie Kujawsko-Pomorskim”;
- „Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród osób dorosłych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie kujawsko-pomorskim”;
- bezpłatne badanie mammograficzne finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia - mammobus w Wąbrzeźnie,
- Ogólnopolski Program Profilaktyki Czerniaka

Główną jednostką odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w mieście jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie z siedzibą przy ul. Wolności 32. Dodatkowo, na podstawie ustawy o pomocy społecznej, MOPS przyznaje i wypłaca różne świadczenia, takie jak zasiłki okresowe, zasiłki celowe i celowe specjalne, zasiłki stałe oraz opłaca składki zdrowotne za osoby korzystające z niektórych świadczeń z pomocy społecznej.

Na terenie miasta działa Dom Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie dla osób borykających się z problemami zdrowia psychicznego. Na przyszłość istnieje potrzeba utworzenia Dziennego Domu Pobytu lub Środowiskowego Domu Samopomocy, który będzie stanowił centrum aktywizacji dla lokalnej społeczności, obejmującej osoby starsze, samotne i te z różnymi schorzeniami. Ponadto, można rozważyć prowadzenie klubów samopomocy oraz klubów seniora jako alternatywne rozwiązania dla tej grupy mieszkańców Wąbrzeźna.

Realizacją zadań własnych Gminy Miasto Wąbrzeźno o charakterze obowiązkowym w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przeciwdziałaniu narkomanii, przeciwdziałania przemocy domowej jak również w zakresie ochrony zdrowia psychicznego realizuje Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki, Terapii i Integracji Społecznej. Jest to jednostka organizacyjna Gminy Miasto Wąbrzeźno. W centrum prowadzone są zajęcia w grupach w zależności od potrzeb społeczeństwa:

- grupa edukacyjna dla dorosłych osób z problemem uzależnień
- grupa edukacyjna dla młodzieży eksperymentującej z alkoholem, narkotykami lub innymi środkami psychoaktywnymi
- grupa edukacyjna dla rodzin z problemem uzależnień
- grupa wsparcia dla rodziców przejawiających trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- grupa wsparcia dla osób mających w rodzinie osobę nadużywającą alkoholu.

Celem i przedmiotem działania Wąbrzeskiego Centrum w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień jest w szczególności:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniem, w tym:
 - a) realizowanie programów pomocy i wsparcia,
 - b) prowadzenie grup terapeutycznych, wsparcia i psychoedukacyjnych,
 - c) motywowanie do podjęcia zmiany zachowań lub podjęcia stosownego leczenia,
 - d) integracja społeczna osób zagrożonych uzależnieniem poprzez współpracę z organizacjami samopomocowymi i innymi placówkami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień;
- udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy zagrożenia uzależnieniem, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności,
 - a) realizacja programów profilaktycznych w szkołach wśród uczniów, nauczycieli i rodziców,
 - b) działania w ramach integralnej profilaktyki, głównie udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z grup ryzyka,
- współpraca z instytucjami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi zajmującymi się problematyką uzależnień z placówkami oświatowymi i samorządami gminnymi.

Celem i przedmiotem działania Wąbrzeskiego Centrum w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest w szczególności:

- koordynacja systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrona ofiar przemocy domowej;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób doświadczających przemocy domowej;
- udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej;

- współpraca z instytucjami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, zajmującymi się problematyką przeciwdziałania przemocy domowej.

Celem i przedmiotem działania Wąbrzeskiego Centrum w zakresie integracji społecznej jest w szczególności:

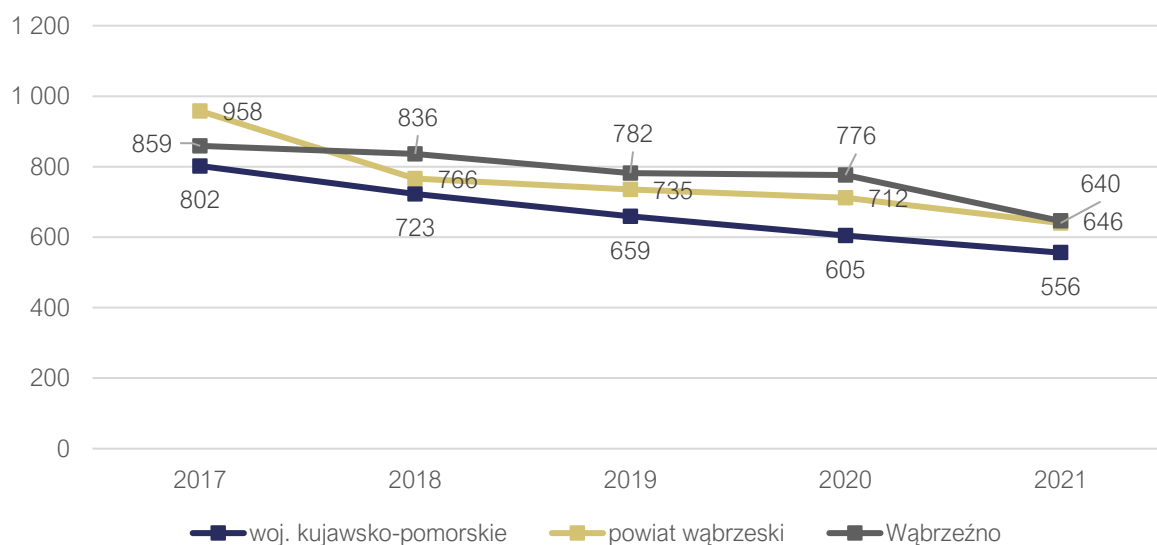
- działania o charakterze samopomocowym, wspierającym i integracyjnym w społeczności lokalnej w pełnieniu ról społecznych w miejscu nauki, pracy, zamieszkania lub pobytu;
- kształtowanie postaw i umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych poprzez działania zwiększające kompetencje życiowe;
- rozwój dyspozycji indywidualnych i społecznych w szczególności: poznawczych, wolitywnych, twórczych;
- promowanie dojrzałej wolności zmierzającej do poprawy jakości życia poprzez: kształtowanie dojrzałych postaw i zachowań wobec życia, promowanie i porządkowanie bogactwa pragnień i aspiracji;
- promowanie zmian funkcjonowania w różnych obszarach życiowych poprzez: rozwijanie podstawowych elementów komunikacji międzyludzkiej, rozwijanie zdolności twórczych, umiejętności intrapersonalnych i interpersonalnych oraz rozpoznawanie zagrożeń;
- organizowanie zajęć i imprez o charakterze integracyjno-profilaktycznym, survivalowym;
- organizowanie i prowadzenie obozów, wycieczek, kolonii, półkolonii, turnusów integracyjno-profilaktycznych, treningowo- szkoleniowych;
- organizowanie i prowadzenie szkoleń, konferencji, sympozjów, kursów, prelekcji, wystaw i plenerów oraz innych działań na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych;
- współpraca z instytucjami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi zajmującymi się integracją społeczną.

Jednym z głównych zadań własnych gminy jest finansowanie pobytu oraz usług dla osób z terenu gminy, które wymagają całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, w związku z czym miasto dofinansowuje domy pomocy społecznej, w których zamieszkują wąbrzeźnianie. Wąbrzeźno spełnia również swój obowiązek w zakresie organizacji usług opiekuńczych dla osób samotnych, które z różnych przyczyn, takich jak wiek, choroba czy inne, wymagają wsparcia. Miasto wykonując zadanie własne zapewniając schronienia osobom bezdomnym, ponosi koszty za pobyt osób w schronisku dla osób bezdomnych. Dostrzega się potrzebę stworzenia noclegowni lub ogrzewalni. Obiekty te na terenie miasta zapewniłyby bezpieczeństwo osobom bezdomnym, szczególnie w trakcie występowania trudnych warunków pogodowych. Alternatywą dla tego podejścia jest umieszczenie osób bezdomnych w już istniejących schroniskach dla bezdomnych, znajdujących się w innych gminach

W ramach Programu "Posiłek w szkole i w domu", miasto Wąbrzeźno dąży do zapewnienia posiłków dzieciom, uczniom i młodzieży, a także udzielania wsparcia osobom dorosłym, szczególnie starszym, chorym, niepełnosprawnym oraz samotnym.

Aby móc porównać udział mieszkańców będących beneficjentami pomocy społecznej z innymi jednostkami samorządowymi, zastosowano wskaźnik liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Wartość wskaźnika dla miasta Wąbrzeźno utrzymuje stałą tendencję spadkową od 2017 roku. W powiecie wąbrzeskim oraz województwie kujawsko-pomorskim również widoczny jest spadek wartości na przestrzeni analizowanych lat. Wskaźnik ten dla miasta od 2018 r. był wyższy zarówno na tle powiatu, jak i województwa. Należy jednak zauważyć, że różnice pomiędzy miastem a powiatem nie są znaczne. W 2021 r. wskaźnik dla miasta Wąbrzeźno wynosił 646, przy wartości 640 dla powiatu i 556 dla województwa.

Ryc. 48. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w mieście Wąbrzeźno na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizowana jednostka posiada również Program Rewitalizacji Miasta Wąbrzeźno na lata 2016-2023. Do obszaru zdegradowano zaliczono dwie jednostki struktury przestrzeni miejskiej JSPM 4 (Generała Hallera, Żeromskiego (13-21) i (8-16), Konopnickiej, Sienkiewicza, Staszica, Generała Stanisława Pruszyńskiego (1-41) i (2-20), Niedziałkowskiego, Legionistów, 26 Stycznia, Strażacka, Wolności (11-69) i (14-108), Matejki (1-27) i (2-18) oraz JSPM 7 (Żwirki i Wigury (1-41) i (2-24), Wspólna, Bociania, Kasztanowa, Wronia, Łabędzia (1-5), Jaskółcza, Orla, Jastrzębia, Słowicza, Wodna, Podzamcze, Grudziądzka (1-25A) i (2-50), Tysiąclecia, Sportowa, Spokojna). Na pierwszym z nich odnotowano 2 problemy: starzejące się społeczeństwo oraz niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców. Natomiast drugi obejmował teren z odnotowanymi 3 problemami: starzejące się społeczeństwo, duża liczba bezrobotnych, niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców. Określono następujący cel rewitalizacji: aktywizacja społeczno-gospodarcza i ożywienie społeczne na obszarze rewitalizowanym w Wąbrzeźnie.

Wąbrzeska Karta Seniora, wprowadzona uchwałą Rady Miasta Wąbrzeźno w lipcu 2019 roku, stanowi inicjatywę skierowaną do mieszkańców Wąbrzeźna, którzy osiągnęli wiek 60 lat. Program ten został stworzony z myślą o zapewnieniu seniorom możliwości korzystania z usług i dokonywania zakupów po preferencyjnych cenach. Obecnie w bazie partnerów programu znajduje się kilkunastu przedsiębiorców, którzy oferują specjalne zniżki i korzyści dla posiadaczy tej karty.

Program "Wyprawka wąbrzeskiego malucha" wystartował w 2021 roku i jest inicjatywą miasta Wąbrzeźno, która ma na celu przywitanie nowonarodzonych dzieci i wsparcie rodziców/opiekunów. Każde dziecko, którego rodzic lub opiekun złoży wniosek o przyznanie wyprawki, otrzymuje specjalny prezent, którego większość rzeczy oznaczonych jest logo miasta. Program ten ma na celu nie tylko dostarczenie rodzicom potrzebnych produktów, ale także symboliczne powitanie nowych mieszkańców miasta. Od roku 2022 rodzice, którzy odbierają wyprawkę dla swojego dziecka, mają także możliwość posadzenia drzewka na skwerze wąbrzeskiego malucha.

Spółdzielnia Socjalna Baza powstała w 2018 r., została założona przez miasto Wąbrzeźno oraz Stowarzyszenie „Otwarte Drzwi”. Zajmuje się sprzątnięciem i pielęgnacją terenów zielonych oraz obiektów, świadczy usługi małej gastronomii (dysponuje food truckiem), sprzątające (oferta dla klientów indywidualnych) oraz prowadzi zajęcia animacyjne dla seniorów.

3.4. Mieszkalnictwo

Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej jest zadaniem własnym gminy, nałożonym przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. 2023 poz. 725). Polityka mieszkaniowa na terenie miasta Wąbrzeźno oparta jest m.in. o zapisy Uchwały Nr XXX/203/21 Rady Miasta Wąbrzeźno z dnia 23 czerwca 2021 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu miasta Wąbrzeźno oraz Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Wąbrzeźno na lata 2020-2025. Z zapisów wspomnianego Programu wynika, że prognozowana liczba mieszkań własnościowych w latach 2020-2025 spadnie. Każdego roku zaplanowano sprzedaż 2 mieszkań w celu prowadzenia prawidłowej polityki związanej z zamianami, jak i remontami budynków oraz lokali. Pozwoli również zmniejszyć obciążenie Miasta Wąbrzeźno z tytułu składek na utrzymanie części wspólnych nieruchomości.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę mieszkań socjalnych i komunalnych będących w zasobie miasta Wąbrzeźno od 2018 do 2022 roku. Zauważyć można tendencję spadkową w liczbie mieszkań komunalnych. Na przestrzeni analizowanych lat, wartość zmalała o 14. Do 2022 r. spadała również liczba mieszkań socjalnych. Przez następny rok utrzymywała się na stałym poziomie, a w 2022 r. przybyło jedno mieszkanie, w związku z czym w zasobie Wąbrzeźna było 175 mieszkań socjalnych. Na terenie miasta nie funkcjonują mieszkania wspomagane ani mieszkania chronione.

Tab. 21. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie miasta Wąbrzeźno w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań komunalnych	75	71	67	64	61
Liczba mieszkań socjalnych	183	183	174	174	175

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta.

Miasto Wąbrzeźno jest jednym z dziewięciu współwłaścicieli Spółki SIM Nowy Dom. Jest ona zlokalizowana na jego obszarze przy ul. Grudziądzkiej 9. Spółka posiada cztery główne cele. Przede wszystkim dąży do aktywacji budownictwa społecznego, co ma prowadzić do zwiększenia dostępności do mieszkań dla różnych grup społecznych. Kolejnym celem jest wzrost zasobu mieszkaniowego, co przyczyni się również do rozwoju lokalnego rynku nieruchomości. Ważnym aspektem działalności spółki jest zaspokajanie lokalnych potrzeb mieszkaniowych. Ostatnim wyznaczonym celem jest zrównoważony rozwój gminy. Dzięki swoim działaniom, spółka staje się ważnym elementem wspierającym rozwój i dobrobyt lokalnej społeczności.

Regionalne Wąbrzeskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego (RW TBS sp. z o.o.) jest spółką, która w całości należy do Gminy Miasto Wąbrzeźno. Działalność spółki opiera się na budowie domów mieszkalnych oraz wynajmie lokali znajdujących się w budynkach będących ich własnością. Zasoby obejmują 28 budynków mieszkalnych, w których znajduje się 275 lokali. Świadczą usługi zarządzania nieruchomościami w zakresie organizacji, czynności administracyjno-technicznych, kompleksowej obsługi księgowej oraz obsługi prawnej. Ponadto na terenie miasta funkcjonuje również TBS Gal-Bud.

Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Gal-Bud” sp. z o.o. jest właścicielem: 62 mieszkań przy ul. Żeromskiego, 1 lokalu mieszkalnego przy ul. Żołnierza Polskiego, 1 lokalu użytkowego przy ul. Żeromskiego, 20 krytych stanowisk postojowych w budynku 2-poziomowym przy ul. Żeromskiego, 17 garaży w budynkach wielorodzinnych przy ul. Żeromskiego, 27 miejsc postojowych przy ul. Żeromskiego, działki niezabudowanej nr 474/18 o powierzchni 972 m² – granicząca z osiedlem

na ul. Żeromskiego. TBS „Gal – Bud” sp. z o. o. we wszystkich w/w nieruchomościach pełni funkcję Administratora i Zarządcy

Spółdzielnia Mieszkaniowa w Wąbrzeźnie to organizacja, która gromadzi członków wspólnot, a do jej zadań należą: kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, wynajem oraz zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi oraz zarządzanie nieruchomościami wykonywane na zlecenie. Spółdzielnia mieszkaniowa oferuje usługi sprzyjające lepszemu funkcjonowaniu wspólnot mieszkaniowych. Spółdzielnia w zasobach posiada 38 obiektów oraz 943 lokale mieszkalne oraz 14 lokali użytkowych.

Ponadto do największych zarządców mieszkaniowych na terenie miasta Wąbrzeźno zaliczają się:

- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Marysieńka”,
- TBS Gal-Bud.,
- Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Partyzanta 16 A,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych Ekosystem Sp. z o.o.,
- Prywatny deweloper ul. Macieja Rataja,
- Prywatny deweloper sprzedający segmenty domów jednorodzinnych ADMAR ul. Matejki.

W granicach miasta Wąbrzeźno planowane są inwestycje związane z rozwojem mieszkalnictwa, do których należą m.in.:

- budowa dwóch budynków komunalnych przez Gminę Miasto Wąbrzeźno,
- budowa budynku przez SIM przy ul. Kiedrowskiego, ponadto trwa uzyskanie pozwolenia na kolejne dwa bloki,
- budowa 3 bloków na wynajem przy ul.750-lecia – inwestycja w trakcie realizacji PUKiM EKOSYSTEM,
- budowa kolejnego budynku przy ul. Dantyszka z dojściem do docelowej własności przez RWTBS Wąbrzeźno,
- prywatni deweloperzy ADMAR oraz budynki przy ul. Macieja Rataja,
- budowa osiedla Akacyjowa Aleja przez prywatnego dewelopera – Żerański Development.

Spis rycin

Ryc. 1. Struktura dochodów miasta Wąbrzeźno w latach 2017-2022.....	14
Ryc. 2. Struktura wydatków miasta Wąbrzeźno w latach 2017-2022	14
Ryc. 3. Podział respondentów ze względu na płeć	22
Ryc. 4. Podział respondentów ze względu na wiek	22
Ryc. 5. Podział respondentów ze względu na status.....	23
Ryc. 6. Podział respondentów ze względu na miejsce zamieszkania	23
Ryc. 7. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych	24
Ryc. 8. Jak ocenia Pan(i) następujące obszary życia w swojej gminie [rynek pracy (m.in. możliwości znalezienia pracy)]?.....	26
Ryc. 9. Czy w Twojej gminie żyje się dostatnio?	27
Ryc. 10. Jak ocenia Pan(i) dostęp do usług ochrony zdrowia (szpitale, przychodnie) w swojej gminie?	28
Ryc. 11. Czy w Twojej gminie żyje się zdrowo?	28
Ryc. 12. Jak ocenia Pan(i) następujące obszary życia w swojej gminie? [dostęp do usług oświatowych dla dzieci (szkoły, przedszkola)].....	29
Ryc. 13. Jak ocenia Pan(i) następujące obszary życia w swojej gminie? [oferta usług kulturalnych]	29
Ryc. 14. Czy planuje Pan(i) przeprowadzić się do innej miejscowości w ciągu 5 lat?	30
Ryc. 15. Jestem tutaj zakorzeniony	30
Ryc. 16. Główne priorytety rozwoju miasta Wąbrzeźno według ankietowanych	31
Ryc. 17. Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta Wąbrzeźno	53
Ryc. 18. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030	59
Ryc. 19. Miejskie Obszary Funkcjonalne w województwie kujawsko-pomorskim.....	63
Ryc. 20. Obszary prowadzenia polityki terytorialnej w województwie kujawsko-pomorskim.....	65
Ryc. 21. Koncepcja rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego	66
Ryc. 22. Położenie miasta Wąbrzeźno na tle województwa oraz gmin sąsiadujących.....	78
Ryc. 23. Pomniki przyrody na terenie miasta Wąbrzeźno oraz obszarowe formy przyrody w gminie Ryńsk.....	83
Ryc. 24. Dostępne tereny inwestycyjne w Wąbrzeźnie	88
Ryc. 25. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie miasta Wąbrzeźno.....	89
Ryc. 26. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w mieście Wąbrzeźno na tle powiatu i województwa	89
Ryc. 27. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla miasta Wąbrzeźno na tle porównywanych jednostek	90
Ryc. 28. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w mieście Wąbrzeźno na tle powiatu i województw.....	90
Ryc. 29. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w mieście Wąbrzeźno na tle porównywanych jednostek	91
Ryc. 30. Udział korzystających z instalacji sieciowych w mieście Wąbrzeźno w 2021 roku na tle powiatu i województwa	94
Ryc. 31. Udział korzystających z instalacji sieciowych w mieście Wąbrzeźno w 2022 roku na tle porównywanych jednostek.....	94

Ryc. 32. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w mieście Wąbrzeźno na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021	98
Ryc. 33. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w mieście Wąbrzeźno na tle porównywanych jednostek w latach 2017-2021	98
Ryc. 34. Wykonanie budżetu miasta Wąbrzeźno w latach 2017-2022.....	99
Ryc. 35. Struktura dochodów miasta Wąbrzeźno w latach 2017-2022.....	100
Ryc. 36. Struktura średnich wydatków miasta Wąbrzeźno w latach 2017-2022.....	102
Ryc. 37. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w mieście Wąbrzeźno na tle powiatu i województwa (%).....	103
Ryc. 38. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w mieście Wąbrzeźno na tle porównywanych jednostek (%)	103
Ryc. 39. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia miasta Wąbrzeźno na lata 2023-2034	104
Ryc. 40. Gęstość zaludnienia w mieście Wąbrzeźno w 2022 r.	105
Ryc. 41. Urodzenia i zgony w mieście Wąbrzeźno w latach 2003-2022.....	107
Ryc. 42. Zameldowania i wymeldowania na terenie miasta Wąbrzeźno	108
Ryc. 43. Struktura ludności w mieście Wąbrzeźno w latach 2018-2022	109
Ryc. 44. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w mieście Wąbrzeźno w latach 2020-2023	113
Ryc. 45. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach w mieście Wąbrzeźno w 2023 roku	113
Ryc. 46. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w mieście Wąbrzeźno w roku 2023 na tle powiatu i województwa.....	114
Ryc. 47. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w mieście Wąbrzeźno na tle porównywanych jednostek.....	118
Ryc. 48. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w mieście Wąbrzeźno na tle powiatu i województwa	122

Spis tabel

Tab. 1. Oceny poszczególnych podobszarów w mieście Wąbrzeźno	24
Tab. 2. Lista przedsięwzięć priorytetowych OPPT Wąbrzeźna – miasto Wąbrzeźno	71
Tab. 3. Dobór grupy porównawczej dla miasta Wąbrzeźno	76
Tab. 4. Wydatki w dziale transport i łączność w latach 2018-2022 w mieście Wąbrzeźno	79
Tab. 5. Zabytki wpisane do rejestru zabytków	85
Tab. 6. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych 2018-2022	86
Tab. 7. Podmioty działające na terenie miasta Wąbrzeźno w 2022 r. według sekcji PKD	87
Tab. 8. Stan gospodarki odpadami w mieście Wąbrzeźno w latach 2018-2022	96
Tab. 9. Dochody podatkowe miasta Wąbrzeźno w latach 2018-2022	101
Tab. 10. Zmiany liczby ludności w mieście Wąbrzeźno na tle innych gmin powiatu wąbrzeskiego, województwa kujawsko-pomorskiego oraz innych miast województwa kujawsko-pomorskiego o zbliżonej liczbie ludności w latach 2018-2022	106
Tab. 11. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w mieście Wąbrzeźno na tle powiatu wąbrzeskiego, województwa kujawsko-pomorskiego oraz innych miast województwa kujawsko-pomorskiego o zbliżonej ludności w latach 2018-2022	106
Tab. 12. Wskaźniki demograficzne dla miasta Wąbrzeźno w 2018 i 2022 roku na tle innych porównywanych jednostek	108
Tab. 13. Przedszkola na terenie miasta Wąbrzeźno	110
Tab. 14. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w mieście Wąbrzeźno	111
Tab. 15. Szkoły podstawowe na terenie miasta Wąbrzeźno	111
Tab. 16. Stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych w mieście Wąbrzeźno	112
Tab. 17. Liczba uczniów zamieszkujących miasto Wąbrzeźno uczęszczająca do szkół na terenie miasta oraz liczba uczniów z terenu miasta uczęszczająca do szkół na terenie innych gmin ...	112
Tab. 18. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w mieście Wąbrzeźno w latach 2017-2022 (tys. zł)	114
Tab. 19. Jednostki straży pożarnej na terenie miasta	117
Tab. 20. Godziny otwarcia aptek na terenie miasta Wąbrzeźno	119
Tab. 21. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie miasta Wąbrzeźno w latach 2018-2022	123

Załącznik 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2023-2030 – konsultacje społeczne

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2023-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszego miasta!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz miasta?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez miasto (DPS, klub seniora)?						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Miasta Wąbrzeźno?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie miasta?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru miasta?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie miasta?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie miasta?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie miasta?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						

Konkurencyjność miasta jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Estetykę swojego miasta?						
Jakość powietrza w mieście?						
Ofertę miasta w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie miasta?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w mieście (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w mieście?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie miasta?						
Infrastruktura techniczna						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w mieście?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w mieście?						
Dostępność do światłowodu w mieście?						
Turystyka i rekreacja						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną miasta?						

Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w mieście?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie miasta dla seniorów?						
Działania promocyjne miasta, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w mieście?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie miasta?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w mieście?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie miasta?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie miasta?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie miasta?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w mieście?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w mieście? (godziny i dni otwarcia, itp.)?						
Działalność domu kultury?						
Działalność bibliotek?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w mieście w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
 - poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
 - rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
 - rozbudowa oświetlenia ulicznego
 - rozwój infrastruktury sportowej
 - budowa i modernizacja sieci wodociągowej
 - budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
 - rozwój sieci gazowej
 - rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
 - poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
 - poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie miasta
 - zwiększenie dostępu do Internetu
 - wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
 - stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
 - stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
 - poprawa dostępu do usług medycznych
 - zmniejszenie bezrobocia
 - promocja miasta
 - inwestycje w rozwój turystyki
 - podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
 - zwiększenie dostępności przedszkoli
 - zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
 - poprawa bezpieczeństwa publicznego
 - rozwój kultury
 - aktywizacja osób starszych
 - inne (*jakie?*)
-

Metryczka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem miasta
- nie jestem mieszkańcem miasta

Załącznik 3

Tabela ewaluacyjna

CEL STRATEGICZNY I: ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA GWARANTUJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1 Wysokiej jakości infrastruktura warunkująca bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty gminnej infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą				
	Stworzenie spójnej sieci tras rowerowych				
	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty oświetlenia ulicznego, budowa przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawa stanu oznakowania drogowego				
	Współpraca z zarządcami dróg, które zlokalizowane są na terenie miasta				
	Zapewnienie połączeń komunikacji zbiorowej i dostosowanie jej do potrzeb mieszkańców				
	Zwiększenie liczby miejsc parkingowych, poprzez budowę parkingów podziemnych i piętrowych				
	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży z zakresu mobilności i bezpieczeństwa w ruchu drogowym				
	Rozwijanie systemu bezpieczeństwa/ratownictwa (OSP, Policja)				
	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci kanalizacji sanitarnej, sieci wodociągowej oraz sieci gazowej				
	Modernizacja oczyszczalni ścieków				
1.2. Ochrona środowiska przyrodniczego i	Podniesienie poziomu jakości powietrza poprzez termomodernizację budynków użyteczności				

wspieranie inicjatyw ekologicznych	publicznej oraz budynków mieszkaniowych				
	Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie miasta i ich promocja wśród mieszkańców m.in. budowa farmy fotowoltaicznej				
	Wdrażanie programów wspomagających wymianę źródeł ciepła na bardziej ekologiczne dla mieszkańców miasta oraz usuwanie azbestu				
	Podjęcie działań i przeprowadzanie akcji edukacyjnych na rzecz podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców miasta				
	Zapewnienie wszystkim mieszkańcom miasta edukacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym segregacji odpadów				
	Rozwój systemu segregacji odpadów na rzecz podniesienia poziomów segregacji i recyklingu oraz likwidacja dzikich wysypisk odpadów				
1.3. Dostępna i racjonalnie zagospodarowana przestrzeń	Podnoszenie świadomości mieszkańców miasta dotyczącej funkcjonowania w przestrzeni wspólnej, a także dbałości o elementy wpływające na poczucie ładu przestrzennego i estetyki miejsca				
	Regulacja polityki przestrzennej poprzez opracowanie planu ogólnego				
	Modernizacja i rozbudowa obiektów użyteczności publicznej i budynków wielorodzinnych z przystosowaniem dla osób ze szczególnymi potrzebami				
	Utworzenie i remont mieszkań socjalnych i komunalnych				

CEL STRATEGICZNY II: ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA OPARTA NA LOKALNYCH ZASOBACH

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	Wzmocnienie współpracy z Gminą Ryńsk i Starostwem Powiatowym w Wąbrzeźnie w celu utworzenia terenów inwestycyjnych i ścieżki pieszo-rowerowej przy obwodnicy miasta				
	Rozbudowa infrastruktury technicznej na nowo powstałych terenach inwestycyjnych				
	Opracowanie systemu doradztwa zawodowego dla ludzi młodych na temat dostępnych ścieżek kariery na podstawie badań lokalnego rynku pracy				
	Preferencyjne traktowanie inwestorów tworzących miejsca pracy dla kobiet				
	Szkolenia dla przedsiębiorców w zakresie obsługi klienta				
	Stworzenie platformy sprzedaży domowej produktów rolnych				
	Współpraca z zarządem powiatowym oraz lokalnymi podmiotami gospodarczymi w celu stworzenia oferty edukacyjnej (tzw. klas patronackich), dostosowanej do specyfiki i popytu lokalnego rynku pracy oraz gwarantującej absolwentom zatrudnienie po ukończonej nauce				
	2.2. Bogata oferta turystyczna	Utworzenie bazy noclegowej na terenie Podzamcza poprzez budowę pola kamperowego, namiotowego oraz domków letniskowych			
Stworzenie programu „Pokój dla turysty” wraz z dofinansowaniem na utworzenie bazy noclegowej					
Wspieranie rozwoju komercyjnej bazy noclegowej m.in. poprzez udostępnianie terenów pod budownictwo usługowe					
Wsparcie działań służących rozwojowi różnych form turystyki, w tym: turystyki miejskiej,					

	wodnej, wypoczynkowej, biznesowej oraz kulturoznawczej				
	Rozwój turystyki pieszej i rowerowej poprzez budowę dróg pieszo-rowerowych wokół jezior				
	Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na Podzamczu w Wąbrzeźnie				
	Utworzenie terenu rekreacyjnego przy jeziorze Frydek w Wąbrzeźnie				
	Rozwój bazy sportowej w oparciu o sporty wodne				
2.3. Promowanie pozytywnego wizerunku miasta	Działania promocyjne na rzecz wykreowania wizerunku miasta atrakcyjnego i bogatego turystycznie dla rozwoju działalności gospodarczej				
	Kształtowanie pozytywnego wizerunku miasta „Wąbrzeźno – TU WARTO ŻYĆ”, prowadzić działalność gospodarczą i wypoczywać				
	Wsparcie działań zmierzających do kreowania i budowy nowych produktów i marek lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem działań promocyjnych i marketingowych				
	Udział w wydarzeniach i spotkaniach lokalnych i ogólnokrajowych promujących miasto, jego produkty lokalne oraz region				
	Współpraca z NGO, gminami partnerskimi w celu zwiększenia możliwości promocyjnych oraz poszerzenia oferty kulturalno-sportowej				
	Wspieranie, promocja grupy morsów oraz organizowanie wydarzeń z tym związanych				
	Promocja turystyki sportowej w oparciu o nowoczesną bazę sportową				

CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ USŁUG SPOŁECZNYCH UWZGLĘDNIAJĄCA POTRZEBY WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Zaawansowana oferta edukacyjna oraz opiekuńcza dla najmłodszych	Utworzenie publicznego miejsca opieki dla dzieci do lat 3				
	Zapewnienie nowoczesnej bazy infrastrukturalnej i lokalowej w obszarze edukacji i wychowania poprzez rozbudowę, modernizację i doposażenie obiektów				
	Opracowanie i wdrażanie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz uczniów szczególnie uzdolnionych (kursy językowe, zajęcia dodatkowe, stypendia)				
	Rozwój postaw obywatelskich wśród młodzieży (wolontariat uczniowski)				
	Kontynuacja działalności Młodzieżowej Rady Wąbrzeźna				
	Integracja współpracy i programów nauczania między szkołami podstawowymi a średnimi, zapewniając płynne przejście uczniów i spójność edukacyjną				
3.2. Podnoszenie jakości usług w obszarze pomocy społecznej i opieki zdrowotnej	Powołanie do życia funkcji „Miejskiej Złotej Rączki” dla seniora				
	Budowa lub adaptacja istniejących obiektów gminnych mających na celu utworzenie Dziennego Domu Pobytu				
	Wsparcie działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie opieki dziennej nad osobami starszymi i opieki wychowawczej				
	Organizacja dowozu do placówek opieki medycznej dedykowanej osobom ze szczególnymi potrzebami lub organizowanie bezpłatnego (dla chorego) dojazdu lekarza (wizyty domowe) tzw. miejska taksówka				
Rozwój mieszkań treningowych i wspieranych dla osób z niepełnosprawnościami i niesamodzielnych					

	Wdrożenie usług opiekuńczych świadczonych w formie usług sąsiedzkich				
	Wdrażanie programów polityki zdrowotnej lub profilaktyki zdrowotnej i społecznej oraz podejmowanie inicjatyw uczących mieszkańców zdrowego trybu życia				
	Utworzenie ogrzewalni i łaźni dla osób bezdomnych				
	Dofinansowania do leczenia in vitro				
3.3. Aktywizacja i integracja mieszkańców	Utworzenie Młodzieżowego Centrum Kultury oraz stworzenie szerokiej oferty zajęć we współpracy z młodzieżą				
	Aktywizacja seniorów poprzez utworzenie Rady Seniorów				
	Remont, rozbudowa i budowa infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej m.in. utworzenie kina, budowa hali widowiskowo-sportowej				
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, w tym klubami w zakresie organizacji szerokiej oferty kulturalnej i sportowej				
	Wzmocnienie współpracy gminnych instytucji z organizacjami pozarządowymi (wsparcie profesjonalizacji lokalnego sektora NGO)				
	Zwiększenie oferty rozrywkowo-kulturalnej w okresie jesienno-zimowym				
	Integracja oferty wydarzeń i zajęć dla osób w różnym wieku mających na celu zwiększenie więzi międzypokoleniowych				
	Utworzenie kawiarni w amfiteatrze				
	Uruchomienie dyskotek dla młodzieży				

Uzasadnienie

"Strategia Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030" jest istotnym dokumentem określającym plany rozwoju lokalnego i określa kluczowe kierunki rozwoju miasta Wąbrzeźno.

Strategia definiuje atuty i wyzwania wynikające z uwarunkowań rozwoju, wskazuje wizję, cele strategiczne oraz kierunki działań wyznaczone do realizacji w okresie jej obowiązywania.

"Strategia Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030" pozwala określić najbardziej efektywne działania gwarantujące skuteczny rozwój całego obszaru, co bezpośrednio wpływa na rozwój infrastruktury, przedsiębiorczości oraz powstanie nowych inicjatyw społecznych. Strategia wpływa również na budowę wizerunku miasta Wąbrzeźno, która jest także źródłem informacji dla grona podmiotów gospodarczych, społecznych, inwestorów i mieszkańców.

Prace związane z opracowaniem prezentowanego dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030” rozpoczęto przez powołany Zarządzeniem nr 0050.142.2023 Burmistrza Wąbrzeźna z dnia 14 grudnia 2023 r. zmieniające Zarządzenie nr 0050.89.2023 Burmistrza Wąbrzeźna z dnia 30 sierpnia 2023 r. Zespół ds. opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta Wąbrzeźno. Proces opracowania „Strategii Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030” został przeprowadzony na podstawie Uchwały nr LV/345/23 Rady Miasta Wąbrzeźno z dnia 7 czerwca 2023 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030, w tym trybu konsultacji.

Prezentowana „Strategia Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030” jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki rozwojowe gminy w perspektywie do 2030 roku. Struktura dokumentu została oparta o części merytoryczne, które obejmują:

- 1) diagnozę stanu gminy - syntezę;
- 2) strategiczne kierunki rozwoju;
- 3) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- 4) system realizacji strategii;
- 5) spójność dokumentu ze „Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2024-2030" uznaje się za zasadne.